

DUNUŃA DAMINA

KITABU

Kitabu faamucogo

Damina kitabu be dunuŃa daminacogo le yira an na: DunuŃa dancogo, ani adamadenw, ani fenŃanamaw beε dancogo, ani jurumun ni tɔɔɔ doncogo dunuŃa kɔnɔ.

Ka kapa ni mɔgɔ caman ta miiriya ye, cira Musa le kera nin kitabu sebebaga ye, ani kitabu naani minw tugura nin kitabu ra.

An be se k'a fɔ ko kunba fla le be nin kitabu kɔnɔ:

1. Sura 1–11: DunuŃa ni adamadenw dancogo, ani mɔgɔ folow ta ko, minw ye Adama ni Awa ye, ani Kabila ni Abila, ani Nuho; Babeli ta sankasojan ta ko fana be nin yɔɔɔ ra. (Dɔw b'a fɔ Kabila ma ko Kayen, k'a fɔ Abila ma ko Abeli.)

2. Sura 12–50: Izirayelimɔgɔw ta bemace folow ta kow, minw ye Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ye, ani Yakuba dence tan ni fla minw nana ke Izirayeli ta gba tan ni fla kuntigiw ye. Yakuba dence Yusufu le sababu ra, Izirayelimɔgɔw tagara sigi Misiran.

Can lo, nin kitabu be adamadenw tagamacogo, ani o ta kewalew fɔ an ye, nka a kun yere kera min ye, o ye ka Ala ta baara ni a ta sebagaya le yira an na, k'a yira ko Ala le kera fen beε danbaga ye, ani fen beε tigi ye. Ala be kojugu kɔninya, a be kojugukebagaw jaraki. A

be mɔgɔɾumanw demɛ janko o ye to ka tagama o sirajuman kan.

Kitabu kɔnɔkɔw

Dunuja ni adamadenw dancogo (1-2)

Jurumun doncogo dunuja kɔnɔ (3)

Nuho ta wagati (4-10)

Babeli ta sankasojan ta ko (11.1-9)

Ibrahim, ani Isiyaka, ani Yakuba ta wagatiw (11.10-35.29)

Esawu ta durujaw (36)

Yusufu ni a balemaw ta ko (37-45)

Izirayelimɔgɔw tagacogo Misiran (46-50)

Ala ka dunuja dan cogo min na

¹ Fɔlɔfɔlɔ, Ala ka sankolo dan, ka dugukolo dan.

² Dugukolo tun ma labɛn fɔlɔ; a lakolonba tun lo. Ji dunba le tun be yi; a yɔrɔ beɛ tun ye dibi le ye. Nka Ala Nin tun be lamagara jiw kunna.

³ Ala ko: «Yeelen ye bɔ!» Yeelen bɔra. ⁴ Ala k'a ye ko yeelen ka ni. A ka yeelen ni dibi faran ka o bɔ jɔgɔn na. ⁵ A ka yeelen wele ko «tere», ka dibi wele ko «su». Ayiwa, su kora ka o dugu gbɛ; o kɛra lon fɔlɔ ye.

⁶ O kɔ, Ala ko tuun ko: «Furance dɔ ye ke jiw cɛ ma, ka jiw taran fla ye ka o bɔ jɔgɔn na.» ⁷ Ala ka o furance ke. Ji minw be san fe, ani ji minw be dugu ma, a ka olugu faran ka o bɔ jɔgɔn na, ka furance ke o cɛ ma. Ala k'a fɔ cogo min na, a kɛra ten. ⁸ Ala ka o furance wele ko «sankolo». Ayiwa, su kora ka o dugu gbɛ; o kɛra lon flanan ye.

⁹ O kɔ, Ala ko tuun ko: «Ji minw bɛ sankolo jukɔɔ, olugu bɛɛ ye lajen yɔɔ kelen na; yɔɔ tɔ ye kɛ yɔɔjalan ye.» Ala k'a fɔ cogo min na, a kɛra ten. ¹⁰ Ala ka yɔɔjalan wele ko «dugukolo»; jiw bɛɛ lajenna yɔɔ min na, a ka o wele ko «kɔgɔji». Ala k'a ye ko o ka ji.

¹¹ Ayiwa, Ala ko, ko binw ye falen dugukolo kan, ka o kisew kɛ o ra; ko yiridentaw fana ye wuri, ka den ka kaɲa ni o suguyaw ye, kisew walama kolo bɛ kɛ minw denw na. Ala k'a fɔ cogo min na, a kɛra ten. ¹² Dugukolo ka binw bɔ ka o kisew kɛ o ra ka kaɲa ni o suguyaw ye. Yiriw fana wurira, ka den, ka o kisew, walama o kolow kɛ o denw na, ka kaɲa ni o suguyaw ye. Ala k'a ye ko o ka ji. ¹³ Ayiwa, su kora ka o dugu gbɛ. O kɛra lon sabanan ye.

¹⁴ Ala ko, ko fɛn minw bɛ yeelen bɔ, olugu ye kɛ sankolo ra, ka tere ni su faranfasi ka o bɔ ɲɔgɔn na. O ye kɛ tagamasiyen ye ka wagatiw yira, ka lonw yira, ani ka sanw yira. ¹⁵ O fɛnw ye kɛ sankolo kɔnɔ, ka yeelen bɔ dugukolo kan. Ayiwa, Ala k'a fɔ cogo min na, a kɛra ten. ¹⁶ Ala ka yeelenbɔnan belebele fla kɛ. A bɛɛ ra belebeleba, a ka o sigi terefɛwagati kunna; ka fitini sigi sufɛwagati kunna. A ka lolow fana kɛ. ¹⁷ Ala ka o fɛnw bla sankolo ra, janko o ye yeelen bɔ dugukolo kan. ¹⁸ A ka kelen sigi terefɛwagati kunna, ka kelen sigi sufɛwagati kunna, janko o ye yeelen ni dibi faran ka bɔ ɲɔgɔn na. Ala k'a ye ko o ka ji. ¹⁹ Su kora, ka o dugu gbɛ. O kɛra lon naaninan ye.

²⁰ Ayiwa, Ala ko: «Fɛnɲanamana dɔw ye kɛ jiw ra, ka caya. Kɔnɔw fana ye wuri san ni dugu

ce.» ²¹ Ala ka kɔgoji danfen barakamanw dan, ani jirafen janaman tow bee; o fenw bee kera ji ra caman, ka kapa ni o suguyaw ye. Ala ka kɔnow fana dan, ka kapa ni o suguyaw ye. A k'a ye ko o ka ni. ²² Ala ka baraka don o ra, ko o ye woro, ka caya ka kɔgojiw fa. A ko kɔnow fana ye caya dugukolo kan. ²³ Ayiwa, su kora, ka o dugu gbe. O kera lon loorunan ye.

²⁴ Ala ko tuun ko fenjanamanw ye ke dugukolo kan ka kapa ni o suguyaw ye: beganw, ani kongosogow, ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya. Ala k'a fo cogo min na, a kera ten.

²⁵ Ala ka kongosogow bee dan, o bee ni o suguya, ka beganw dan, o bee ni o suguya, ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya. Ala k'a ye ko o ka ni.

²⁶ O bee ko, Ala ko: «Ayiwa, sisan, an ye mogɔ dan ka kapa ni an yere cogo ye, a ye bo an fe, janko ale ye ke jegew bee kunna, ka ke kɔnow kunna, ka ke beganw ni kongosogow kunna, ka sigi dugukolo bee kunna, ani fenjanaman minw bee be dugukolo kan.»

²⁷ Ala ka mogɔ dan ka kapa ni a yere cogo ye; a k'a dan ka kapa ni ale Ala yere cogo ye. A ka o dan, ce ni muso.

²⁸ Ala ka baraka don o ra; a ko: «Aw ye den caman sɔɔ, ka caya ka dugukolo yɔɔ bee fa, ka aw ta fanga sigi dugukolo kan, ka ke jegew bee kunna, ani kɔnow, ani fenjanaman o fenjanaman be dugukolo kan.»

²⁹ Ala k'a fo o ye tuun ko: «A fe, bin o bin be falen dugukolo kan, ani a den, ani yiri o yiri

be den, k'a kisew, walama a kolo ke a denw kɔɔ, ne be o bee di aw ma, o be ke aw ta baro ye. ³⁰ Dugukolo beganw bee, ani kɔɔw bee, ani fenpanaman o fenpanaman be dugukolo kan, o kɔɔ ye ko fen o fen be nenekiri, ne be bin di olugu ma, ka o ke o ta baro ye.» Ayiwa, Ala k'a fo cogo min na, a kera ten.

³¹ Ala tun ka fen o fen ke, a ka o bee fle, k'a ye ko o bee ka ni kosɛɛ. Su kora, ka o dugu gbɛ; o kera lon wɔɔɔnan ye.

2

¹ Ayiwa, sankolo ni dugukolo ni o kɔɔfenw bee danna ka ban o cogo le ra. ² Ala k'a ta baara ke ka ban tere wɔɔɔ kɔɔ; a tere wolonflanan, a nenekirira a ta baara bee ra. ³ Ala ka baraka don tere wolonflanan na, k'a ke lon saninman ye; sabu o lon le ra, a nenekirira a ta baara bee ra.

Ala ka mɔɔ dan cogo min na

⁴ Ayiwa, wagati min Masa Ala ka danni ke, sankolo ni dugukolo danna nin cogo le ra.

Ala ka sankolo ni dugukolo dan tuma min na, ⁵ kongoyiri si tun te dugukolo kan folo, bin si fana tun ma falen folo; sabu Masa Ala tun ma sanji ben dugukolo kan folo, ani mɔɔ si fana tun te yi folo ka dugukolo sɛɛ. ⁶ Bugun do le tun be bo dugukolo ra ka ke ji ye ka dugukolo yɔɔ bee son.

⁷ Masa Ala ka dugukolo boɔ ta ka mɔɔ lalaga ni a ye. O ko, a ka panamanya nenekiri fiye ni a dafɔɔ ye k'a don mɔɔ nunwo fe; a kera mɔɔ panaman ye.

Edeni jamana yiritupuman

⁸ O kɔ, Masa Ala ka yiritupuman dɔ kɛ Edeni jamana ra, terebɔyanfan na, ka mɔgɔ bla o kɔnɔ.

⁹ Matigi Ala ka yiri suguya bɛɛ falen dugukolo kan; yiri cɛɾumanw, minw den ka di; a ka janamanya yiri bla yiritu cɛmance ra, ani yiri min b'a to mɔgɔ bɛ kojuman ni kojugu lon ka bɔ ɲɔgɔn na.

¹⁰ Ba dɔ tun bɛ woyo ka bɔ Edeni jamana ra. O ba ji le tun bɛ woyo ka tɛmɛ yiritu kɔnɔ; o kɔ, a bɛ taran ka kɛ boro naani wɛrɛ ye. ¹¹ O ba folɔ tɔgɔ ye ko Pison; ale bɛ woyo ka tɛmɛ Havila jamana bɛɛ kɔnɔ. Sanin bɛ o jamana le ra. ¹² O sanin ye sanin bɛɛ ra ɲumanman le ye. Turu kasadiman dɔ fana bɛ sɔrɔ yi, min tɔgɔ ye ko bideliyɔmu, ani lulu bisigi dɔ, min tɔgɔ ye ko onikisi. ¹³ Ba flanan tɔgɔ ye ko Giyɔn; ale bɛ woyo ka tɛmɛ Kusi jamana bɛɛ kɔnɔ. ¹⁴ Ba sabanan tɔgɔ ye ko Tigere. Ale bɛ woyo Asiri jamana terebɔyanfan na. Ba naaninan tɔgɔ le ye ko Efirati.

¹⁵ Ayiwa, Matigi Ala ka mɔgɔ bla Edeni yiritupuman kɔnɔ, ko a ye a sɛnɛ, k'a kɔrɔsi. ¹⁶ Ala ka nin kuma fɔ mɔgɔ ye ko: «I bɛ se ka yiritu yiridenw bɛɛ dɔ domu. ¹⁷ Nka yiri min b'a to mɔgɔ bɛ kojuman walama kojugu lon, i kana o yiri den domu dɛ! Sabu ni i k'a dɔ domu lon o lon, sigiya t'a ra, i bɛna sa.»

Ala ka muso dan cogo min na

¹⁸ Ayiwa, o kɔ, Matigi Ala ko: «Cɛ ye to a kelen na tan, o man ɲi. Ne bɛna dɛmɛbaga kɛ a ye, min bɛ ben a ma.» ¹⁹ Masa Ala tun ka bɔgɔ ta ka kongosogow bɛɛ lalaga, ani kɔnɔw. O kɔ, a

tun ka o bɛɛ lana cɛ fɛ, k'a flɛ a bɛna tɔɔ min la o bɛɛ kelen kelen na, ani janko ni cɛ ka tɔɔ min la fɛnɲanamɛn min na, o le ye kɛ a tɔɔ ye. ²⁰ Cɛ tun ka tɔɔ la bɛganw bɛɛ ra, ani kɔnɔw, ani kongosogow bɛɛ. Nka o fɛnw bɛɛ cɛ ra, a tun ma demɛbaga sɔrɔ a yɛrɛ ra, min tun bɛ se ka bɛn ale ma.

²¹ Ayiwa, Masa Ala ka sunɔɔba bla cɛ ra. Ka cɛ to sunɔɔ ra, a k'a garagakolo kelen bɔ, ka sogobu kɛ ka o nɔ datugu. ²² O garagakolo min bɔra cɛ ra, Masa Ala ka o le ta k'a kɛ muso ye, ka na ni o muso ye cɛ fɛ. ²³ Kabini cɛ ka muso ye, a ko:

«Ŋnhɔn! Sisan kɔni, nin ye ne ɲɔɔn dɔ yɛrɛ le ye.

A kolow ye ne kolo dɔw le ye,
a farisogo fana ye ne farisogo dɔ le ye.

A tɔɔ bɛna la ko muso, sabu a bɔra cɛ le ra*.»

²⁴ O le kosɔn cɛ bɛ bɔ a faɛ ni a bamuso kɔrɔ ka nɔrɔ a muso ra; o fla bɛ jɛn ka kɛ mɔɔɔ kelen ye.

²⁵ Ayiwa, o wagati ra cɛ ni muso fla bɛɛ fari lakolon tun lo; o tun m'a lɔn fɛn min tɔɔ ye ko maroya.

3

Cɛ ni muso ka yiriden domu

¹ Ayiwa, Masa Ala tun ka kongosogo minw bɛɛ dan, sa le tun ka cegu ni o bɛɛ ye. Lon dɔ, sa nana a fɔ muso ye ko: «Yala can lo ko Ala ko,

* **2:23** 2.23 Heburukan na, cɛ ni muso tɔɔ bɔra ɲɔɔn fɛ kɔsɛbɛ. O b'a fɔ cɛ ma ko: «Ish», k'a fɔ muso ma ko: «Isha», k'a yira ko muso bɔra cɛ ra.

ko aw kana yiritu yiriden si domu wa?» ² Muso ko: «An be se ka yiritu yiridenw domu ke. ³ Nka yiri min be yiritu cεmance ra, Ala ko an kana o le den domu, ko hali an kana maga a ra; ko ni o te, an bεna sa.» ⁴ Sa ko muso ma ko: «Can te, aw tεna sa. ⁵ Ala ka o fo sabu a k'a lon ko ni aw ka yiri nin den domu lon o lon, aw jaw be yeε, aw be ke i n'a fo ale Ala; aw bεna kopuman lon ka bo kojugu ra.»

⁶ Ayiwa, muso k'a ye ko can ra yiri nin den ka kan ka diya; ni i k'a fle a ce ka ni, a fana be se ka mogɔ hakiri yeε ka i ke kolonbaga ye. Muso ka do tige k'a domu. A ce tun lonin be a korɔ; a ka do di ale ma, ale fana k'a domu. ⁷ O k'a domu minke, o ka o yeε cogoya ye; o k'a ye ko o fari lakolon lo. O ka toroflaburu dow sirisiri jɔgon na, ka o ke ka o yeε datugu.

Ala ka sege la ce ni muso ni sa kan

⁸ Ayiwa, wuladanin fe, ce ni muso ka Matigi Ala mankan men, a be yaalayaalara yiritu konɔ. O borira Matigi Ala ja ka taga dogo yiritu yiri dow ce ra.

⁹ Matigi Ala ka ce wele ko: «Adama, i be min?» ¹⁰ Ce ka Ala jaabi ko: «Ne ka i mankan men yiritu ra, ne siranna sabu ne fari lakolon lo; o koson ne dogora.» ¹¹ Matigi Ala ko: «Jon le k'a fo i ye ko i fari lakolon lo? Ne tun ko aw kana yiri min den domu, koni i ma o le domu de?» ¹² Ce ko: «I ka muso min bla ne korɔ, ale le ka do di ne ma, ne k'a domu.»

¹³ Matigi Ala ka muso jininka ko: «Mun na ele ka o ke?» Muso ko: «Sa le ka ne nege, k'a to ne k'a domu.»

14 Matigi Ala k'a fɔ sa ye ko:

«I n'a fɔ ele sonna ka o kɛ,
ne bɛna i danga bɛganw ni kongosogo tɔw bɛɛ
ɛɛ ra.

Sisan i bɛna to ka fofɔ i kɔnɔbara le kan,
buguri bɛ to ka don i da ra,
i bɛ a domu, fɔ ka taga i sa.

15 Ne bɛna juguya le bla ele ni muso ɛɛ,
ka o juguya kelen bla i ta duruja ni muso ta
duruja ɛɛ.

Ni o ka i sɔrɔ, o bɛ i kun ci;
ni ele fana ka o sɔrɔ, i bɛ o kin o senju ra.»

16 Ala k'a fɔ muso ye ko:

«Ne bɛna dɔ fara i ta denworo sɛgɛ kan.
I bɛna tɔrɔrɔ ka sɔrɔ ka den woro.
Ka fara o kan, i ta ɛɛ lɔgɔ bɛna to ka kɛ i ra;
i ta ko bɛɛ bɛna to ale le boro fana.»

17 Ala k'a fɔ ɛɛ ye ko:

«I sonna ka i ta muso kan le mɛn,
ani ne tun kumana i fɛ k'a fɔ i ye
ko i kana yiri min den domu, i ka o domu;
ayiwa, dugukolo bɛna danga ele kosɔn.

I bɛna sɛgɛ le kɔsɛbɛ
ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ ka bɔ dugukolo ra,
fɔ ka taga i sa;

18 ɲaniw ni binjugu dɔw bɛna falen dugukolo
kan;

i bɛna fɛn minw sɛnɛ, o le bɛna kɛ i ta baro ye.

19 I bɛna baara kɛ ka wasi le,
ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ,
fɔ i ye na kɔsɛgi dugukolo ra yi tuun,
i danna ni o dugukolo kelen min bɔgɔ ye;
sabu i ye bɔgɔ le ye,
i fana bɛna seko ka kɛ o bɔgɔ kelen le ye.»

Ala ka Adama ni Awa labo yiritu ra

²⁰ Ayiwa, Adama k'a muso togo la ko Awa, sabu ale le kera mogoɔw beɛ bamuso ye*. ²¹ Matigi Ala ka began dow gbolow ke fani ye, ka o don Adama ni a muso ra.

²² Matigi Ala ko: «Sisan mogo kera i n'a fo an do, a be konuman ni kojugu lon ka bo jogon na. An ye a bari a kana panamanya yiriden do tige k'a domu; ni o te, ni a ka o domu a panaman be to wagati beɛ.»

²³ A kera ten, Matigi Ala ka o ghen ka bo Edeni jamana yiritu ra, ko o ye taga dugukolo senɛ, Ala ka o dan ni dugukolo min bogɔ ye.

²⁴ Ayiwa, Ala ka Adama ni Awa ghen o cogo le ra. A ka seruben meleke* dow bla Edeni yiritu donda ra tereboyanfan na, k'a korosi, ani kerekemuru do, min be manamana i ko tasma, ka yelemayeɛma, janko mogo si kana sira sorɔ ka se panamanya yiri ma.

4

Kabila ka Abila faga

¹ Ayiwa, Adama jenna ni a muso Awa ye. Awa ka konɔ ta ka Kabila* woro. Awa ko: «Matigi Ala baraka ra, ne ka ceden sorɔ†.» ² O ko, a ka konɔ ta tuun ka Kabila dogonin Abila‡ woro.

* **3:20** 3.20 Heburukan na, Adama korɔ ye ko: mogo. O le kera ce togo ye. Awa korɔ ye ko: panamanya. * **4:1** 4.1 Kabila: Dow b'a fo ko Kayen. † **4:1** 4.1 Ne ka ceden sorɔ: o kuma korɔ be se ka ke fana ko: Ne ka mogo dan. ‡ **4:2** 4.2 Abila: Dow b'a fo ko Abeli; a togo korɔ ye ko: foɔɔ, walama ko: fen temeta.

bena taga dogo i ja fo yorojan. Ne bena to ne yere ma ka yaala ka lamini yoro beɛ; ni mogo o mogo ka ne soro, o tigi bena ne faga.»

¹⁵ Matigi Ala ko Kabila ma ko: «Ni mogo o mogo ka Kabila faga, o juru bena sara o tigi ra fo sinaga wolonfla, ka Kabila dimibo.»

Matigi Ala ka tagamasiyen do bla Kabila kan, janko ni mogo min k'a ye, o tigi kana a faga.

¹⁶ O ko, Kabila bora Matigi Ala koro ka taga yorojan, ka taga to NodiS jamana ra, Edeni jamana tereboyanfan na.

Kabila ta duruja

¹⁷ Ayiwa, o ko, Kabila jenna ni a muso ye. A muso ka kono ta ka dence woro; o le kera Henoki ye. O ko, Kabila ka dugu do lo, k'a dence Henoki togo la o dugu ra.

¹⁸ Ayiwa, Henoki nana Iradi woro; Iradi ka Mehuyaheli woro; Mehuyaheli ka Metusaheli woro; Metusaheli ka Lemeki woro.

¹⁹ Lemeki nana muso fla le ta. Kelen togo tun ye ko Ada, to kelen togo tun ye ko Sila. ²⁰ Ada ka dence woro; o le kera Yabali ye. Mogo minw be si fanibonw kono ka o ta beganw koro, Yabali le kera olugu bemace ye. ²¹ Yabali dogoce kera Yubali ye. Ale le kera gonifobagaw ni filenfiyebagaw beɛ bemace ye. ²² Sila fana ka dence woro; o le kera Tubali Kabila ye. Ale kera numu le ye; a tun be siranegafenw ni negemanfenw lalaga. Dogomuso gbanna Tubali Kabila ra; o togo lara ko Naama.

²³ Lon do, Lemeki ko a ta musow ma ko:

«Ada ni Sila, aw ye menni ke!
Ne Lemeki ta musow, aw ye aw toro malo ne
darakan na!

Ni ce o ce boro ka se ne ma, ne be o faga le;
ni kanbelen o kanbelen ka ne mandimi, ne be o
faga le.

²⁴ A fora ko ni mogɔ min ka Kabila faga,
o juru be sara o tigi ra fo sijaga wolonfla;
nka ne Lemeki, ne ta juru be sara fo sijaga
biwolonfla ni wolonfla.»

²⁵ Ayiwa, Adama jenna ni a muso ye tuun. A ka
kono ta ka jigi dence ra. A ka o togo la ko Seti*. A
ko: «Sabu Kabila ka Abila faga; Ala le ka dence
were di ne ma Abila no ra.»

²⁶ Ayiwa, Seti fana nana koro ka dence soro. A
k'a togo la ko Enosi. O wagati le ra, mogow ka ke
Matigi Ala togo wele ye, k'a bato.

5

Adama ta duruja

¹ Ayiwa, Adama ta durujaw togow le sebera nin
ye:

Ala ka mogɔ dan lon min na, a k'a dan ka kapa
ni ale Ala yere cogo le ye. ² A ka o dan, ce ni
muso. A ka o dan minke, a ka baraka don o ra,
ka o togo la ko mogɔ.

³ Ka Adama si to san keme ni san bisaba, a ka
dence woro, ka kapa ni a yere cogo ye; a bora a
fe. A ka o dence togo la ko Seti. ⁴ Seti woronin ko,
Adama ka san keme seegi le ke tuun. A ka dence
werew woro, ani denmusow. ⁵ A si bee lajennin

* **4:25** 4.25 Seti togo koro ye ko: Ala k'a di ne ma.

kera san keme kɔnɔntɔn ni san bisaba. O kɔ, a sara.

⁶ Ka Seti si to san keme ni san looru, a ka dence woro; a ka o tɔgɔ la ko Enɔsi. ⁷ Enɔsi woronin kɔ, Seti ka san keme seegi ni san wolonfla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ⁸ Seti si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san tan ni fla. O kɔ, a sara.

⁹ Ka Enɔsi si to san bikɔnɔntɔn, a ka Kenan woro. ¹⁰ Kenan woronin kɔ, Enɔsi ka san keme seegi ni san tan ni looru le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ¹¹ Enɔsi si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san looru; o kɔ, a sara.

¹² Ka Kenan si to san biwolonfla, a ka Mahalaleli woro. ¹³ Mahalaleli woronin kɔ, Kenan ka san keme seegi ni san binaani le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ¹⁴ Kenan si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san tan. O kɔ, a sara.

¹⁵ Ka Mahalaleli si to san biwɔɔɔ ni looru, a ka Yeredi woro. ¹⁶ Yeredi woronin kɔ, Mahalaleli ka san keme seegi ni san bisaba le ke. A ka dence werew woro, ani denmusow. ¹⁷ Mahalaleli si bee lajennin kera san keme seegi ni san bikɔnɔntɔn ni san looru. O kɔ, a sara.

¹⁸ Ka Yeredi si to san keme ni san biwɔɔɔ ni san fla, a ka Enɔki* woro. ¹⁹ Enɔki woronin kɔ, Yeredi ka san keme seegi le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ²⁰ Yeredi si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san biwɔɔɔ ni san fla. O kɔ, a sara.

* **5:18** 5.18 Enɔki: Dɔw b'a fɔ ale le ma ko Idirisa.

²¹ Ka Enoki si to san biwɔɔrɔ ni san looru, a ka Metusalemu woro. ²² Metusalemu woronin kɔ, Enoki tagamana ka kapa ni Ala sago ye tuun fɔ san keme saba. A ka dence werew woro, ani denmusow. ²³ Enoki si bee lajennin kera san keme saba ni san biwɔɔrɔ ni san looru. ²⁴ Enoki tagamana ka kapa ni Ala sago ye. O kɔ, a ma ke dunupa ra tuun; Ala k'a ta ka taga ni a ye a yere kɔrɔ.

²⁵ Ka Metusalemu si to san keme ni san biseegi ni san wolonfla, a ka Lemeki woro. ²⁶ Lemeki woronin kɔ, Metusalemu ka san keme wolonfla ni san biseegi ni san fla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ²⁷ Metusalemu si bee lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni san biwɔɔrɔ ni san kɔnɔntɔn. O kɔ, a sara.

²⁸ Ka Lemeki si to san keme ni san biseegi ni san fla, a ka dence woro. ²⁹ A k'a tɔgɔ la ko Nuho, k'a fɔ ko: «Ala ka dugukolo danga, ka an bla baaragbelɛn minw na dugukolo kan, nin den le bɛna an jusu saaro, ka an bɔ o baaraw sege ra†.»

³⁰ Nuho woronin kɔ, Lemeki ka san keme looru ni san bikɔnɔntɔn ni san looru le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow. ³¹ Lemeki si bee lajennin kera san keme wolonfla ni san biwolonfla ni san wolonfla. O kɔ, a sara.

³² Ka Nuho si to san keme looru, a ka Semu, ani Kamu, ani Zafeti woro ka gban jɔgɔn na.

6

Adamadenw be halaki o ta juguya kosɔn

† 5:29 5.29 Nuho tɔgɔ ni kuma min fɔcogo bɔra jɔgɔn fe heburukan na, o kɔrɔ ye ko: jususaaro.

¹ Ayiwa, mɔgɔw nana caya dugukolo kan; o ka denmusow woro fana. ² A kera ten, Ala ta danfen dɔw tun be yi, olugu k'a ye ko mɔgɔw denmusow ce ka ni minke, o ka dɔw janawoloma olugu ra ka o ke o ta musow ye. ³ O tuma Matigi Ala ko: «Ne ka nin min don mɔgɔ kɔnɔ, ne tena o nin to mɔgɔ kɔnɔ wagati bee, sabu mɔgɔ te foyi ye ni fen sata te. A si bee lajennin tena teme san keme ni san mugan kan.»

⁴ Ala ta danfenw jenna ni mɔgɔw denmusow ye minke, o ka denw sɔrɔ ni o ye; o denw le kera mɔgɔ belebele jamijanw ye o wagatiw ra dunuƙa ra. Olugu le kera cefariw ye folofolo; o tɔgɔ bɔra kosebe.

⁵ Matigi Ala nana a ye ko adamadenw ta kɔnɔnɔjuguya warara dunuƙa kɔnɔ. A k'a ye ko lon o lon, miiriyajuguw dɔrɔn le be kera mɔgɔw jusukun na. ⁶ A kera ten, Matigi Ala ka mɔgɔ dan k'a bla dugukolo kan minke, o tingalɔn ka Matigi Ala yere sɔrɔ. A jusu tɔɔrɔra kosebe. ⁷ Matigi Ala ko: «Ne ka mɔgɔ o mɔgɔ dan, ne bena o bee halaki pewu ka bɔ dugukolo kan, k'a damina adamadenw na, ka taga a bla beganw ni kongosogow ra, ani fen minw be fofo, ani kɔnɔw; sabu ne ka o dan minke, o danko tingalɔn be ne ra.» ⁸ Nka Nuho ko diyara Matigi Ala ye.

Ala ko a be Nuho kisi

⁹ Nuho ta duruja ta ko ye nin ye:

Nuho tun ye mɔgɔ terennin ani mɔgɔ jusukungbenin le ye a ta wagati ra. A tun be tagama ka kapa ni Ala sago ye. ¹⁰ A ka dence saba le sɔrɔ: Semu, ani Kamu, ani Zafeti.

¹¹ O wagati ra, dunupa tun fara kojugu ra Ala na koro. Mogow tun fariyara jogon ma yoro bee.

¹² Ala nana a ye ko dunupa fara kojugu ra; sabu adamadenw bee ta kewalew tun juguyara fo k'a dama teme.

¹³ O tuma Ala k'a fo Nuho ye ko: «Ne k'a latige ko ne bena fenpanaman bee ban ka bo dugukolo kan; sabu olugu le k'a to juguya ka dunupa yoro bee fa. O koson ne bena o ni dugukolo bee halaki jogon fe.

¹⁴ O ra, ele ye kurunba do lalaga ni goferiyiri ye, k'a kono tarantaran, k'a ke bonkonow ye, k'a kenemayoro ni a kononoyoro mun ni mananji ye.

¹⁵ I ka kan k'a ke cogo min na, o fle nin ye: i be a janya ke nongon na keme saba* ye, k'a bonya ke nongon na bilooru ye, k'a lo ke nongon na bisaba ye. ¹⁶ I be a datugu ka wo do ke a ra san fe, ka o ke nongon na kelen ye. I be a donda ke a keren na. I b'a ke sankaso ye: dugumabon, ani cemancebbon, ani sanfebon.

¹⁷ Ne bena sanjiba le lana dugukolo kan; fen o fen be nenekiri, sanji bena o bee faga. Fen o fen be dugukolo kan, o bee be halaki. ¹⁸ Nka ne bena to ne ta jenjogonya ra ni ele ye ka i kisi. I bena don kurunba kono, i ni i dencew, ani i ta muso, ani i dencew ta musow.

¹⁹ I be fenpanaman suguya bee fla fla ladon i fe kurunba kono fana, ce ni muso, janko o panaman ye to. ²⁰ Fenpanaman bee fla fla le bena na i fe, ce ni muso, janko i ye o ladon kurunba kono, o panaman ye to: konow ni beganw ni kongosogow ni fen fofotaw.

²¹ I ka kan ka domunifen bee do ta fana ka bla i yere

* **6:15** 6.15 Nongon na kelen be se ka ben meteɛ tarance le ma.

kɔɔ, ka o ke i ni o beganw ta domuni ye.»

²² Ayiwa, Nuho ka o le ke. Ala ka fen o fen fo a ye, a ka o bee ke ka kana ni Ala ta foto ye.

7

Nuho donna kurunba kɔɔ

¹ O ko, Matigi Ala ko Nuho ma ko: «Sisan aw ye don kurunba kɔɔ, i ni i ta denbaya; sabu ne k'a ye ko ele doron le terennin lo ne na kɔɔ nin mogow bee ce ra. ² Fenpanaman o fenpanaman saninyanin lo, i be o bee do ladon i fe kurun kɔɔ, ceman wolonfla, ani musoman wolonfla. Fenpanaman minw saninyanin te, i be olugu fana ladon, ceman kelen, ani musoman kelen. ³ I be kɔɔ suguya bee fana do ladon, ceman wolonfla, ani musoman wolonfla, janko o ta siya kana tunu. ⁴ Sabu a to ye tere wolonfla, ne bena sanji ben dugukolo kan fo tere binaani ni su binaani. Ne ka fenpanaman o fenpanaman dan, ne bena o bee halaki pewu ka bo dugukolo kan.»

⁵ Ayiwa, Ala tun ka fen o fen fo Nuho ye, Nuho ka o bee ke.

⁶ Ayiwa, sanjiba nana dugukolo kan lon min na, o kera k'a soro Nuho si ye san keme woro. ⁷ Nuho donna kurunba kɔɔ, ani a muso, ani a dencow, ani a dencow ta musow. O donna kurunba kɔɔ, ka kisi sanjiba ma. ⁸ Fenpanaman o fenpanaman saninyanin lo, ani minw saninyanin te, ani kɔɔw, ani fen o fen be fofu dugu ma, ⁹ o bee do donna Nuho fe kurunba kɔɔ, fla fla, ce ni muso, i ko Ala yere tun k'a

fɔ cogo min na. ¹⁰ Tere wolonfla dafara minke, sanjiba nana dugukolo kan.

¹¹ O kera ka Nuho si to san keme wɔɔɔɔ. O san karo flanan, o karo tere tan ni wolonflanan, o lon na bunun minw be dugukolo jukɔɔɔ, olugu bee jiw serira ka bɔ ka ke dugukolo kan. Sankolo jibɔyɔɔɔw fana dayelera. ¹² Ayiwa, sanjiba benna dugukolo kan tere binaani ni su binaani. ¹³ O lon yere ra, Nuho donna kurunba kɔɔɔ, ani a dence saba: Semu, ani Kamu, ani Zafeti; ani a muso, ani a dence saba ta musow. ¹⁴ O donna kurunba kɔɔɔ, o ni kongosogo siya bee dɔ. Began siya bee; fenpanaman minw be fofɔ, o siya bee, kɔɔɔ siya bee, kɔɔɔnin fitiniw bee, ani kaman be fen o fen na. ¹⁵ O fenpanamanw bee donna kurunba kɔɔɔ ka to ni Nuho ye; fen o fen be nenekiri, o bee fla fla donna. ¹⁶ Fenpanamanw bee, o bee fla fla donna kurunba kɔɔɔ, ce ni muso, i ko Ala tun k'a fɔ Nuho ye cogo min na. O kɔ, Matigi Ala ka da tugu o da ra.

¹⁷ Sanjiba benna dugukolo kan ka se fɔ tere binaani. Ji bonyara fɔ a ka kurunba kɔɔɔta, a ka ke taga ye ji kunna. ¹⁸ Ji cayara ka bonya kosebe. Kurunba ka fagon ji kunna; ¹⁹ ji belen ka ke bonya ye tuun. A ka kuru jamijanw bee datugu. ²⁰ Ji yelenna kuruw kunna ka se fɔ nɔngɔn ja tan ni looru* ka kuruw datugu pewu. ²¹ Nin tun be fen o fen na, o bee fagara; kɔɔɔw ni beganw ni kongosogow, ani fen o fen be fofɔ, ani mɔgɔw bee. ²² Fen o fen be nenekiri, ni nin b'a ra, fen o fen be dugukolo kan, o bee fagara.

* **7:20** 7.20 Nɔngɔn ja kelen be se ka ben metere tarance le ma.

²³ Fɛɲɲanaman o fɛɲɲanaman tun bɛ dugukolo kan, ji ka o bɛɛ domu; k'a ta mɔgɔw ra ka taga a bla bɛganw na, ani fɛn minw bɛ fofɔ, ani kɔnɔw. Ji ka o bɛɛ halaki. Nuho dɔrɔn le tora, ale ni minw tun bɛ ni a ye kurunba kɔnɔ. ²⁴ Ji bonyanin tora dugukolo kan ka se fɔ tere kɛmɛ ni tere bilooru, k'a ta sanji damina lon na.

8

Ala ka sanjiba lalɔ

¹ Nka Ala hakiri tora Nuho ra, ani kongosogow ni bɛgan minw tun bɛ ni a ye kurunba kɔnɔ. Ala ka fɔɲɔ dɔ fiyɛ dugukolo kan; ji jigira dɔɔnin.

² Dugukolo bununjiw lɔra, sankolo jibɔyɔrɔw datugura; sanji tigera. ³ Ji tora ka woyo ka bɔ dugukolo kan ka taga. Sani tere kɛmɛ ni tere bilooru cɛ, ji dɔgɔyara.

⁴ Ayiwa, a karo wolonflanan, o karo tere tan ni wolonflanan, kurunba tagara sigi Ararati jamana kuruw kan. ⁵ Ji ka kɛ dɔgɔya ye fɔ ka taga se san karo tannan ma. San karo tannan, o karo tere fɔlɔ, kuruw kunw bɔra.

⁶ Tere binaani tɛmɛnin kɔ, Nuho tun ka da min bɔ kurunba ra, a ka o dayɛɛ. ⁷ A ka kankan bla ka bɔ; o kɔnɔ bɔra, ka to tagakasegi ra, sabu ji tun ma ja dugukolo kan ban. ⁸ A ka tugani fana bla ka bɔ, k'a flɛ ni a kɛra ko ji dɔgɔyara dugukolo kan. ⁹ Nka tugani bɔra minke, a ma sigiyɔrɔ sɔrɔ. A sekɔra ka na Nuho fɛ kurunba kɔnɔ, sabu ji tun bɛ dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra hali bi. Nuho k'a boro bɔ ka tugani mina, k'a ladon kurunba kɔnɔ. ¹⁰ Nuho k'a to tere wolonfla

temena tuun. O kɔ, a ka tugani bla ka taga tuun. ¹¹ Wula fe le tugani sekɔra ka na, oliviye flaburu dɔ tigenin be a dakala ra. Nuho k'a lon o le ra ko dɔ bɔra ji ra. ¹² A k'a to tere wolonfla were temena tuun. O kɔ, a ka tugani labɔ tuun. Tugani tagara o ra minke, a ma sekɔ tuun.

¹³ San min Nuho si tun be san keme wɔɔrɔ ni san kelen, o san karo fɔlɔ, ani o karo tere fɔlɔ, ji jara dugukolo kan. Da min tun be kurunba san fe, Nuho ka o dayele. A ka yɔrɔ fle, k'a ye ko ji jara dugukolo kan. ¹⁴ O san karo flanan, o karo tere mugan ni wolonflanan, ji jara dugukolo kan pewu.

Nuho bɔra kurunba kɔnɔ

¹⁵ O tuma, Ala kumana Nuho fe ko: ¹⁶ «Bɔ kurunba kɔnɔ sisan, i ni i ta muso, ni i dencew ni o ta musow. ¹⁷ Kongosogow ni began minw be ni i ye, o bee ni o siya, ani kɔnɔw, ani fen fofotaw bee, o bee labɔ; o ye taga dugukolo yɔrɔ bee, ka woro, ka caya dugukolo kan.»

¹⁸ Ayiwa, Nuho bɔra kurunba kɔnɔ, ani a dencew, ni a muso, ni a dencew ta musow. ¹⁹ Kongosogow ni beganw bee, ani fenpanaman minw bee be fofɔ, ani fen o fen ni nin b'a ra, o bee ni o siya, o bee bɔra kurunba kɔnɔ.

²⁰ Nuho ka sarakabɔnan dɔ lalaga, ka Matigi Ala bato. Kongosogow ni began minw saninyanin lo, ani kɔnɔ minw saninyanin lo, a ka o dɔw ke saraka ye, ka o jeni sarakabɔnan kan ka Ala bato. ²¹ O saraka kasadiman diyara Matigi Ala ye. Matigi Ala fana k'a latige ko: «Ne tɛna dugukolo danga tuun adamadenw kosɔn, hali ni mɔgɔ jusukun miiriyaw man ji kabini

a denmisenman. Ne tena sɔn ka fɛnɲanamaw
bɛɛ halaki tuun, i n'a fɔ ne k'a kɛ cogo min na.

²² Ka dugukolo to yi kɔni,
dannikɛwagati ni simantigɛwagati tena ban,
nɛnɛwagati ni fundɛninwagati tena ban,
samiya ni teremana tena ban,
su ni tere tena ban.»

9

Ala ka jɛnɲɔgɔnya don ni Nuho ye

¹ Ayiwa, Ala ka baraka don Nuho ni a dencɛw
ra. A ko o ma ko: «Aw ye woro, ka caya ka se
dugukolo yɔɔ bɛɛ ra. ² Aw bɛna kɛ siranyafɛnba
le ye kongosogow ni bɛganw bɛɛ fɛ, ani kɔnɔw
bɛɛ, ani fɛnɲanamaw bɛɛ, ani jɛgɛw bɛɛ. Ne
bɛ o fɛnw bɛɛ labla aw ye. ³ Fɛnɲanaman o
fɛnɲanaman, ni nin b'a ra, o bɛɛ bɛ kɛ aw baro
ye. Ne bɛ o bɛɛ di aw ma, i n'a fɔ ne ka binw
di aw ma cogo min na. ⁴ Nka aw man kan ka
sogo si domu k'a nin to a ra, o kɔɔ ye k'a jori
to a ra. ⁵ Aw ye a lɔn ka la a ra fana ko aw jori
min ye aw nin ye ko ne bɛna o kopininka. Ni
kongofɛn o kongofɛn ka mɔgɔ faga, ne bɛna o
tigi jori kopininka o kongofɛn fɛ; ni mɔgɔ o mɔgɔ
k'a mɔgɔɲɔgɔn faga, ne bɛna o jori kopininka o
tigi fɛ. Ne bɛna mɔgɔ nin kopininka kongofɛn,
walama mɔgɔfagabaga fɛ.

⁶ Ni mɔgɔ min ka mɔgɔ faga,
mɔgɔ dɔ wɛɛ le fana bɛna o tigi faga;
sabu Ala ka mɔgɔ dan
ka kapa ni a yɛɛ cogo le ye.

⁷ «Ayiwa, aw kɔni, aw ye denw woro, ka caya, ka janjan ka taga dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra, ka caya dugukolo kan.»

⁸ O kɔ, Ala kumana Nuho ni a dencɛw fɛ tuun; ⁹ a k'a fɔ o ye ko: «Ayiwa, ne bɛ to ne ta jɛnɔgɔnya* ra ni aw ye, ani aw ta duruja minw bɛna woro aw kɔ fɛ. ¹⁰ Fɛnɔnɔnɔman o fɛnɔnɔnɔman bɛ ni aw ye, ne bɛ jɛnɔgɔnya don ni olugu bɛɛ ye: kɔnɔw, ani bɛganw, ani kongosogow bɛɛ, ani fɛn o fɛn bɔra kurunba kɔnɔ ni aw ye, ani fɛnɔnɔnɔman o fɛnɔnɔnɔman bɛna kɛ dugukolo kan aw kɔ fɛ. ¹¹ Ne bɛ jɛnɔgɔnya don ni aw ye; sanjiba tena danfɛn si halaki tuun. Sanjiba wɛrɛ tena kɛ yi tuun, ka dugukolo halaki.»

¹² Ala ko tuun ko: «Ne bɛ jɛnɔgɔnya min don ni aw ye, ani fɛnɔnɔnɔman minw bɛɛ bɛ ni aw ye, ani mɔgɔ minw bɛɛ bɛna na aw kɔ fɛ, o jɛnɔgɔnya tagamasiyen le ye nin ye wagati bɛɛ: ¹³ ne bɛna ne ta sanmuru bɔ san fɛ sankabaw kunna; ne ka jɛnɔgɔnya min don ni danfɛnw bɛɛ ye, sanmuru le bɛna kɛ o jɛnɔgɔnya tagamasiyen ye. ¹⁴ Ni ne ka na sankabaw lajɛn dugukolo kunna tuma o tuma, ko ne bɛ sanji ben, sanmuru bɛna bɔ san fɛ sankabaw kunna. ¹⁵ O tuma ne ka jɛnɔgɔnya min don ni aw ye, ani fɛnɔnɔnɔmanw bɛɛ ye, ani danfɛnw bɛɛ ye, ne bɛna ne hakiri to o jɛnɔgɔnya ra. Ne tena a to ji ye caya ka kɛ sanjiba ye tuun, fɔ ka danfɛnw bɛɛ halaki. ¹⁶ Sanmuru bɛna bɔ san fɛ sankabaw kunna. Ne bɛna o flɛ ka ne hakiri to ne ta jɛnɔgɔnya wuribari ra, ne Ala ka jɛnɔgɔnya min don ni fɛnɔnɔnɔmanw bɛɛ ye, ani danfɛn o

danfen be dugukolo kan.»

¹⁷ Ala k'a fo Nuho ye tuun ko: «Ne ka jenrogonya min don ni dugukolo danfenw bee ye, o tagamasiyen le ye nin ye.»

Nuho dence saba ta ko

¹⁸ Ayiwa, Nuho dence minw bora kurunba kono, olugu tun ye Semu ye, ani Kamu, ani Zafeti. Kamu ka dence do woro, o togo tun ye ko Kanaana. ¹⁹ Nuho dence saba le be olugu ye. Dugukolo siyaw bee bora olugu ta durujaw le ra.

²⁰ Ayiwa, o kow ko, Nuho ka sene damina. A ka rezenforo sene. ²¹ Lon do, Nuho ka o rezenmo duven do min, ka janamini. A tagara la a ta fanibon kono, a fari lakolon. ²² Ayiwa, Kanaana face, min ye Kamu ye, ale tagara a face Nuho fari lakolon lanin ye. A bora ka taga o fo a balemace to fla ye kene ma. ²³ Semu ni Zafeti ka deregeba do ta o le ra, k'a la o kan na, ka don ni o ko ye o face ta fanibon kono, ka taga deregeba ke k'a datugu. O tun ka o ja munu fan were fe, janko o kana o face fari lakolon ye.

²⁴ Ayiwa, duven nana bo Nuho ja ra tuma min na, a dence fitini Kamu ka min ke, o ka o fo Nuho ye. ²⁵ Nuho ko:

«Kanaana dangara!

A ye ke a balemaw ta jonw ta jon ye.»

²⁶ Nuho ko tuun ko:

«Matigi Ala baraka, Semu ta Ala;

Kanaana ye ke Semu ta jon ye.

²⁷ Ala ye Zafeti borofenw caya*,
k'a to a ye taga sigi a balemace Semu ta so,

* **9:27** 9.27 Heburukan na Zafeti koro ye ko: k'a caya.

k'a to Kanaana ye ke o ta jon ye.»

²⁸ Ayiwa, sanjiba ko, Nuho ka san keme saba ni san bilooru le ke tuun. ²⁹ Nuho si bee lajennin kera san keme kononton ni san bilooru. O ko, a sara.

10

Nuho dencew ta durujaw

¹ Ayiwa, sanjiba ko, Nuho dencew, minw ye Semu, ani Kamu ni Zafeti ye, olugu ka dence dow soro. Olugu ta durujaw fle nin ye:

² Zafeti dencew tun ye Gomeri ye, ani Magogi, ani Madayi, ani Yavan, ani Tubali, ani Meseki, ani Tirasi.

³ Gomeri dencew tun ye Asikenazi ye, ani Rifati, ani Togarima.

⁴ Yavan dencew tun ye Elisa ye, ani Taxisisi, ani Kitimu, ani Rodanimu*.

⁵ Olugu le tagara sigi kogoji kofejamanaw ra, bee ni i ta yoro, bee ni i ta kan, bee ni i ta gba, bee ni i ta siya.

⁶ Kamu dencew tun ye Kusi ye, ani Misirayimu, ani Puti ni Kanaana. ⁷ Kusi dencew tun ye Seba ye, ani Havila, ani Sabita, ani Rayema, ani Sabiteka. Rayema denw kera Seba ye, ani Dedan.

⁸ Kusi dence do fana kera Nimurodi ye. Ale folo le kera fangatigi ye dugukolo kan. ⁹ A kera donsocefari ye Matigi Ala ja koro. O le koson o tun b'a fo ko mogotisina kera donsocefari ye Matigi Ala ja koro, i ko Nimurodi. ¹⁰ Nimurodi sigira fanga ra Babeli dugu kunna, ani Ereki

* **10:4** 10.4 A sebera Kitabu dow konon ko: Dodanimu.

dugu, ani Akadi dugu, ani Kaline dugu, Sinehari jamana ra. ¹¹ A nana bo o jamana ra, ka taga Asiri jamana ra. A ka Ninive dugu lo, ani Rehoboti Hiri dugu, ani Kala dugu; ¹² a ka Reseni duguba fana lo, Ninive dugu ni Kala dugu ce.

¹³ Misirayimu le ye Ludikaw bemace ye, ani Anamikaw, ani Lehabikaw, ani Nafitukaw, ¹⁴ ani Paturusikaw, ani Kasiluhikaw, ani Kafitorikaw; Filisikaw bora Kasiluhikaw le ra.

¹⁵ Kanaana ka Sidon woro; ale le kera a dence folo ye; o ko fe a ka Heti woro. ¹⁶ Ale le kera Yebusikaw bemace ye, ani Amorikaw, ani Girigasikaw, ¹⁷ ani Hevikaw, ani Arikikaw, ani Sinekaw, ¹⁸ ani Arivadikaw, ani Semarikaw, ani Hamatikaw. Ayiwa, o ko, Kanaana ta gbamogow yeregera. ¹⁹ Kanaanakaw ta jamana tun be damina Sidon, ka taga Gerari fan fe, ka taga a bla fo Gaza, ani ka taga Sodomu fan fe, ani Gomori, ani Adima, ani Seboyimu, ka taga se fo Lesa. ²⁰ Olugu le ye Kamu dencew ye, o be ni o ta gbaw, ani o ta kanw, ani o ta jamanaw, ani o ta siyaw.

²¹ Semu fana ka dencew soro. Ale Semu le kera Heberi ta mogow be bemace ye; Zafeti dogoce tun lo.

²² Semu dencew tun ye Elamu ye, ani Asuri, ani Aripasadi, ani Ludi, ani Aramu.

²³ Aramu dencew tun ye Usi ye, ani Huli, ani Geteri, ani Masi.

²⁴ Aripasadi ka Sela woro; Sela ka Heberi woro.

²⁵ Heberi ka dence fla soro: kelen togo tun ye

ko Pelegi†, sabu ale ta wagati le ra dugukolo taranna. Ale balemace tɔgɔ tun ye ko Yokitan.

²⁶ Yokitan ka Alimodadi woro, ani Selefɔ, ani Hasarimaveti, ani Yera, ²⁷ ani Hadoramu, ani Uzali, ani Dikila, ²⁸ ani Obali, ani Abimayeli, ani Seba, ²⁹ ani Ofiri, ani Havila, ani Yobabu. Olugu bɛɛ ye Yokitan dencew ye. ³⁰ O ta sigiyɔrɔ tun bɛ damina fɔ Mesa, ka taga a bla fɔ Sefari kuruyɔrɔw ra terebɔyanfan na. ³¹ Ayiwa, olugu bɛɛ le kera Semu denw ye, o bɛɛ ni o ta gbaw, ani o ta kanw, ani o ta jamanaw, ani o ta siyaw.

³² Nuho ta denw ta gbaw le kera olugu ye, o bɛɛ ni o ta durujaw, ani o ta siyaw. Siya minw yerɛgera dugukolo kan yɔrɔ bɛɛ sanjiba kɔ fɛ, o bɛɛ bɔra Nuho ta denw le ra.

11

Babeli sankasojan ta ko

¹ Fɔlɔfɔlɔ, dunupamɔgɔw bɛɛ tun bɛ kan kelen, ani kuma kelen le fɔ.

² O bɔra terebɔyanfan na, ka taga kenɛgbɛba dɔ ye Sinehari jamana ra. O sigira o yɔrɔ ra.

³ Lon dɔ, o k'a fɔ nɔgɔn ye ko: «Aw y'a to an ye biriki bɔ, k'a jeni k'a ja.» O ka o birikiw le kɛ o ta bonlɔkabakuruw ye, ka mananji kɛ bonlonan ye.

⁴ O ko: «Aw y'a to an ye dugu dɔ lɔ, ani sankasojan dɔ; k'a janya fɔ a ye se sankolo ma. O ye kɛ tagamasiyen ye, k'a to an ye tɔgɔ sɔrɔ, janko an kana na yerɛgɛ ka taga dugukolo fan bɛɛ ra.»

† **10:25** 10.25 Pelegi kɔrɔ ye ko: k'a taran.

⁵ Ayiwa, Matigi Ala jigira ka na dugu fle, ani sankasojan, adamadenw tun be min lora.

⁶ Matigi Ala ko: «Aw y'a fle, o bee kera i ko jamana kelen mɔgɔw; o bee be kan kelen le fɔra fana. Sisan o fana ka nin baara le damina. Ni a tora tan, o ka fen o fen latige ko o b'a ke, foyi le tena o bari ka o ke.»

⁷ Ala ko: «An ye jigi ka taga o ta kan pagami janko o kana se ka jɔgɔn ta kan men tuun.»

⁸ Matigi Ala ka o le ke, ka o bee janjan ka bɔ o yɔrɔ ra, ka o lataga dugukolo yɔrɔ bee ra. O ka dugu lɔri dabra.

⁹ O kosɔn o yɔrɔ tɔgɔ lara ko Babeli*, sabu Matigi Ala ka dunɔnamɔgɔw bee ta kan pagami o yɔrɔ le ra; a ka o gbɛn ka bɔ o yɔrɔ le ra, ka o janjan ka taga dugukolo yɔrɔ bee ra.

Semu ta duruja

¹⁰ Ayiwa, Semu ta duruja ye nin ye.

Ka Semu si to san kemɛ, a ka Aripasadi woro. O kera san fla sanjiba kɔ fe. ¹¹ Aripasadi woronin kɔ, Semu ka san kemɛ looru le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

¹² Ka Aripasadi si to san bisaba ni san looru, a ka Selasi woro. ¹³ Selasi woronin kɔ, Aripasadi ka san kemɛ naani ni san saba le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

¹⁴ Ka Selasi si to san bisaba, a ka Heberi woro. ¹⁵ Heberi woronin kɔ, Selasi ka san kemɛ naani ni san saba le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

* **11:9** 11.9 Babeli: nin kuma ni kuma min fɔcogo bɔra jɔgɔn fe heburukan na, o kɔrɔ ye ko: pagamini.

¹⁶ Ka Heberi si to san bisaba ni san naani, a ka Pelegi woro. ¹⁷ Pelegi woronin kɔ, Heberi ka san keme naani ni san bisaba le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

¹⁸ Ka Pelegi si to san bisaba, a ka Erehu woro. ¹⁹ Erehu woronin kɔ, Pelegi ka san keme fla ni san konɔntɔn le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

²⁰ Ka Erehu si to san bisaba ni san fla, a ka Serugi woro. ²¹ Serugi woronin kɔ, Erehu ka san keme fla ni san wolonfla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

²² Ka Serugi si to san bisaba, a ka Nahori woro. ²³ Nahori woronin kɔ, Serugi ka san keme fla le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

²⁴ Ka Nahori si to san mukan ni konɔntɔn, a ka Tera woro. ²⁵ Tera woronin kɔ, Nahori ka san keme ni san tan ni konɔntɔn le ke tuun. A ka dence werew woro, ani denmusow.

²⁶ Ka Tera si to san biwolonfla, a ka Iburama woro, ani dence do were, min fana togo lara ko Nahori; ani Haran.

²⁷ Tera ta duruja le ye nin ye: a ka Iburama woro, ani Nahori, ani Haran. Haran ka Lutu woro. ²⁸ Haran nana sa k'a face to si ra. A tun worora Kalide jamana le ra; a fana sara yi le, Uri dugu ra.

²⁹ Iburama ni Nahori ka muso furu. Iburama ta muso togo tun ye ko Sarayi, Nahori ta muso togo tun ye ko Milika; Milika tun ye Haran denmuso le ye. A denmuso do were tun togo ye ko Isika. ³⁰ Sarayi tun te se ka den woro; o koson den ma ke ale fe.

³¹ Ayiwa, Tera k'a dence Iburama ta, ani Lutu, a dence Haran dence, ani a buranmuso Sarayi, Iburama ta muso; o bora Uri, Kalide jamana ra, ka taga sigi Kanaana jamana ra. O tagara se fo Karan, ka sigi o yoro ra. ³² Tera si bee lajennin kera san keme fla ni san looru. O ko, a sara Karan mara ra.

12

Ala kumana Iburama fe

¹ Ayiwa, lon do, Matigi Ala kumana Iburama fe, ko: «Iburama, bo i ta jamana ra, bo i faso ra, bo i face ta lu kono; ne bena jamana min yira i ra, i bena taga sigi o jamana le ra.

² Ne bena i ke siya caman fa ye, ka baraka don i ra;

ne bena i togo bonya,

k'a to mogow ye baraka soro i sababu ra.

³ Ni mogw minw ka i minako ja, ne bena baraka don olugu ra.

Ni mogw min ka i minako juguya, ne bena o tigi danga.

Dugukolo gbaw bee bena baraka soro ne Ala fe, ele le sababu ra.»

⁴ Iburama wurira ka taga i n'a fo Matigi Ala k'a fo a ye cogo min na. Lutu fana tagara ni a ye. Iburama bora Karan mara ra k'a si to san biwolonfla ni looru. ⁵ Iburama k'a muso Sarayi ta, ani a korocce dence Lutu, ani a borofenw bee, ani a ta baaradenw bee, ani a tun ka fen o fen soro Karan mara ra. O bora ka taga se Kanaana jamana ra.

⁶ A donna Kanaana jamana kɔnɔ ka taga se fɔ yɔrɔ dɔ ra, min bɛ wele ko Sikemu, fɔ More ta yirisunba yɔrɔ ra. O wagati ra, Kanaanakaw tun bɛ Kanaana jamana ra.

⁷ Matigi Ala k'a yere yira Iburama ra, k'a fɔ a ye ko: «Ne bɛna nin jamana di i ta duruja le ma.» Iburama ka sarakabɔnan dɔ lalaga o yɔrɔ ra Matigi Ala ye, Ala min tun k'a yere yira a ra. ⁸ Iburama bɔra o yɔrɔ ra ka taga kuruyɔrɔw ra, Beteli dugu terebɔyanfan na. A k'a ta fanibonw lɔ Beteli dugu ni Ayi dugu cɛ. Beteli tora terebenyanfan na, ka Ayi dugu to terebɔyanfan na. A ka sarakabɔnan dɔ were lalaga o yɔrɔ ra Matigi Ala ye, ka Ala tɔgɔ wele k'a bato. ⁹ Iburama nana bɔ o yɔrɔ ra, ka taga ɲa a ta tagama ra. A nana jamana woroduguyanfan fɛ.

Iburama tagara Misiran jamana ra

¹⁰ Ayiwa, o wagati ra, kɔngɔ benna jamana kan. Iburama tagara Misiran, ko a bɛ taga wagati dɔ kɛ yi, sabu kɔngɔ tun juguyara jamana ra kosebɛ. ¹¹ O dontɔ Misiran, Iburama k'a fɔ a muso Sarayi ye ko: «Ne k'a lɔn ko i cɛ ka ɲi. ¹² O ra, ni Misirankaw nana i ye, o bɛna a fɔ ko ne ta muso le bɛ i ye. O bɛna ne faga, ka ele to yi, janko ka i ta. ¹³ O kosɔn ne bɛ i daari ko ni an sera yi, i y'a fɔ ko i ye ne dɔgɔmuso le ye, janko o ye ne minako ɲa i kosɔn, o kana ne faga.»

¹⁴ Iburama ni a muso sera Misiran minke, Misirankaw k'a ye ko a muso cɛ ka ɲi fɔ ka tɛmɛ. ¹⁵ Masacɛ Farawona ta mɔgɔbaw fana ka Sarayi ye; olugu tagara a cɛɲa lakari Farawona

ye kosebe. O tagara Sarayi ta ka taga ni a ye Farawona ta so. ¹⁶ Masace ka Iburama minako na Sarayi koson. A ka sagaw ni baw ni misiw ni faliw ni baarden cemanw ni a musomanw di Iburama ma; a ka falimusow ni jogomew fana di a ma. ¹⁷ Nka Matigi Ala ka tcorobaw lase Farawona ni a ta somogow ma Iburama ta muso Sarayi koson.

¹⁸ Farawona k'a ye ten minke, a dimina; a ka Iburama wele, k'a fo a ye ko: «I ka mun le ke ne ra tan? Mun na i m'a fo ne ye ko i ta muso lo? ¹⁹ Mun koson i ko ne ma ko i dogomuso lo, k'a to ne k'a ta k'a ke ne muso ye? I ta muso ye nin ye, a mina ka taga ni a ye!»

²⁰ Farawona k'a fo a ta mogow ye ko o ye Iburama ni a muso labo Misiran jamana ra, o ni o borofenw be.

13

Lutu faranna ka bo Iburama ko

¹ Iburama bora Misiran ka taga Kanaana jamana woroduguyanfan fe, ani a muso, ani fen o fen tun be a ta ye; a belenden Lutu fana tun be ni a ye.

² Eganw, ani warigbe, ani sanin caman tun be Iburama fe. ³ A bora Kanaana jamana woroduguyanfan fe, ka taga fo Beteli; a tun ka fanibon lo yoro min na folofolo, Beteli ni Ayi dugu ce, a tagara se fo o yoro ra; ⁴ a tun konna ka sarakabonan do lo o yoro le ra. A sera o yoro ra minke, a ka Matigi Ala togo wele, k'a bato.

⁵ Lutu min tun be ni Iburama ye, sagaw ni baw, ani misiw, ani fanibon caman tun be ale

fana fε. ⁶ O koson, yoro dogoyara o fla ma, sabu o borofenw tun ka ca kosebe; o fla bee tun te se ka kun yoro kelen na. ⁷ O le kera sababu ye k'a to lon do, kere do wurira Iburama ta sagagbenbagaw ni Lutu ta sagagbenbagaw ce, yoro ko ra. O y'a soro Kanaanakaw ni Perezikaw fana tun be jamana ra yi. ⁸ Iburama k'a ye ten minke, a ko Lutu ma ko: «Sabari, an kana a to kere ye wuri ne ni ele ce, walama ne ta sagagbenbagaw ni ele ta sagagbenbagaw ce, sabu anw ye balemaw le ye. ⁹ Jamana ka bon. Nin bee le te yoro ye wa? A to an ye faran. Ni numanboroyanfan ka ben i ma, i ye taga yi; ne be taga kininboroyanfan fe; ni kininboroyanfan fana ka ben i ma, i ye taga yi, ne be taga numanboroyanfan fe.»

¹⁰ Lutu k'a na korota ka Zuriden ko kenegbeba fe; ji tun ka ca o yoro ra. Tuma min na Matigi Ala tun ma Sodomu dugu ni Gomori dugu halaki ban, o yoro tun ce ka ni, ka taga se fo Sowari; a tun be i ko Matigi Ala ta yiritupuman, i ko Misiran jamana. ¹¹ Ayiwa, Lutu ka o ye minke, a ka Zuriden ko kenegbe bee ta a yere ta ye, ka gbara ka taga fo tereboyanfan na. O faranna jogon na o cogo le ra. ¹² Iburama sigira Kanaana jamana ra. Lutu tagara sigi o kenegbeba dugu do ra, k'a ta fanibonw lo ka taga se fo Sodomu; ¹³ k'a soro Sodomu dugumogow tun ka jugu. O tun be jurumun caman ke, ka Matigi Ala hake ta.

Ala kumana Iburama fe tuun

¹⁴ Lutu farannin ko ka bo Iburama ko, lon do Matigi Ala ka a fo Iburama ye ko: «Iburama, i na

korota san fe; i be yoro min na, to yi ka fleri ke sahiliyanfan fe, ani woroduguyanfan fe, ka fleri ke tereboyanfan na, ani terebenyanfan na. ¹⁵ Ija be jamana min bee ra tan, ne bena o di ele ni i ta duruja ma, k'a ke aw ta ye wagati bee. ¹⁶ Ne bena i ta duruja caya k'a ke i ko dugukolo kenken. Ni mogo be se ka dugukolo kenken bee jate, o tuma i ta duruja fana bena se ka jate. ¹⁷ Wuri ka jamana yaala, k'a janya ni a bonya fe, sabu ne be nin jamana di i ma.»

¹⁸ Iburama k'a ta fanibonw wuri, ka na sigi Mamire ta yirisunba yoro ra; o yoro be Heburon kere fe. A ka sarakabonan do were lo o yoro ra Matigi Ala togo ra.

14

Iburama ka Lutu bosi

¹ Ayiwa, wagati min na Amurafeli tun ye Sinehari jamana masace ye, Ariyoki tun ye Elasari dugu masace ye, Kedolameri tun ye Elamu jamana masace ye, Tideli tun ye Goyimu jamana masace ye, ² o wagati ra o masace naani jenna ka taga Sodomu dugu masace kere, min togo ye ko Bera, ani Gomori dugu masace min togo ye ko Birisa, ani Adima dugu masace min togo ye ko Sinabu, ani Seboyimu dugu masace min togo ye ko Semeberi, ani Bela dugu masace; Bela dugu le nana ke Sowari ye. ³ O masace looru bee fana tun tagara jagon lajen Sidimu kenegbe kan. Kogoji sanin be o yoro le ra bi.

⁴ O masace looru bee tun be masace Kedolameri ta fanga koro kabini san tan ni

fla. A san tan ni sabanan, o murutira. ⁵ O koson a san tan ni naaninan, Kedolameri ni masace minw tun be ni a ye, olugu wurira o kama. Kedolameri ni a jenrogonw tun ka Refayikaw kere ka se o ra; o kera Asiteroti Karinayimu dugu yoro ra. O tun ka Zuzikaw kere ka se olugu fana ra; o kera Hamu dugu yoro ra. O tun ka Emitikaw kere ka se o ra; o kera Sawe Kiriyaatayimu dugu yoro ra. ⁶ O tun ka Horikaw kere ka se o ra o yere ta kuruyorow ra, min ye Seyiri kuruyorow ye, ka o gben ka taga se fo Eli Paran, kongokolon kere fe. ⁷ O ko, o tun sekora ka na Eni Misipati dugu konoo; o dugu togo le ye fana ko Kadesi. O yoro ra, o tun ka Amalekikaw kere, ka se o ra o ta mara bee ra, ani Amorikaw; olugu tun siginin be Hasason Tamari dugu le ra.

⁸ Ayiwa, Sodomu dugu masace ka o ye minke, ale wurira ka na o kama, ani Gomori dugu masace, ani Adima dugu masace, ani Seboyimu dugu masace, ani Bela dugu masace; o dugu togo le ye fana ko Sowari. O masacew nana lo kere kama Sidimu kenegbe ra, ⁹ ko o be Kedolameri kere, min ye Elamu jamana masace ye, ani Tideli, min ye Goyimu jamanaw masace ye, ani Amurafeli, min ye Sinehari jamana masace ye, ani Ariyoki, min ye Elasari dugu masace ye. O masace naani fana nana masace looru kama.

¹⁰ Ayiwa, dinga caman tun be Sidimu kenegbe ra, mananji tun be o bee ra. Ka o to kere ra, Sodomu masace ni Gomori masace ni o ta mogow nana ke bori ye; o borito nana don o mananji dingaw ra. Minw sera ka bosi o ra, olugu borira ka taga kuruw fan fe. ¹¹ Kedolameri

ni a nofemogow sera o ra; o ka Sodomu ni Gomori ta naforow bee ce ka taga ni o ye, ani o ta domunifenw bee. ¹² O ka Iburama korocce dence Lutu fana mina ka taga ni a ye, ani a borofenw bee, sabu ale tun siginin be Sodomu dugu konɔ.

¹³ Mogo do borito bora kerekeyoro ra, ka na o fo Iburama ye; o tun be Iburama wele ko Heburuce. O y'a soro a tun be Mamire ta yirisunbaw yoro ra. Mamire tun ye Amorika le ye. A balemaw tun ye Esikoli ni Aneri le ye. Olugu bee tun kera Iburama jenhogonw ye fana.

¹⁴ Kabini Iburama k'a men ko o ka a ta somogo do mina, a ta baaraden minw worora a ta so, a ka olugu ra cefari keme saba ni tan ni seegi laben kere kama. O ka o masacew nogben ka taga se fo Dan mara ra. ¹⁵ Iburama k'a ta baaradenw taran ka o ke jenkuru caman ye; o tagara ben o masacew kan su fe. Iburama ka o kere, a sera o ra, ka o gben ka taga se fo Hoba; o dugu be Damasi dugu sahiliyanfan fe. ¹⁶ O tun ka naforo minw ce, a ka o bee mina o ra ka na ni a ye. A nana ni a belenden Lutu ye, ani Lutu borofenw bee, ani musow, ani mogo minanin tow bee.

Melikisedeki ka dugawu ke Iburama ye

¹⁷ Ayiwa, Iburama tagara masace Kedolameri ni a masace jogon tow kere minke, ka se o ra, a sekoto, Sodomu masace bora ka taga a kunben Sawe kenegbeyoro ra, min be wele ko masace ta kenegbe.

¹⁸ Ayiwa, Salemu dugu masace, min ye Melikisedeki ye, ale nana Iburama fe ni buru ye, ani duven. Ale tun ye Ala Korotaninba ta

sarakalasebaga le ye. ¹⁹ A ka dugawu ke Iburama ye; a ko:

«Ala ye baraka don Iburama ra,
Ala Kɔrɔtaninba,
sankolo ni dugukolo tigi.»

²⁰ A ko Iburama ma ko: «An ye Ala tando, ale min ka i juguw labla i ye.»

Iburama k'a borofenw beε yaga bo k'a di Melikisedeki ma.

Iburama banna Sodomu masace ta bonya ra

²¹ Sodomu masace nana Iburama kunben, k'a fo a ye ko: «Ayiwa, ne ta moɔow di ne ma, i ye to ni naforow ye.» ²² Iburama k'a jaabi ko: «Ne be kari Matigi Ala ra, Ala Kɔrɔtaninba, sankolo ni dugukolo tigi, ²³ ka kari, ko ne tena i borofen si ta; hali jesejuru, walama sanbara juru, ne tena o ta, janko i kana na a fo lon do ko: «Ne le ka Iburama fentigiya.» Ne yere te foyi ta. ²⁴ Kanbelenw ka min ke o ta domuni ye, o koni ye olugu ta ye; minw tagara ni ne ye kere ra, Aneri, ani Esikoli, ani Mamire, olugu fana bena o ninyoro ta.»

15

Ala k'a ta jɛnɔɔɔnya ko fo Iburama ye tuun

¹ Ayiwa, nin kow beε ko fe, Matigi Ala k'a yere yira Iburama ra, k'a fo a ye ko: «Iburama, kana siran, ne le be i tanga fen beε ma; ne le bena barajiba di i ma fana.» ² Iburama ka Ala jaabi ko: «Dunɔnatigi Ala, den te ne fe. I bena mun le di ne ma min be se ka ne mako na? Ne ta baaraden Eliyezeri min bora Damasi, o le bena ke ne ta so centabaga ye.» ³ Iburama ko Ala ma tuun ko: «I

ma duruja ke ne ye; ne ta baaraden min worora ne ta so, ale le bena ne cen ta.» ⁴ Matigi Ala ka Iburama jaabi ko: «I ta baaraden le tena ke i ta centabaga ye de! I yere bena den min woro co, ale le bena i cen ta.»

⁵ O ko, Ala tagara ni Iburama ye kene ma, k'a fo a ye ko: «Iburama, i na korota san fe ka lolow bee jate, ni i be se; sabu i ta duruja bena caya o cogo le ra.» ⁶ Ayiwa, Iburama lara Matigi Ala ta kumakan na, Ala k'a jate mogo terennin ye.

⁷ Matigi Ala ko a ma tuun ko: «Ne le ye Matigi Ala ye min ka i labo Uri, Kalide jamana ra, ka na nin jamana di i ma yan.» ⁸ Iburama ka Ala jaabi ko: «Dunupatigi Ala, mun le bena a to ne b'a lon ka la a ra ko nin jamana bena ke ne ta ye?» ⁹ Matigi Ala ko: «Misimuso kelen mina, ani ba musoman kelen, ani sagajigi kelen, o bee si ye ke san saba saba; tugani kelen mina fana, ani jenetugani fitini kelen.»

¹⁰ Iburama ka o fenw bee mina; a ka o faga, ka o bee kelen kelen cetige fla ye o cemance ra, ka o kunkurunw blabla ka o jasin jogon ma. A ma konow le cetige fla ye*. ¹¹ Doonin kera, duga dow nana ke jigi ye o sogow ko. Iburama tora ka o ghen.

¹² Ayiwa, terebenda surunyara tuma min na, sunogoba do ka Iburama ta. Siranyaba do barara k'a mina, ka dibi don a ma k'a lamini. ¹³ Matigi

* **15:10** 15.10 Fofofob, mogow tun be o saraka suguya jogon bo, ka o ke jenetogonya sarati ye. O koru ye ko ni mogo min tun ma a ta layiri fa, o tigi tun be se ka faga k'a ke i ko began min cetigera. Nin ko jogon le kera fana Yere mi ta wagati ra (Yere mi 34.18).

Ala ko Iburama ma ko: «Iburama, i ka kan k'a lon ko lon do i ta duruja bena taga ke lonan ye jamana were ra. O bena ke jonw le ye o jamana ra; o bena o tɔɔɔ fo san keme naani. ¹⁴ Nka jamana min bena o bla o jonya ra, ne bena ne ta kiti ben o jamana mogow kan; o ko, i ta duruja bena bo o jamana ra ni naforo caman ye. ¹⁵ Ele koni bena sa nasuma ra. I bena koroya diyabo, ka soro ka sa, o be i su don. ¹⁶ I ta mogow ta duruja naaninan le bena seko ka na yan†, sabu yan jamana mogow, minw ye Amorikaw ye, olugu ta kojugu ma teme a dan kan folo ka se o gben ma.»

¹⁷ Ayiwa, tere nana ben ka dibiba don tuma min na, tasuma do ka sisi bo, ka mana sogo cetigeninw ce ra. ¹⁸ O lon yere ra, Matigi Ala ka jennogonya* don ni Iburama ye, k'a fo a ye ko: «Ne be nin jamana di i ta duruja le ma; k'a damina Misiran ba ra, ka taga a bla fo ba belebele ra, min ye Efirati ba ye. ¹⁹ O yoro ye Kenikaw ta jamana le ye, ani Kenazikaw, ani Kadimonikaw, ²⁰ ani Hetikaw, ani Perezikaw, ani Refayikaw, ²¹ ani Amorikaw, ani Kanaanakaw, ani Girigasikaw, ani Yebusikaw.»

16

Sumayila worocogo

¹ Iburama ta muso Sarayi tun ma den woro a ye. Ayiwa, Misiranka sunguru do tun be Sarayi fe baaradenya ra, min togo tun ye ko Hajara. ² Lon

† **15:16** 15.16 O koro ye ko Iburama ta mamadenw ta mamadenw le bena seko ka na Kanaana jamana ra lon do.

dɔ, Sarayi ko Iburama ma ko: «Iburama, a fɛ, Matigi Ala ka ne kɛ denworobari ye. Sabari ka jɛn ni ne ta baaraden sunguru ye; a bɛ se ka kɛ ko ale bɛna den sɔrɔ ne ye*.»

Iburama sɔnna Sarayi ta kuma ma.

³ Ayiwa, Iburama muso Sarayi k'a ta baaraden Misiranka sunguru ta o cogo le ra k'a di a cɛ Iburama ma, k'a kɛ a muso ye. O y'a sɔrɔ Iburama tun ka san tan le kɛ Kanaana jamana ra. ⁴ Iburama jɛnna ni Hajara ye; Hajara nana kɔnɔ ta. Kabini a k'a ye ko ale ka kɔnɔ ta, a ka kɛ padonya kɛ ye a matigimuso ra, k'a dɔgɔya. ⁵ Sarayi k'a ye ten minkɛ, a k'a fɔ Iburama ye ko: «Iburama, Hajara bɛ padonya min kɛra ne ra sisan, ele le ye o sababu ye. Ne le ka ne ta baaraden di ele ma; ale nana a ye ko a ka kɔnɔ ta minke o, sisan ale bɛ ne kɛra dɔgɔyafen ye. Ayiwa, Matigi Ala le bɛna o kiti tigɛ an ni nɔgɔn cɛ!» ⁶ Iburama ka Sarayi jaabi ko: «I ta baaraden bɛ i ta bla le ra. Fɛn min ka i diya, i ye o kɛ a ra.»

O fɔra minke, Sarayi ka kɛ Hajara tɔrɔ ye, fɔ a ma ja Hajara borira ka bɔ so kɔnɔ.

⁷ Matigi Ala ta mɛlɛkɛ ka Hajara ye kongokolon kɔnɔ, bunun dɔ kɔrɔ; o bunun bɛ Suri kongokolon sira kɛrɛ fɛ. ⁸ Mɛlɛkɛ ko: «Hajara, Sarayi ta baaraden, i bɔra min, i bɛ taga min?» Hajara ko: «Ne bɛ borira ne matigimuso Sarayi le ja.» ⁹ Matigi Ala ta mɛlɛkɛ ko: «Sɛkɔ ka

* **16:2** 16.2 Fɔɔfɔɔ, o yɔrɔ mɔgɔw fɛ ni muso tun ma den sɔrɔ, a tun b'a fɔ a cɛ ye ko a ye jɛn ni a ta baaradenmuso ye, ka den sɔrɔ muso yerɛ nɔ ra.

taga i matigimuso fe, ka taga i yere majigi a ye.»

¹⁰ Meleke ko:

«Ne bena i ta duruja caya,
k'a ke fo mogo tena se ka o jate.

¹¹ A fe, i ka kono ta, i bena dence woro.

I bena a togo la ko Sumayila,
sabu Matigi Ala ka i ta jusukasikan men†.

¹² O den bena ke i ko kongo fali;

a bena ke kere ra ni bee ye,
bee bena ke kere ra ni a ye fana.

A bena a ta so lo a danna,
ka sigi k'a mabo a balemaw bee ra.»

¹³ Hajara ko: «E! Ala min be ne yera, yala can
lo ko ne ka ale le ye tan wa?»

Matigi Ala tun kumana Hajara fe minke, Ha-
jara k'a togo wele ko: Ata Eli Royi‡.

¹⁴ O kono Hajara tun be kolon min koro, o
kolon togo lara fana ko Lasayi Royi ta kolon§. A
be Kadesi dugu ni Beredi dugu ce.

¹⁵ Ayiwa, o kow ko, Hajara nana dence woro
Iburama ye. Iburama ka den togo la ko Sumayila.

¹⁶ Hajara ka Sumayila woro Iburama ye, ka
Iburama si to san biseegi ni san woro.

17

Ala ka jengogonya don ni Iburama ye

¹ Ayiwa, Iburama nana san bikononton ni
kononton soro tuma min na, Matigi Ala k'a
yere yira a ra, k'a fo a ye ko: «Ne le ye Ala

† **16:11** 16.11 Sumayila koro ye heburukan na ko: Ala be mogo
lamen. ‡ **16:13** 16.13 Ata Eli Royi, o koro ye ko: Ala min be ne
yera. § **16:14** 16.14 Lasayi Royi, o koro ye ko: Ala panaman
be ne yera.

Sebeetigi ye. Tagama ne na koro, ka ke mogo jusukungbenin ye. ² Ne bena ne ta jennogonya* don ni i ye, ka i ta duruja caya kosebe.»

³ Iburama ka o men minke, a k'a kinbiri gban k'a na biri dugu ma, ka Ala bato. Ala kumana a fe tuun ko: ⁴ «Ne be jennogonya min don ni i ye, o ye nin ye: I bena ke siya caman face ye. ⁵ I togo tena ke Iburama ye tuun. I bena wele sisan ko Iburahima; sabu ne bena i ke siya caman bemace ye*. ⁶ Ne bena i ta denw caya kosebe. I ta denw bena ke siya caman le ye; masace caman bena bo i ta siyaw ra. ⁷ Ne bena to ne ta jennogonya ra ni i ye, ani i ta duruja min o min bena na i ko fe; o jennogonya bena to ne ni olugu bee ce, wagati bee. O bena ke jennogonya wuribari le ye. O le sababu ra ne bena ke i ta Ala ye; i ta duruja minw bena na i ko fe, ne be ke olugu fana ta Ala ye. ⁸ I be lonanya ra jamana min na bi, ne bena o jamana di i ma, ani i ta duruja minw bena na i ko fe. O ye Kanaana jamana bee ye; ne bena o di o ma, k'a ke o ta ye wagati bee; ne bena ke o ta Ala ye.»

Ala ka kenesigiri yira Iburahima ra

⁹ Ala ko Iburahima ma ko: «Ele koni ka kan ka ne ta jennogonya* sira tagama, ani i ta duruja minw bena na i ko fe, o bee ka kan k'a tagama o ta wagatiw ra, tuma bee. ¹⁰ Ayiwa, aw ka kan ka ne ta jennogonya sira tagama. O jennogonya ka kan ka to ne ni aw ce wagati bee, ele ni i ta duruja min bena na i ko fe. Ayiwa, o jennogonya

* **17:5** 17.5 Iburahima koro ye ko: jama caman bemace.

tagamasiyen ye nin ye, ko aw ra ceden bee ka kan ka kenesigi. ¹¹ Aw ka kan ka kenesigi ka o ke jɛnɔgɔnya tagamasiyen ye ne ni aw ce. ¹² Ceden bee ka kan ka kenesigi a worolon tere seeginan na; a bena ke ten le i ta duruja bee ra wagati bee. Jɔn minw worora i ta so, walama i ka minw san ka bo siya were ra, siya min te i ta siya do ye, olugu bee ka kan ka kenesigi fana.

¹³ «O cogo ra, jɔn minw worora i ta so, ani i ka minw san, o bee ka kan ka kenesigi. Ni o kera, ne ta jɛnɔgɔnya tagamasiyen bena ke aw farisogo ra, ka ke jɛnɔgɔnya wuribari ye. ¹⁴ Ni ceden min ma kenesigi, ka o no ke a farisogo ra, o ka kan ka faran ka bo a ta jamanamogow ce ra, sabu a ka ne ta jɛnɔgɔnya cen.»

Ala ka layiri ta Sarayi ye

¹⁵ Ayiwa, o ko, Ala k'a fo Iburahima ye tuun ko: «I kana i ta muso Sarayi wele tuun ko Sarayi. Sisan a togɔ bena la ko Saran†. ¹⁶ Ne bena baraka don a ra, k'a to a ye den woro i ye. Ne bena baraka don a ra k'a ke siya caman bamuso ye. Siya dow ta masacew bena bo a ta duruja ra.»

¹⁷ Iburahima ka o men minke, a k'a kinbiri gban k'a na biri dugu ma ka Ala bato. A yerekora k'a fo a yere konɔ ko: «Mogɔ min ka san keme sorɔ, o be se ka den sorɔ cogo di? Saran fana ye san bikonɔntɔn; ale bena den woro cogo di tuun?» ¹⁸ A k'a fo Ala ye ko: «A to Sumayila le ye si sorɔ.»

† **17:15** 17.15 Saran korɔ ye heburukan na ko: masace denmuso.

¹⁹ Nka Ala k'a jaabi ko: «Ale tɛ dɛ! I ta muso Saran le bɛna dence woro i ye. I bɛna a tɔgɔ la ko Isiyaka. Ne bɛna to jɛnɔgɔnya ra ni ale ye, ani a ta duruja min bɛna na a kɔ fɛ; o bɛna kɛ jɛnɔgɔnya wuribari le ye.

²⁰ «Min ye Sumayila ta ye, i ka min daari ale ta ko ra, ne bɛna o kɛ i ye. Ne bɛna baraka don a ra, ka den caman di a ma, k'a ta duruja caya kosebɛ. A bɛna masaden tan ni fla le woro. Ne bɛna a kɛ siya caman face ye. ²¹ Saran bɛna Isiyaka min woro i ye san wɛrɛ jɔgɔntumasi, ne bɛna to jɛnɔgɔnya ra ni ale le ye.»

Ibrahim ni a ta mɔgɔw ta kɛnɛsigiri

²² Ala kumana ni Ibrahim ye ka ban tuma min na, a bɔra Ibrahim kɔrɔ ka yɛlɛn san fɛ.

²³ Ayiwa, o lon yɛrɛ ra, Ibrahim ka Sumayila kɛnɛsigi; jɔn minw worora a ta so, ani a tun ka minw bɛɛ san, a ka olugu bɛɛ kɛnɛsigi. Cɛden o cɛden tun bɛ a ta so kɔnɔ, Ibrahim ka olugu bɛɛ kɛnɛsigi, i n'a fɔ Ala tun k'a fɔ a ye cogo min na.

²⁴ Ibrahim yɛrɛ kɛnɛsigira k'a si to san bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn. ²⁵ A dence Sumayila kɛnɛsigira k'a si to san tan ni saba. ²⁶ Ibrahim ni a dence Sumayila bɛɛ kɛnɛsigira o lon kɛlɛn na, ²⁷ ani cɛ o cɛ tun bɛ Ibrahim ta so; jɔn minw worora a ta so, ani a ka minw san ka bɔ siya wɛrɛw ra, o bɛɛ kɛnɛsigira ni a ye o lon na.

18

Ala ko Saran bɛna dence woro

¹ O kow kɔ, Matigi Ala k'a yere yira Iburahima ra tuun Mamire ta yirisunbaw kɔrɔ. Iburahima tun siginin be a ta fanibon da ra, teregban papa fe. ² A nana a ja kɔrɔta minke, a barara ka ce saba ye. A teliyara ka bo a ta fanibon kɔrɔ ka taga o kunben, ka biri ka o fo ni bonya ye. ³ A ko o ra kelen ma ko: «Ne matigice, ni aw tun be son ka sabari ka lo aw ta jonce kɔrɔ donin, o tun bena ke bonyaba le ye ne fe. ⁴ Aw y'a to o ye na ni ji donin ye ka na aw senw ko, aw ye nenekiri yirisuma ra yan donin. ⁵ Ne bena taga domuni fitini jini ka na o di aw ma, janko aw ye o domu ka baraka donin don aw yere ra, aw be sorɔ ka taga aw ta tagama fe. O le koson Ala k'a to aw temena aw ta jonce kɔrɔ yan.»

O ka Iburahima jaabi ko: «Ayiwa, a ke ten.»

⁶ Iburahima teliyara ka don a ta fanibon konɔ Saran no fe, k'a fo a ye ko: «Teliya ka mugu tentennin minan ja saba suma, k'a noni k'a ke nɔmi ye.»

⁷ A borira ka taga a ta misiwere ra, ka taga misiden janaman toronin do mina, ka o di a ta baarden do ma. Ale ka o faga ka o laben joona. ⁸ O ko, a nana ni nonokumu ni nonokene ye, ani o misiden sogo tobinin, ka na o sigi ce saba kɔrɔ; ale yere ka lo o kere fe, yirisuma ra. O ce saba ka domuni ke. ⁹ O ka Iburahima jininka ko: «I ta muso Saran be min le?» A ko: «A be fanibon konɔ yan.»

¹⁰ O ra kelen ko: «Sigiya t'a ra, ne bena seko ka na i fe yan san were jɔgɔntumasi; o tuma i ta muso Saran bena dence sorɔ.» Saran tun be o

kuma menna, k'a siginin to fanibon donda ra a ce ko fe.

¹¹ O wagati ra Iburahima ni Saran tun korora kosebe. Denworo wagati fana tun temena Saran kan.

¹² Ayiwa, Saran ka o men minke, a yerekora a yere konɔ. A ko: «Ne koroninba nin bena mun nafa le sorɔ ceko ra tuun fo ka na den woro? Ne matigice fana koronin lo.» ¹³ Matigi Ala k'a fo Iburahima ye ko: «Mun koson Saran yerekora k'a fo a yere konɔ ko yala ale koroninba nin be se ka den woro can na wa? ¹⁴ Fen juman le be se ka gbeleya fo ka Matigi Ala kana? San were jogontumasi, ne bena na i fe yan; o tuma Saran bena dence sorɔ.»

¹⁵ O kuma fora minke, Saran siranna; a ma son ka lo a ra. A ko: «Ne ma yereko de!» A ka o fo sabu a tun siranna. Matigi Ala ko: «I yerekora yere le.»

Iburahima ka Ala daari Sodomu koson

¹⁶ Ayiwa, o ko, o ce saba wurira ko o be taga. O ka Sodomu dugu fan fe. Iburahima wurira ka taga o blasira. ¹⁷ Matigi Ala ko: «Ne bena min ke Sodomu ni Gomori ra, yala ne be se ka o dogo Iburahima ma wa? ¹⁸ Sabu sigiya t'a ra, Iburahima bena ke siyaba le ye, ani siya fangatigi. Dugukolo siyaw bee bena baraka sorɔ ale le sababu ra. ¹⁹ Ne k'a panawoloma, janko a ye a fo a ta denw ye, ani a ta somogo minw bena na a ko fe, ko o ye Matigi Ala ta sira tagama ka na, ka tagama terreninya ni can kan. Ni o kera, ne Matigi Ala ka fen minw layiri ta Iburahima ye, ne bena o ke a ye.»

²⁰ Ayiwa, Matigi Ala ko Iburahima ma ko: «Sodomu dugumogow, ani Gomori dugumogow jarakikan cayara; o ta jurumunw cayara kosebe.

²¹ O koson ne bena jigi ka taga a fe, ni i y'a soro ko min bee be fora o ta ko ra, o b'a kera o cogo yere le ra; walama ni a fana kera ko o te, ne bena o lon.»

²² O cew bora Iburahima koru, ka taga Sodomu dugu fan fe. Nka Iburahima belen lonin tora Matigi Ala na koru. ²³ A gbarara na fe k'a fo Ala ye ko: «Matigi Ala, yala i be son ka mogonuman ni mogojugu bee halaki jagon fe wa? ²⁴ I n'a soro ko mogonuman bilooru be dugu konu. Yala i be son ka olugu fana halaki wa? I tena yafa dugu bee ma o mogonuman bilooru koson wa?

²⁵ Ka mogonuman ni mogojugu bee halaki jagon fe, walama ka mogonuman ni mogojugu bee sara ke kelen ye, ne k'a lon ko i te son o ko jagon ma fiyewu. O tuma ele min be dununamogow bee ta kiti tige, ele le tena se ka kojuman ni kojugu lon ka bo jagon na wa?»

²⁶ Matigi Ala ka Iburahima jaabi ko: «Ni ne ka mogonuman bilooru soru Sodomu dugu konu, ne be yafa dugu bee ma, o mogonuman bilooru koson.»

²⁷ Iburahima k'a fo Ala ye tuun ko: «Sabari k'a to ne ye kuma tuun, ne min te foyi ye ni buguri ni bugurigbe te.» ²⁸ A ko: «Matigi, i n'a soru ko dugu mogonumanw tena mogu bilooru bo. Mogu looru be se k'a jen. Ayiwa, ni mogu looru doron ka mogu bilooru jen o, o mogu looru koson i bena dugu bee halaki wa?» Matigi Ala ko: «Ni ne ka mogonuman binaani ni looru soru dugu konu, ne

tena dugu halaki o mɔgɔɔnuman binaani ni looru kosɔn.» ²⁹ Iburahima kumana Ala fe tuun, ko: «I n'a sɔrɔ ko dugu mɔgɔɔnumanw tena teme mɔgɔ binaani kan.» Matigi Ala ko: «O mɔgɔ binaani kosɔn, ne tena foyi ke dugu ra.» ³⁰ Iburahima ko tuun ko: «Matigi, i kana dimi ne kɔrɔ. Ne bena kuma tuun: ni a sɔrɔra ko dugu mɔgɔɔnuman beɛ tagara ke mɔgɔ bisaba le ye do?» Ala ko: «Ni ne ka mɔgɔɔnuman bisaba sɔrɔ yi, ne tena foyi ke dugu ra.» ³¹ Iburahima ko: «Matigi, sabari k'a to ne ye kuma tuun: i n'a sɔrɔ ko dugu mɔgɔɔnuman bena dan mɔgɔ mugan le ma. Ni a kera o ye do?» Matigi Ala ko: «Ne tena dugu halaki o mɔgɔ mugan kosɔn.» ³² Iburahima ko: «Matigi, sabari, i kana dimi ne kɔrɔ; ne ta kuma bena dan nin le ma: ayiwa, ni dugu mɔgɔɔnuman beɛ nana ke mɔgɔ tan le ye do?» Matigi Ala ko: «Ne tena dugu halaki o mɔgɔ tan kosɔn.»

³³ Matigi Ala banna kuma ra ni Iburahima ye minke, a tagara. Iburahima sekɔra ka taga a ta so.

19

Sodɔmu dugu ni Gomɔri dugu ta ko

¹ Ayiwa, o meleke fla tagara se Sodɔmu o lon wulada fe. Lutu tun siginin be dugu donda ra*. A ka o ye minke, a wurira ka taga o kunben. A k'a kinbiri gban, k'a na biri dugu ma ka o fo ni bonya ye. ² A ko: «Ne matigicew, aw ye sabari ka na jigi aw ta jonce ta so, janko ne ye ji di aw

* **19:1** 19.1 Dugu donda le tun ye dugu cekɔrɔɔbaw, ani a namɔgɔw ta nɔgɔnyeyɔrɔ ye, ani barokɔyɔrɔ, ani kitiigeyɔrɔ.

ma, aw ye aw senw ko. O kɔ, aw bɛ si yan. Aw bɛna wuri sini sɔgɔmada jona fɛ, ka taga aw ta tagama fɛ.» Mɛlɛkɛw ka Lutu jaabi ko: «Ɔn-ɔn, an bɛna si kɛnɛ ma yan.»

³ Nka Lutu kumana o fɛ k'a gbɛlɛya, fɔ o tagara ni a ye ka taga jigi a ta so. A ka domuniba labɛn o ye, ka burufunubari kɛ o ye. O ka domuni kɛ.

⁴ Dɔɔnin kɛra, Sodɔmu dugumɔgɔw nana bon lamini, k'a sɔrɔ lonanw yɛrɛ tun ma la fɔlɔ. Denmisen o, mɔgɔkɔrɔba o, o bɛɛ le tun nana.

⁵ O ka Lutu wele k'a fɔ a ye ko: «Mɔgɔ minw nana i fɛ bi su fɛ, o bɛ min le? O labɔ yan, an bɛ jɛn ni o ye.»

⁶ Lutu bɔra ka na o kɔ kɛnɛ ma, ka bon dasɔgɔ lonanw da ra yi. ⁷ A ko mɔgɔw ma ko: «Ne balemaw, aw ye sabari, aw kana sɔn nin kojugu jɔgɔn ma. ⁸ Ne denmuso fla bɛ yan, o si ma cɛko lɔn fɔlɔ; ne bɛna olugu labɔ aw fɛ kɛnɛ ma yan. Ni fɛn o fɛn ka aw diya, aw ye o kɛ olugu ra. Aw kana foyi kɛ nin mɔgɔw ra; sabu o nana jigi ne ta so le.» ⁹ Mɔgɔw k'a fɔ Lutu ye ko: «Ele ye bɔ yi dɛ!» Dɔw ko: «Aw ye cɛ nin flɛ dɛ! Ale min ye lonan ye, ale nana kɛ ko a bɛ sariya yira an na sisan!»

O k'a fɔ Lutu ye ko: «Ni i ma bɔ an ja sisan, an bɛna min kɛ ele ra, o bɛna juguya ni i ta lonanw yɛrɛ ta ye.» O ka Lutu jɔni ka bɔ yi fanga ra, ka gbara ko o bɛ da kari. ¹⁰ O tuma ra, mɛlɛkɛ fla ka da yɛlɛ ka Lutu mina k'a ladon bon kɔnɔ, ka da sɔgɔ. ¹¹ Mɔgɔ minw bɛɛ tun bɛ bonda ra, mɛlɛkɛw ka olugu bɛɛ fiyen; k'a ta denmisenw na ka taga a bla mɔgɔkɔrɔbaw ra, o bɛɛ. A kɛra ten, o ka da yɔrɔpini ka dɛsɛ.

¹² Meleke fla k'a fɔ Lutu ye ko: «Mɔgo o mɔgo ye i ta mɔgo ye yan, i burancew, i dencew, i denmusow, mɔgo o mɔgo ye i ta mɔgo ye yan, o beɛ labɔ dugu nin kɔnɔ. ¹³ An bɛna nin dugu beɛ halaki le; sabu o bɛ nin dugumɔgow jarakira kojugu minw na, o jarakikow cayara ka tɛmɛ a dan kan Matigi Ala ja kɔrɔ. O kosɔn Matigi Ala ka an ci ka na dugu halaki.»

¹⁴ Ayiwa, Lutu bɔra ka taga kuma a burancew fɛ, minw tun bɛna a denmusow furu; a ko o ma ko: «Aw ye wuri, an ye taga ka bɔ dugu nin kɔnɔ, sabu Matigi Ala bɛna dugu halaki!» Nka a kɛra a burancew ja na i ko Lutu bɛ toron le kɛra o fɛ.

¹⁵ Kɛnɛbɔda fɛ, melekew kumana Lutu fɛ tuun, ka a gbɛleya a ma; o ko: «Wuri, i ta muso boro mina, ani i denmuso fla minw bɛ i fɛ yan, janko kiti min bɛna ben nin dugu kan, aw fana kana na halaki o kiti ra ni o ye.»

¹⁶ Ayiwa, melekew nana a ye ko o tɛ teliyara minke, o ka Lutu mina a boro ma, ani a muso, ni a denmuso fla. Melekew bɔra ni o ye ka taga o bla dugu kɔ fɛ; sabu Matigi Ala tun b'a fɛ ka o tanga.

¹⁷ O bɔnin kɔ dugu kɔnɔ, meleke kelen ko Lutu ma ko: «Aw ye bori ka aw yɛrɛ kisi. Aw kana fleri kɛ kɔ fɛ, aw fana kana lɔ kɛnɛgbɛba nin yɔrɔ si ra. Aw ye bori ka taga fɔ kuruw fan fɛ, janko aw kana halaki.»

¹⁸ Lutu ko: «E! Matigi, an tɛna se ka o yɔrɔ sɔrɔ. ¹⁹ Aw makarira an na, aw jana an ma ka an kisi ka na se fɔ yan; nka an kɔni tɛna se ka bori ka se fɔ kuruw yɔrɔ ra, sabu sani an ye se yi, cɛnri bɛna kɛ, anw fana bɛna halaki. ²⁰ Dugu dɔ

fle nin ye, o yɔrɔ man jan. An be se ka bori ka se o ma, ka taga dogo yi; o dugu fana man bon. E! Aw ye sabari k'a to an ye taga dogo o dugudennin na, janko an ye kisi. Duguba te o. Aw y'a to an ye taga an yere kisi o yɔrɔ ra.» ²¹ Meleke ko: «Ne be o kelen fana ke aw ye tuun. I ka dugu min ko fo, ne tena o halaki. ²² Aw ye teliya ka taga dogo yi, sabu ni aw ma se yi, ne tena se ka foyi ke.»

O le koson o dugu togo nana la ko Sowari†.

²³ Teresun wurituma le kera Lutu dontuma ye Sowari dugu konɔ. ²⁴ O tuma ra Matigi Ala ka kiribi ni tasuma lajigi Sodomu dugu ni Gomori dugu kan i ko sanji. Matigi Ala yere le tun ka o ke. ²⁵ A ka o duguw bee jeni, ani o kenegbe bee, ani a dugumogow bee, ani a yirisunw bee.

²⁶ Ayiwa, o tagato, Lutu ta muso k'a kofle; a yelemana ka ke kogokuru ye.

²⁷ Ayiwa, o dugusagbe sogomada joona fe, Iburahima tun kumana ni Matigi Ala ye yɔrɔ min na, a wurira ka taga o yɔrɔ kelen na. ²⁸ A k'a ja korota ka fleri ke Sodomu ni Gomori duguw fan fe, ani o yɔrɔ kenegbeba bee ra. A ka sisiba do wurito ye ka bo yi i ko dibiba do sisi.

²⁹ Lon min Ala tun be o kenegbeba ta duguw halakira, a hakiri tora Iburahima ra; o koson a ka Lutu kisi ka bo tasuma ra. Lutu tun tagara sigi o dugu minw na, o tasuma le ka o duguw bee halaki.

Lutu ni a denmuso fla ta ko

³⁰ Ayiwa, Lutu ma son ka to Sowari dugu konɔ. A bora ka taga sigi kuruw fanfeyoro do ra, sabu

† 19:22 19.22 Sowari koro ye ko: fitini.

a tun be siranna. A tagara to kuruwo do ra, ale ni a denmuso fla.

³¹ Lon do, Lutu denmuso koroba k'a fo a dogomuso ye ko: «An face korora; ce fana te yan min be se ka an furu i n'a fo a be ke yoro tow ra cogo min na. ³² A to an ye duven di an face ma, a y'a min ka panamini. Ni o kera, an be la ni a ye, janko an ye den soro, k'a to an face ta siya kana tunu.»

³³ O lon su fe, o ka duven di o face ma, a k'a min fo ka panamini; koromusoman ka taga la ni a ye o lon su fe. Face m'a latuma lon, a m'a wurituma lon fana. ³⁴ Dugu gbera minke, koromusoman ko dogomusoman ma ko: «Su ra ne lara ni an face ye. Bi su fe an ye duven do were di a ma tuun, a y'a min fo ka panamini; ele ye taga la ni a ye, janko i ye den soro, k'a to an face ta siya kana tunu.»

³⁵ O lon su fe, o ka duven di o face ma tuun, a k'a min fo ka panamini. Dogomusoman ka taga la ni a ye. Faceman m'a latuma lon, a m'a wurituma lon fana.

³⁶ Ayiwa, denmuso fla nana konɔ ta o face Lutu fe o cogo le ra. ³⁷ Koromusoman nana dence woro; a k'a togo la ko Mohabu‡. Ale le kera Mohabukaw bemace ye ka na se fo bi ma. ³⁸ Dogomusoman fana nana dence woro; a k'a togo la ko Beni Ami§. Ale le kera Amankaw bemace ye ka na se fo bi ma.

‡ **19:37** 19.37 Mohabu togo koro b'a yira ko o sunguru jenna ni a yere face le ye ka o den woro. § **19:38** 19.38 Beni Ami koro ye ko: ne yere ta somogo ta den.

20

Ibrahim ni Abimeleki ta ko

¹ Ayiwa, Ibrahim nana bo a sigiyorokoro ra, ka taga sigi Kanaana jamana woroduguyanfan fe. A tagara sigi Kadesi dugu ni Suri kongokolon ce. O ko, a ka wagati dama ke Gerari dugu fana ra. ² Ibrahim tun be to k'a fo mogow ye ko Saran ye ale dogomuso le ye. O kera sababu ye k'a to Gerari dugu masace min ye Abimeleki ye, ale ka mogow do ci ka taga Saran ta ka na a fe. ³ O lon su fe, Ala k'a yere yira Abimeleki ra siko ra, k'a fo a ye ko: «Abimeleki, i bena sa, sabu i ka muso min mina nin ye, ko i b'a ke i ta ye, ce b'a fe.»

⁴ Ayiwa, o y'a soro Abimeleki tun ma jen ni Saran ye folo. A ko Ala ma siko ra ko: «Matigi, i be son ka ne ni ne ta siya halaki k'a soro an ma kojugu foyi ke wa? ⁵ Ce yere le m'a fo ne ye ko a dogomuso lo wa? Muso fana m'a fo ko ale korocce lo wa? Ne koni ka nin ko ke ni jusukun gbenin le ye, ne ma jaraki!»

⁶ Ala k'a fo Abimeleki ye o siko kelen na ko: «Ne k'a lon ko i ka nin ko ke ni jusukun gbenin le ye, ko i ma kojugu ke; o koson ne ma son k'a to i ye jen ni a ye, ka ne hake ta. ⁷ Sisan ce nin ta muso di a ma, sabu cira lo; a bena Ala daari i ye janko i kana sa. Nka ni i ma a muso di a ma, i ye la a ra k'a lon ko i bena sa le, ele ni i ta mogow be.»

⁸ Abimeleki wurira sogomada jona fe; a k'a ta baaradenw be wele, ka o kow fo olugu ye. Olugu ka o men minke, o be siranna. ⁹ Abimeleki ka Ibrahim fana wele, k'a fo ale ye ko: «Ce, ele

ka mun ko le ke an na tan? O tuma ne ka mun kojugu le ke i ra fo ka na a ke i ka nin jurumun jogon lase ne ni ne ta jamana mogow ma? I koni ka min ke nin ye, o te ko keta ye fiyewu. ¹⁰ I ka nin ko ke k'a la korɔ juman le kan?»

¹¹ Iburahima ko: «Ne tun b'a miirira ko i b'a sorɔ mogɔ si te siran Ala na nin jamana ra, ko o bena ben ne kan ka ne faga ne ta muso koson. O le koson ne k'a fo ko ne dogomuso lo. ¹² O be n'a ta, ne dogomuso lo fana. An be fa kelen na, nka an te ba kelen le ra. A kera ne muso ye fana. ¹³ O koson lon min Ala ka ne labɔ ne faso ra, ne k'a fo Saran ye ko: <Ne be i daari, sabari, ni an ka se yoro o yoro, a fo mogow ye ko ne ye i korɔce le ye.> »

¹⁴ Abimeleki ka baw ni sagaw ni misiw, ani baaraden cemanw ni a musomanw di Iburahima ma; k'a muso Saran seko a ma. ¹⁵ A ko Iburahima ma ko: «Ne ta jamana ye nin ye i korɔ, yoro min ka i diya, i ye taga sigi yi.»

¹⁶ A ko Saran fana ma ko: «A fle, ne be warigbe waga kelen di i korɔce ma, ne ta kewale sara ye. O wari bena i sutara k'a yira aw ta mogow be ra ko i ma jaraki.»

¹⁷ Iburahima ka Ala daari Abimeleki ye; Ala ka Abimeleki keneya, ani a muso, ani a ta baaraden musomanw be. O sera ka den woro; ¹⁸ sabu Ala tun ka denworobariya bana le bla Abimeleki ni a ta somogow be ra, Iburahima ta muso Saran minari koson.

21

Isiyaka worocogo

¹ Matigi Ala tun ka kuma min fɔ Saran ye, Matigi Ala hakiri tora o ra. A tun ka denko layiri min ta Saran ye, a nana o dafa a ye. ² Ala tun ka wagati min latige k'a fɔ Iburahima ye, o wagati sera minkɛ, Saran ka kɔnɔ ta ka dence woro Iburahima ye; o y'a sɔrɔ Iburahima tun kɔrɔra. ³ Ayiwa, Saran ka o dence min woro Iburahima ye, Iburahima ka o tɔgɔ la ko Isiyaka. ⁴ Isiyaka woronin tere seegi, Iburahima k'a kenesigi, i n'a fɔ Ala tun k'a yira a ra cogo min na fɔlɔfɔlɔ.

⁵ Iburahima si tun ye san kemɛ a dence Isiyaka worowagati ra. ⁶ Saran ko: «E! Ala ka ninsɔndiyakoba* le kɛ ne ye dɛ! Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka nin mɛn, o tigi bɛna ninsɔndiya yɛrɛ le.»

⁷ Saran ko tuun ko: «Jɔn le tun bɛ sɔn k'a fɔ Iburahima ye ko Saran bɛna den woro fɔ ka sin di a ma? A ye nin ye sisan, ne ka dence woro a ye, k'a kɔrɔnin to.»

Iburahima ka sira di Hajara ma

⁸ Ayiwa, den tun bɛ kɔrɔbayara ka na. O nana a dabɔ sin na lon min na, Iburahima ka janagɛɛba dɔ kɛ o lon na.

⁹ Lon dɔ, Misirankamuso Hajara tun ka dence min woro Iburahima ye, Saran ka o cɛnin yɛrɛkɔtɔ ye Isiyaka ma. ¹⁰ Saran k'a fɔ Iburahima ye ko: «Jɔnmuso ni a dence gbɛn, sabu a dence man kan ka cɛn ta ni ne dence Isiyaka ye.»

¹¹ O kuma digira Iburahima ra kɔsɛbɛ, sabu Sumayila fana tun ye a den ye. ¹² O tuma, Ala k'a fɔ Iburahima ye ko: «Iburahima, i kana a to

* **21:6** 21.6 Isiyaka tɔgɔ kɔrɔ ye ko: ka ninsɔndiya.

nin kuma ye digi i ra, i ta baardenmuso ni a dence koson. Ni Saran ka fen o fen jini i fe, i ye o ke a ye; sabu i yere togo bena la i ta duruja min na o bena bo Isiyaka le ra. ¹³ Nka ne bena i ta baardenmuso dence ke siya do fana bemace ye, sabu i ta den lo.»

¹⁴ Iburahima wurira sogomada jona fe; a ka domuni di Hajara ma, ka ji ke bara do konso, ka o dulon a kamankun na. A k'a dence di a ma, ko o ye taga. A bora ka taga; nka a tagara tunu Beri Seba kongokolon yoro ra. ¹⁵ Ji nana ban bara konso minke, Hajara k'a dence to yiritunin do korso, ¹⁶ ka taga sigi yoro were, ka metere keme jogon to a ni den ce, ko ale t'a fe k'a den sato ye. A tagara sigi o yoro ra ka to ka kasi. ¹⁷ Ala ka den kulekan men. Ala ta meleke tora san fe ka Hajara wele k'a fo a ye ko: «Hajara, mun le kera? I kana siran, sabu Ala ka den kasikan men†, k'a to yiri korso. ¹⁸ Wuri ka den ta, i ye a boro mina. A ta duruja bena ke siyaba le ye.»

¹⁹ Ala ka Hajara na yele, a ka kolon do ye. A tagara bara fa ji ra ka na a di den ma, a k'a min.

²⁰ Ala tora den fe. A nana koroya, ka sigi kongokolon konso yi. A nana ke kalanbonbagaba le ye. ²¹ A sigira kongokolon konso yoro do ra, o yoro togo ye ko Paran. A bamuso ka Misirankamuso do furu ka o di a ma.

Iburahima ni Abimeleki ta jengonyo

²² O ko, lon do Abimeleki nana ni a ta kerakedenw kuntigi ye, min togo ye ko Pikoli, ka na kuma Iburahima fe. A ko Iburahima ma ko:

† **21:17** 21.17 Sumayila korso ye heburukan na ko: Ala be mogolamen.

«Ala kɔni bɛ ni i ye i ta kow bɛɛ ra. ²³ Ne b'a fɛ i ye kari Ala ra yan bi, ko ne o, ne ta denw o, ne ta mamadenw o, ko i tɛna an si janfa; ani ko ne ka kopuman min kɛ i ye, ko i fana bɛna o pumanya ɲogɔn le kɛ ne ye, ani i siginin bɛ ne ta jamana min na lonanya ra, ko i bɛna o pumanya ɲogɔn kɛ o jamana mɔgɔw bɛɛ ye fana.» ²⁴ Iburahima ko: «Ne bɛ kari o ra.» ²⁵ Nka Iburahima ka Abimeleki jaraki kolɔn dɔ ko ra, sabu Abimeleki ta baaraden dɔw tun ka o kolɔn mina fanga ra k'a kɛ o ta ye. ²⁶ Abimeleki ka Iburahima jaabi ko: «Ne m'a lon ne ta baaraden juman le ka o ko kɛ. Ele fana tun m'a fɔ ne ye. Bi le ne bɛ nin mɛnna kura ye.»

²⁷ Iburahima ka sagaw ni baw ni misiw di Abimeleki ma; o ka jɛnɲogɔnya don. ²⁸ Iburahima ka sagagberɛn wolonfla bɔ a ta sagaw ra ka o bla danna. ²⁹ Abimeleki ko Iburahima ma ko: «Nin saga wolonfla bɔkun ye mun ye ka o bla danna?» ³⁰ Iburahima ko: «Nin saga wolonfla mina; o ye kɛ an seere ye k'a yira ko ne le ka kolɔn nin sogi.» ³¹ O le kosɔn o ka o yɔrɔ toɔ la ko Beri Seba; sabu Iburahima ni Abimeleki karira ɲogɔn ye o yɔrɔ le ra.‡

³² O karira ɲogɔn ye ten minke Beri Seba, Abimeleki ni a ta kɛrɛkɛdenw kuntigi Pikoli wurira ka sekɔ Filisikaw ta jamana ra.

³³ Iburahima ka tamarisun dɔ turu Beri Seba. A ka Matigi Ala toɔ wele o yɔrɔ ra, k'a bato, k'a wele ko Matigi Ala banbari.

‡ **21:31** 21.31 Heburukan na Beri Seba kɔrɔ ye ko: kariri ta kolɔn, walama ko: saga wolonfla ta kolɔn.

³⁴ Iburahima tora Filisikaw ta jamana ra lo-nanya ra ka wagatijan ke.

22

Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a fle a dence ko ra

¹ Ayiwa, o kow kɔ fe, Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a fle. Ala k'a wele ko: «Iburahima!» A ko: «Naamu.» ² Ala ko: «I dence kelenpe Isiyaka min ko ka di i ye, o mina ka taga ni a ye Moriya jamana ra; ne bena kuru dɔ yira i ra, ni i sera yi, i b'a ke saraka jenita* ye o kuru kan.»

³ Iburahima wurira sɔgɔmada jooa fe, k'a ta fali laben, k'a ta baaraden fla wele ka gban a yere kɔ, ani a dence Isiyaka. A bena logɔ min ke ka saraka jeni, a ka o ci, ka o ta, ka ke taga ye. Ala ka yɔrɔ min fɔ a ye, o ka o yɔrɔ sira ta. ⁴ O ka tere saba ke tagama ra. A tere sabanan, Iburahima k'a ɲa kɔrɔta ka yɔrɔ ye yɔrɔjan yi. ⁵ Iburahima k'a fɔ baaradenw ye ko: «Aw ye to yan ni fali ye. Ne ni den bena taga fɔ yan fe yi, ka taga Ala bato. Ni an tilara, an be kɔsegi ka na.»

⁶ Iburahima ka saraka jenilɔgɔ ta, k'a ɲu a dence Isiyaka kun na, ka takami don fen dɔ kɔnɔ, ka o ni muru mina a yere boro; ka o fla tagato to ɲɔgɔn fe, ⁷ Isiyaka k'a fɔ a face ye ko: «Baba!» Iburahima ko: «Naamu, ne dence.» Isiyaka ko: «Tasuma be an fe, logɔ fana be an boro; saga min bena ke saraka ye, o be min?» ⁸ Iburahima ko: «Saga min bena ke saraka ye, Ala yere le bena o ko ɲanabɔ.» O fla ka ke taga ye ɲɔgɔn fe.

⁹ Ala tun ka yɔrɔ min yira o ra, o tagara se yi minke, Iburahima ka sarakabonan dɔ lɔ, ka

lɔgɔ lala a kan. A bannin kɔ o ra, a k'a dence Isiyaka mina k'a siri, k'a la sarakabɔnan kan, lɔgɔ san fɛ. ¹⁰ A k'a boro bɔ ka muru ta ko a bɛ a dence kannatigɛ. A ko a bɛ muru la den kan na dɔrɔn, ¹¹ Matigi Ala ta meɓeke tora san fɛ ka pɛren ko: «Iburahima! Iburahima!» Iburahima ko: «Naamu.» ¹² Meɓeke ko: «I kana i boro se den ma dɛ! I kana foyi ke a ra. Sisan ne k'a lon jate ko i bɛ siran Ala na. O kosɔn i ma ban ka i dence kelenpe ke saraka ye k'a di ne ma.»

¹³ Iburahima k'a na munu minke, a barara ka sagajigi dɔ ye, a minanin bɛ a gban ma ka lɔ yiritunin dɔ cɛ ma. A tagara sagajigi mina ka na a faga k'a ke saraka jenita* ye a dence nɔ ra.

¹⁴ Iburahima ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko: Yawe Yire*. O kosɔn mɔgɔw bɛ to k'a fɔ bi ko: «Ni an sera Matigi Ala ta kuru kunna, Matigi Ala yere bena a panabo.»

¹⁵ Matigi Ala ta meɓeke tora san fɛ ka Iburahima wele a sɔnaga flanan na, ¹⁶ k'a fɔ a ye ko: «Matigi Ala ta kuma ye nin ye ko: <Ne bɛ kari ni ne yere tɔgɔ ye, ko i ka min ke nin ye, i ma ban ka i dence kelenpe ke saraka ye k'a di ne ma minke, ¹⁷ o le kosɔn ne bena baraka don i ra, ka i ta duruja caya kosebe i ko lolow, ani i ko kɔgɔjida kenken. I ta durujaw bena se o juguw ra, fɔ ka o ta duguw mina o ra. ¹⁸ Dugukolo siyaw bɛɛ bena baraka sɔrɔ ne fɛ ele ta duruja baraka le ra, sabu i sonna ka ne kan mina.> »

¹⁹ O kɔ, Iburahima ni a dence sekɔra ka taga baardenw kɔrɔ. O ka sira ta ka taga jɔgɔn fɛ

* **22:14** 22.14 Yawe Yire, o kɔrɔ ye heburukan na ko Matigi Ala bena a panabo.

Beri Seba, sabu Iburahima tun siginin be Beri Seba le.

Nahori ta denw

²⁰ Ayiwa, o kow bee ko fe, o nana a fo Iburahima ye ko Milika fana ka dencew soro Iburahima balemace Nahori fe. ²¹ A dence folo togo ye ko Usi, a flanan togo ye ko Buzi, a sabanan togo ye ko Kemuheli. Kemuheli le nana Aramu woro. ²² Milika dence naaninan kera Kesedi ye, ka Hazo gban o ra, ka Pilidasi gban o ra, ka Yidilafe gban o ra, ka soro ka Betuheli gban o ra. ²³ Betuheli le nana Rebeka woro. Milika ka o dence seegi le woro Iburahima balemace Nahori fe. ²⁴ Nahori tun ka jonmuso min ke a muso ye, min togo tun ye ko Rehuma, ale fana ka dencew woro; o dencew le ye Teba ye, ani Gahamu, ani Tahasi, ani Mahaka.

23

Saran sacogo

¹ Saran si bee lajennin kera san keme ni san mugan ni wolonfla. ² Saran sara Kiriyati Araba. O yoro le be wele fana ko Heburon. A be Kanaana jamana ra. Iburahima nana sigi Saran su koro, k'a su kasi. ³ Iburahima nana bo a muso Saran su koro, ka taga kuma ni Heti ta mogow ye. ⁴ A ko: «Ne ye lonan temebaga le ye aw fe yan. Aw ye yoro do fiyeere ne ma, ne be o ke kaburu ye ka ne ta muso sutara, k'a su bo ne ja koro.» ⁵ Heti ta mogow ka Iburahima jaabi ko: ⁶ «An matigice, a fle, ele ye Ala ta fagamaden le ye anw ce ra yan. An ta kaburulo min o min ka i

diya, i ye i ta su don o yoro ra; an si tena ban ka an ta sudonyoro to i ye, i ye i ta muso su don.»

⁷ Iburahima k'a kinbiri gban ka Heti ta mogoƵoƵo fo. ⁸ A k'a fo o ye ko: «Ayiwa, i n'a fo aw sonna ko ne ye ne ta muso sutara, o tuma aw ye sabari ka Sohari dence Efuron daari ne ye, ⁹ ko kuruwo min b'a fe Makipela, a ta foro dan na, ko a ye o di ne ma; ne bena a wari kosegi a ma. O yoro ye ke ne ta sudonyoro ye aw fe yan.» ¹⁰ O y'a soro Efuron yere tun siginin be Heti ta mogoƵoƵo ce ra. Ale fana tun ye Heti ta mogoƵoƵo le ye. A ka Iburahima jaabi Heti ta mogoƵoƵo tow bee na na, ani mogoƵo minw bee tun nana o ta dugu kono o lon na. ¹¹ A ko Iburahima ma ko: «On-on, ne matigice, a fle, ne be foro di i ma le, ka kuruwo fana di i ma ka fara a kan. Ne be o bee di i ma ka ne ta dugumogoƵoƵo bee ke a seere ye. Taga i ta muso su don.» ¹² Iburahima k'a kinbiri gban dugumogoƵoƵo bee na na, ka o fo. ¹³ A k'a fo Efuron ye dugumogoƵoƵo bee na na ko: «Sabari k'a to ne ye foro songo di; sabari k'a mina, ne be soro ka taga ne ta muso su don yi.» ¹⁴ Efuron k'a fo Iburahima ye ko: ¹⁵ «Ne matigice, foro min songo ye warigbe keme naani, o be mun le cen ne ni ele ce sa? Taga i ta muso su don.»

¹⁶ Efuron ka warida min fo, o benna Iburahima ma. Iburahima ka o wari jate Heti ta mogoƵoƵo bee na na k'a di Efuron ma: warigbe keme naani, ka kana ni jagokebagaw ta jate ye. ¹⁷ A kera ten minke, Efuron ta foro min tun be Makipela, Mamire ta yoro tereboyanfan na, foro ni kuruwo min be o yoro ra, ani yiri o yiri be foro kono ka taga a bla fo foro dan na, ¹⁸ o bee kera Iburahima

ta ye. Heti ta mɔgɔw bɛɛ kera a ko seere ye, ani mɔgɔ o mɔgɔ tun bɛ o ta dugu kɔnɔ o lon na.

¹⁹ O kɔ, Iburahima k'a muso Saran su don Makipela ta foro kuruwo ra; o yɔrɔ bɛ Mamire ta yɔrɔ terebɔyanfan na. O yɔrɔ le ye Heburɔn ye fana; a bɛ Kanaana jamana ra. ²⁰ Foro ni kuruwo min tun bɛ yi, o bɛɛ kera Iburahima ta ye, ka kɛ a ta sudonyɔrɔ ye. A ka o san Heti ta mɔgɔw fɛ.

24

Isiyaka ni Rebeka ta furu

¹ Ayiwa, Iburahima tun kɔrɔra kosebɛ. Matigi Ala tun ka baraka don a ra fɛn bɛɛ ra. ² A ta baaradenw bɛɛ ra kɔrɔba, min mɛɛnna a ta so kɔnɔ ka tɛmɛ tɔw bɛɛ kan, a tun ka min sigi a ta borofɛnw bɛɛ kunna, a ko ale ma ko: «Sabari ka na i boro la ne woto jukɔrɔ*, ³ ka kari Matigi Ala tɔgɔ ra, sankolo ni dugukolo tigi, ko an siginin bɛ Kanaanaka minw fɛ yan, ko i tena muso ta ne dence ye olugu ta denw na, ⁴ nka i bɛna taga ne ta jamana le ra, ne faso ra, ka taga muso ta ne dence Isiyaka ye o yɔrɔ ra.» ⁵ Iburahima ta baaraden ko: «Ni a nana kɛ ko muso t'a fɛ ka na ni ne ye fɔ yan do? O tuma ne ka kan ka taga ni i dence ye i ta jamana ra wa?» ⁶ Iburahima ko: «Ɔn-ɔn dɛ! I kana taga ni ne dence ye fiyewu. ⁷ Matigi Ala sankolo tigi le ka ne labɔ ne faso ra, ani ne ta jamana ra. A kumana ne fɛ, ka kari ne ye ko a bɛna nin jamana di ne ta duruja ma. Ale Ala yɛrɛ le bɛna a ta mɛlɛkɛ bla i ja ka taga

* **24:2** 24.2 Fɔlɔfɔlɔ ni o yɔrɔ mɔgɔw tun b'a fɛ ka kari kogbɛlɛn dɔ ra, o tun b'a kɛ nin cogo ra.

ne faso ra; i bena taga muso ta o yoro le ra ne dence ye. ⁸ Ni a kera ko muso le t'a fe ka na ni i ye, o tuma o kariri kunko bora i kunna. Nka i koni kana taga ni ne dence ye yi.» ⁹ Baaraden k'a boro la a matigice Iburahima woto koro, ka kari, ko Iburahima ka min fo, ko ale bena o le ke.

¹⁰ A ka jogome tan ta a matigice ta jogomew ra ka taga, ani a tagamajogonw; fen o fen ye fen dawulaman ye, a ka o beɛ do ta. A tagara Mesopotami jamana ra, Nahori ta dugu ra. ¹¹ A tagara se yi minke, a ka jogomew lala kolon do koro dugu ko fe. O wagati tun benna wulada le ma, wagati min musow be bo ka na ji bi kolon na.

¹² A ka Ala daari ko: «Matigi Ala, ne matigice Iburahima ta Ala, ne be muso min ko, sabari k'a to ne ye ben ni o ye bi; sabari ka o kopuman ke ne matigice Iburahima ye. ¹³ Ayiwa, ne lonin fle kolon koro yan; ni doonin kera dugu sunguruw bena bo ka na ji bi. ¹⁴ Ni ne ka na a fo sunguru min ma ko: <Sabari ka i ta daga jenge k'a to ne ye min,> ni a ka son, ka ne jaabi ko: <Min; ni i minna, ne bena i ta jogomew fana son o ye min.> Ayiwa, ni sunguru min ka o fo, o le ye ke i ta jonce Isiyaka ta muso ye, i yere ka min latige a ye. O ra ne bena a lon can ra ko i ka kopuman ke ne matigice Iburahima ye.»

¹⁵ Sani ce ye ban a ta kuma ra doron, Rebeka ye nin ye ni a ta daga ye a kamankun kan, a be nana ji bi. Rebeka tun ye Betuheli denmuso le ye. Betuheli bamuso tun ye Milika ye, a face tun ye Nahori ye; Nahori tun ye Iburahima dogoce ye.

¹⁶ Sunguru cepuman tun lo. A tun ma ceko lon

fɔlɔ. A tagara kolɔn da ra, ka taga a ta daga fa, ka sira mina. ¹⁷ Iburahima ta baaraden borira ka taga a kunben. A ko a ma ko: «Sabari ka daga jigi k'a to ne ye min.»

¹⁸ Sunguru ko: «Dɔ min, baba!» A teliyara ka daga jigi, ka a mina a boro, ka ji di ce ma, a k'a min. ¹⁹ Ce minna ka ban minke, sunguru ko: «Ne bena ji dɔ bi k'a di i ta nɔgɔmew fana ma, fɔ o bee ye min ka fa.» ²⁰ A teliyara ka daga ji yeɓema beganw ta jiminfaga kɔnɔ, ka bori ka taga dɔ were bi. A ka ji caman bi nɔgɔmew bee ye.

²¹ Ce kɔni kabakoyanin lonin tora, a be fleri kera; a ma sɔn ka kuma fɔlɔ. A tun b'a flera ni Matigi Ala bena ale ta sira diya, walama ni a tena a diya.

²² Nɔgɔmew bee nana min ka ban tuma min na, ce ka nunnanegɛ saninlaman dɔ bɔ, min tun be garamu wɔɔrɔ bɔ, ani bororanegɛ saninlaman fla, minw tun ka ca ni garamu kemɛ ye. A ka o di Rebeka ma. ²³ A ka sunguru jininka ko: «Hake to, jon ta den le be ele ye? Yala an siyɔrɔ be sɔrɔ i face ta so wa?» ²⁴ Rebeka ko: «Nahɔri ni Milika dence Betuheli, o denmuso le ye ne ye. ²⁵ Bin ni flaburu be sɔrɔ an fe yi caman i ta nɔgɔmew ye. Aw siyɔrɔ fana be sɔrɔ yi.»

²⁶ Ce ka o men minke, a k'a kinbiri gban ka Matigi Ala fo. ²⁷ A ko: «Matigi Ala baraka, ne matigice Iburahima ta Ala, sabu a tora a ta kopuman ni a ta kankelentigiya kan ne matigice Iburahima ye, a ka o dafa. Matigi Ala yere le ka ne namina ka na ni ne ye ne matigice Iburahima yere ta balemaw fe.»

²⁸ Sungurunin borira ka taga a bamuso fe, ka taga o ko lakari a ye. ²⁹ Rebeka korocɛ do tun be yi, a togo ye ko Laban. Ale ka o kuma men minke, a borira ka bo, ka taga ce no fe kene ma kolonda ra. ³⁰ Laban tun ka nunnanegɛ ni bororanegɛ ye a dogomuso boro. Rebeka tun ka ce ta kumaw lakari cogo min na, Laban tun ka o bee men fana. O koson a wurira ka taga ce no fe. O y'a soro ce tun siginin be a ta jogomew korɔ kolonda ra. ³¹ Laban sera a korɔ minke, a ko: «Wuri ka don so konɔ; Matigi Ala ka baraka don i ra. Mun koson i be to kene ma yan? Ne ka yoro do laben i ye, ka yoro do fana laben i ta jogomew ye.»

³² Ce wurira ka taga so konɔ ni Laban ye. O sera so konɔ minke, Laban ka jogomew ta doniw jigi, ka bin ni flaburu di o ma, ka ji di ce ni a nɔfemogow ma, o ka o senw ko. ³³ O ko, o ka domuni sigi o korɔ. Nka ce ko: «Kuma min be ne fe, ni ne ma o fo, ne te se ka domuni ke.» Laban ko: «Ayiwa, min be i fe, o fo sa.»

³⁴ Ce ko: «Ne ye Iburahima ta baaraden le ye. ³⁵ Matigi Ala ka baraka don ne matigice ra kosebe, k'a ke fentigi ye, k'a borofenw caya, ka sagaw ni baw ni misiw di a ma, ani warigbe ni sanin, ani baaraden cemanw ni musomanw, ani jogomew ni faliw. ³⁶ Ne matigice ta muso Saran fana, ale ni a ta koroya bee, a ka dence woro ne matigice ye. Ne matigice k'a borofen bee di o dence le ma. ³⁷ Ayiwa, lon do, a nana a fo ko ne ye kari ale ye, ko ne tena muso ta ale dence ye Kanaanakaw ta denmusow ra, ale siginin be minw ce ra yi; ³⁸ ko nka ne ye taga ale faso le ra,

ale ta mɔgɔw fɛ, ka taga muso jini ale dence ye o yɔrɔ ra. ³⁹ Ne k'a fɔ a ye ko: <Ni muso t'a fɛ ka na ni ne ye do?> ⁴⁰ A ko: <Ne bɛ tagama ka kapa ni Matigi Ala min ta kuma ye, ale yɛrɛ le bɛna a ta mɛlɛkɛ ci ka taga ni i ye, k'a to i ta sira ye diya, janko i ye muso dɔ ta ne dence ye ne faso ra, ne ta somɔgɔw ra.> ⁴¹ A ko: <Ni i tagara muso daari ne ta somɔgɔw fɛ, ni olugu le ma sɔn k'a di i ma, o tuma i ta kariri kunko bɔra i kunna.>

⁴² «Ayiwa, ne nana o le ra ka na se kɔlɔnda ra bi. Ne ko: <Matigi Ala, ne matigice Iburahima ta Ala, ni i b'a fɛ ka ne ta sira diya, ⁴³ o tuma ne bɛ lɔ kɔlɔnda ra yan; sunguru min bɛna bɔ ka na ji bi, ni ne k'a fɔ a ye ko: Sabari k'a to ne ye i ta daga ji dɔɔnin min. Ni a ka ne jaabi ko: ⁴⁴ Dɔ min; o kɔ, ne bɛna dɔ bi k'a di i ta jɔgɔmɛw fana ma. Ayiwa, ni sunguru min ka o fɔ, o ye kɛ ne matigice dence ta muso ye, Matigi Ala yɛrɛ ka min latige a ye.> ⁴⁵ Ayiwa, sani ne ye ban o kuma ra ne yɛrɛ kɔnɔ dɔrɔn, Rebeka ye nin ye ni a ta daga ye a kamankun kan, a bɛ nana. A nana ji bi kɔlɔn na. Ne ko a ma ko: <Sabari ka ji di ne ma ne ye min.> ⁴⁶ A teliyara k'a ta daga jigi ko ne ye min, ko ale bɛna ji bi k'a di jɔgɔmɛw fana ma o ye min. Ayiwa, ne minna. O kɔ, a ka ji bi k'a di ne ta jɔgɔmɛw fana ma, o minna. ⁴⁷ Ne k'a jininka ko: <Jɔn den le bɛ ele ye?> A ko: <Nahɔri ni Milika dence Betuheli, o denmuso le bɛ ne ye.> Ne ka nunnanɛge dɔ don a nun na, ka bororanɛge don a boro ra. ⁴⁸ O kɔ, ne ka ne kinbiri gban dugu ma, Matigi Ala ja kɔrɔ, ne matigice Iburahima ta Ala, k'a fo; sabu ale le blara ne ja ka teren ni ne ye fɔ yan, k'a to ne ye

ne Matigice yere dogoce ta denmuso le soro, ne matigice dence ye. ⁴⁹ Ni aw b'a fe ka o kojuman ke ne matigice ye, k'a ta kankelentigiya yira, o tuma aw ye a fo ne ye; ni aw fana te se k'a ke, aw ye a fo, janko ne ye ne tagayoro lon.»

⁵⁰ Ayiwa, Laban ni Betuheli ka Iburahima ta jonce jaabi ko: «Nin ko bora Matigi Ala yere le ra. An te se k'a soso. ⁵¹ Rebeka ye nin ye, a ta ka taga ni a ye; a ye ke i matigice dence ta muso ye, i n'a fo Matigi Ala yere k'a latige cogo min na.» ⁵² Iburahima ta jonce ka o kuma men minke, a k'a kinbiri gban ka Matigi Ala bato. ⁵³ A ka masirifenw bo k'a di Rebeka ma; dow warigberaman, dow saninlaman, ani faniw. A ka fen dawulamanw di a koroce ni a bamuso fana ma. ⁵⁴ O ko, a ni a tagamajogonw ka domuni ke, ka min. O sira. O wurira minke sogomada fe, a ko: «Aw ye sira di ne ma, ne be seko ne matigice fe.» ⁵⁵ Rebeka koroce ni a bamuso ko: «A to sunguru ye wagati fitini ke ni an ye, tere tan jogon; o ko, aw be taga.» ⁵⁶ Ce ko: «Matigi Ala ka ne ta sira diya ka ban; aw kana ne lalo tuun. Aw y'a to ne ye taga ne matigice fe.» ⁵⁷ Rebeka ta mogow ko: «Ayiwa, an ye sunguru wele k'a jininka.» ⁵⁸ O ka Rebeka wele k'a jininka ko: «I b'a fe ka taga ni ce ye sisan wa?» A ko: «Onhon.»

⁵⁹ O cogo ra, o ka o balemamusu Rebeka ni a lamobamusu bla ka taga ni Iburahima ta baarden ni a tagamajogonw ye. ⁶⁰ Sani o ye taga, o ka dugawu ke Rebeka ye; o ko: «An balemamusu, Ala ye den caman di i ma, ka o ke mogow waga caman caman ye. Ala y'a to o ye se o juguw ra,

ka o ta duguw mina o ra.»

⁶¹ Rebeka ni a ta baaradenmusow wurira ka taga yelen jɔgɔmɛw kan, ka gban cɛ kɔ. A tagara ni Rebeka ye o cogo le ra.

⁶² O y'a sɔrɔ Isiyaka tun bɔra Lasayi Royi ta kolon yɔrɔ ra. A tun siginin bɛ jamana woroduguyanfan le fɛ. ⁶³ Lon dɔ, wulada fɛ, Isiyaka bɔra ka taga yaalayaala kongo kɔnɔ, ani ka miiri. A nana a ja kɔrɔta ka fleri kɛ, a ka jɔgɔmɛ dɔw ye, o bɛ nana. ⁶⁴ Rebeka nato k'a ja kɔrɔta ka Isiyaka ye. A jigira ka bɔ jɔgɔmɛ kan. ⁶⁵ A ka Iburahima ta baaraden jininka ko: «Cɛ juman le bɛ nana an kunben tan?» Baaraden ko: «Ne matigice Isiyaka lo.» Rebeka ka o men minke, a k'a ta lankana biri.

⁶⁶ Ayiwa, baaraden tun ka ko o ko kɛ, a ka o bɛɛ nafɔ Isiyaka ye. ⁶⁷ Isiyaka tagara Rebeka bla a bamuso Saran ta fanibon kɔnɔ. Rebeka kera a muso ye; a ko diyara Isiyaka ye.

O le kera sababu ye ka Isiyaka jusu suma a bamuso sanin kɔ.

25

Iburahima ta duruja tɔw

¹ Ayiwa, Iburahima ka muso wɛrɛ ta; ale tɔgo tun ye ko Ketura. ² Ketura ka dence minw woro Iburahima ye, o kera Zimiran ye, ani Yokisan, ani Medan, ani Madiyan, ani Isibaki, ani Suwa. ³ Yokisan ka Seba ni Dedan woro. Dedan le ye Asurikaw ye, ani Letusikaw, ani Lemikaw bɛmace ye. ⁴ Madiyan dencew tun ye Efa ye, ani Eferi, ani Hanoki, ani Abida, ani Elida. Olugu bɛɛ le ye Ketura denw ni a mamadenw ye.

⁵ Nka Iburahima k'a borofenw beε di Isiyaka le ma. ⁶ A tun ka jonmuso minw ke a musow ye, a ka olugu dencew fana son fen dow ra. Nka sani a ye sa, a ka olugu bla ka taga fo yorojan, tereboyanfan jamanaw ra, ka o mabo a dence Isiyaka ra.

Ibrahim ta saya

⁷ Iburahima si beε lajennin kera san keme ni san biwolonfla ni san looru; a ka o le soro. ⁸ Iburahima korora fo ka koroya diyabo. O ko, a sara, ka taga fara a bema tow kan. ⁹ A dence fla, Isiyaka ni Sumayila, olugu k'a su don Makipela kuruwo ra. O yoro be Hetikace Sohari dence Efuron ta foro ra. A be Mamire tereboyanfan na. ¹⁰ Iburahima tun ka o yoro le san Heta ta denw fe. Iburahima ni a muso Saran su donna yi le.

¹¹ Iburahima sanin ko, Ala ka baraka don a dence Isiyaka ra. Isiyaka tun siginin be Lasayi Royi ta kolon yoro le ra.

Sumayila ta duruja

¹² Iburahima ta muso Saran ta baaradenmuso min togo tun ye ko Hajara, o Misirankamusu tun ka dence min woro Iburahima ye ni a togo tun ye ko Sumayila, ale ta duruja fle nin ye. ¹³ A dencew togow ye nin ye, ka kana ni o ta woro wagatiw ye: a dence folo ye Nebayoti ye; o ko fe, Kedari, ani Adibeli, ani Mibisamu, ¹⁴ ani Misima, ani Duma, ani Masa, ¹⁵ ani Hadadi, ani Tema, ani Yeturi, ani Nafisi, ani Kedima.

¹⁶ Olugu le ye Sumayila dencew ye. O togow le ye o ye, ka kana ni o ta duguw, ni o ta werew ye. O kera kuntigi tan ni fla ye o ta siyaw ra.

17 Sumayila si bæe lajennin kera san keme ni san bisaba ni san wolonfla; a ka o le ke. O ko, a sara fana ka taga fara a bæmace tow kan. 18 A denw tun siginin bæ mara min na, o bæ damina Havila mara ra ka taga a bla fo Suri kongokolon na. A yoro bæ Misiran jamana tereboyanfan na, Asiri jamana sira ra. O sigira o yoro ra o danna, ka o yeere mabo o balemaw bæe ra.

Isiyaka dence fla worocogo

19 Ayiwa, Iburahima dence Isiyaka ta duruja ye nin ye. 20 Iburahima ka Isiyaka woro. Ka Isiyaka si to san binaani, a ka Rebeka furu. Rebeka face tun ye Betuheli ye. Betuheli tun ye Arameka le ye, a bæ bo Mesopotami jamana ra. Rebeka korocce le tun ye Laban ye; ale fana tun ye Arameka ye.

21 Isiyaka ka Matigi Ala daari kosebe a muso Rebeka ye, sabu a tun ma den soro. Matigi Ala ka a ta daariri lamen; a muso ka kono ta. 22 Rebeka ka kono ta flaninw le ra. K'a soro o ma woro ban, denw tun bæ jagon joninonina o bamuso kono. Rebeka ko: «Ni o lo, ne ta konotari kun kera mun le ye sa?» A ka Matigi Ala jininka o ko ra. 23 Matigi Ala ko:

«Siya fla le bæ i kono;
ni i ka na o siya fla woro,
o tena ben kelen ma;
o bena faran.
O fla ra kelen fanga bena bonya ka teme to kelen
ta kan;
koroceman le bena ke dogoceman ta jon ye.»

24 Ayiwa, Rebeka jigilon nana se. Sigiya ma ke a ra tuun, a jigira flaninw le ra. 25 Den folo nana;

ale kera wulenman, k'a yoro bee ke si ye i ko sagasi derege. O ka ale togo la ko Esawu. ²⁶ O ko, a dogoee nana; ale nato k'a korooe sen mina a boro. O ka ale togo la ko Yakuba*.

O worora ka Isiyaka si to san biwooro.

Esawu banna a ta koroya ra

²⁷ Denw nana janatige. Esawu nana ke donsocefari ye, ka ke kongoyalabaga ye. Yakuba, ale kera mogo sumanin ye, ka ke sokonosigibaga ye. ²⁸ Esawu ko le tun ka di Isiyaka ye, sabu ale baraka ra, Isiyaka tun be sogo soro k'a domu. Yakuba ko le tun ka di Rebeka ye.

²⁹ Lon do, Yakuba tun be soso tobira. Esawu segeninba nana ka bo kongo ra. ³⁰ A ko Yakuba ma ko: «Ne segera, kongo be jini ka ne faga; sabari k'a to ne ye i ta sosowulen nin do domu.» Ayiwa, o le koson Esawu togo nana la ko Edomu†. ³¹ Yakuba ko: «Ni i ka i ta koroya falen soso ra ne fe bi, ne be soro ka soso do di i ma.» ³² Esawu ko: «Kongo be jini ka ne faga; koroya be mun le na ne ye?» ³³ Yakuba ko: «Kari a ra folo ne ye.» Esawu karira; a k'a ta koroya falen Yakuba fe soso ra. ³⁴ O ko, Yakuba sorora k'a ta soso do di Esawu ma, ani buru. Esawu ka o domu, ka ji min, ka wuri ka teme.

A kera ten le, Esawu ma a ta koroya jate.

* **25:26** 25.26 Yakuba koro ye Heburu kan na ko senminabaga, walama mogojanfabaga. † **25:30** 25.30 Edomu fana kera Esawu togo do ye. A koro ye ko: wulenman.

26

Isiyaka tagara Filisikaw ta jamana ra

¹ Ayiwa, o bεε kɔ, kɔngɔ dɔ benna jamana kan. O ni Iburahima ta wagati ta kɔngɔ tun tε kelen ye. Isiyaka wurira ka taga Filisikaw ta masace Abimeleki fε, Gerari dugu kɔnɔ. ² Matigi Ala k'a yere yira Isiyaka ra, k'a fɔ a ye ko: «I kana taga Misiran dε! Ne bε jamana min yira i ra, i ye sigi yi le. ³ Sigi nin jamana ra yan. Ne bena kε ni i ye, ka baraka don i ra, sabu ne bena nin yɔrɔ bεε di i ni i ta duruja ma. O cogo ra ne ka layiri min ta i face Iburahima ye, ne bena o dafa. ⁴ Ne bena i ta duruja caya, k'a kε i ko lolow ka ca cogo min na. Ne bena nin mara bεε di i ta duruja ma. Dugukolo siyaw bεε bena baraka sɔrɔ ne fε ele ta duruja sababu le ra, ⁵ sabu Iburahima ka ne kan mina; a ka ne ta koketaw, ani ne ta kumaw, ani ne ta cifɔninw, ani ne ta sariyaw bεε sira tagama.»

⁶ Ayiwa, Isiyaka tora Gerari. ⁷ Ni o tun ka Isiyaka jininka a muso ko ra, a tun bε to k'a fɔ mɔgɔw ye ko Rebeka ye ale dɔgɔmuso le ye. A tun bε siran ko ni ale k'a fɔ ko a muso lo, ko mɔgɔw bena ale faga Rebeka kosɔn, sabu a tun cε ka ji kosebε.

⁸ O nana mεen Gerari minke, lon dɔ Filisikaw ta masace Abimeleki ka fleri kε finetiri fε, ka Isiyaka ni a muso Rebeka ye, o bε toron kera nɔgɔn fε. ⁹ Abimeleki ka Isiyaka wele k'a fɔ a ye ko: «Ele ni muso nin toronkεcogo b'a yira ko i muso lo, sigiya tε o ra. Mun na i ko an ma ko i dɔgɔmuso lo?» Isiyaka ko: «Ne ka o fɔ sabu ne

tun be siranna ko aw bena ne faga a koson le.»

¹⁰ Abimeleki ko: «I ka mun ko le ke nin ye tan? A tun tora donin ne ta mogɔ do tun bena jen ni i ta muso ye; i tun bena a to an be Ala hake ta ka an yere jaraki gbansan.»

¹¹ O tuma Abimeleki ka kankari la a ta mogow bee ye ko: «Ni mogɔ min ka maga Isiyaka ra, walama a muso ra, o tigi be faga.»

¹² Ayiwa, Isiyaka tora Gerari ka sene ke, ka siman dan. Ala ka baraka don a ta baara ra, a ta siman jana; a ka min dan a ka o jagon caman soro.

¹³ Isiyaka borofenw nana caya, fo ka na a ke naforotigiba ye. ¹⁴ Sagakuruw tun b'a fe, ani baw, ani misiw, ani baaraden caman. A nana ke fo a pangboya ka Filisikaw mina. ¹⁵ A kera ten, Isiyaka face Iburahima ta baaradenw tun ka kolon o kolon sozi, Filisikaw ka bogɔ ke o bee konɔ ka o gberen. ¹⁶ O ko, Abimeleki ko Isiyaka ma ko: «Taga ka bo an fe yan, sabu i fanga bonyara ka teme an kan.»

Filisikaw ka Isiyaka kere a ta kolonw ko ra

¹⁷ Isiyaka bora yi ka taga se Gerari kenegbe ra. A sigira o yoro ra.

¹⁸ Ayiwa, Isiyaka face Iburahima ta wagati ra, a tun ka kolon minw sozi, ni Filisikaw nana o gberen Iburahima sanin ko, Isiyaka ka o kolonw bogɔ bo tuun. A face Iburahima tun ka togo minw don o kolonw na, Isiyaka ka o togo kelenw don o ra tuun.

¹⁹ Lon do, Isiyaka ta baaradenw ka kolon do sozi o kenegbe ra yi, ka taga se bununji do ma.

²⁰ Gerari ta sagagbenbagaw ka o ye minke, o ka

Isiyaka ta sagagbenbagaw kere. O ko: «Nin ji ye anw ta le ye.» Isiyaka ka o kolon togo la ko Eteki*, ko sabu o kerera a koson.

²¹ Isiyaka ta baardenw ka kolon do were sozi; o nana kere ke o fe o fana koson. Isiyaka ka o togo la ko Sitina†.

²² O bora yi ka taga kolon do were sozi tuun. Mogo si ma na kere ke o fe o koson. A ka o togo la ko Rehoboti‡; ko sisan koni Matigi Ala ka an wasa yere le. Sisan an borofenw bena caya jamana konon.

²³ Isiyaka bora yi ka taga Beri Seba.

²⁴ Lon do, su fe, Matigi Ala k'a yere yira Isiyaka ra k'a fo a ye ko: «Ne le ye i face Iburahima ta Ala ye. I kana siran, sabu ne be ni i ye. Ne bena baraka don i ra, ka i ta duruja caya, ne ta baarden Iburahima koson.»

²⁵ Isiyaka ka sarakabonan do lo, ka Matigi Ala togo wele, k'a bato. O ko, a k'a ta fanibon lo o yoro ra. A ta baardenw ka kolon do sozi o yoro ra fana.

Abimeleki nana jennogonya don ni Isiyaka ye

²⁶ Lon do, Abimeleki ni a terice Ahusati ni a ta kerekedenw kuntigi Pikoli bora Gerari ka na Isiyaka fe. ²⁷ Isiyaka ko o ma ko: «Mun koson aw nana ne fe tuun, k'a soro aw ka ne koninya, ka ne gben ka bo aw ta yoro ra?» ²⁸ O ko: «An k'a ye ko Matigi Ala be ni i ye le, o koson an nana i fe, ko an ye kari ka layiri ta jogon ye, ka jennogonya don an ni jogon ce. ²⁹ Kari Ala ra ko i tena kojugu

* **26:20** 26.20 Eteki koro ye ko: kere. † **26:21** 26.21 Sitina koro ye ko: sosori. ‡ **26:22** 26.22 Rehoboti koro ye ko: wasa.

ke an na, i n'a fo an fana ma kojugu ke i ra cogo min na; an ka kopuman dama le ke i ye. An ka i bla ka bo an fe hera ra; ayiwa, sisan Matigi Ala fana ka baraka don i ra.»

³⁰ Isiyaka ka domuniba tobi o ye; o ka o domu, ka min. ³¹ O dugusagbe sogomada fe o wurira, o ka jennogonya don ni Isiyaka ye, ka layiri ta jogon ye. O ko, o faranna jogon na; Isiyaka ka sira di o ma, o tagara hera ra.

³² Ayiwa, o lon yere, Isiyaka ta baardenw tun be kolon min sogira, o nana o kolon ko fo Isiyaka ye. O ko: «An ka kolon sozi ka se ji ma.»

³³ Isiyaka ka o kolon togo la ko Seba. O koson o dugu togo nana la ko Beri Seba§. O togo le tora a ra fo ka na se bi ma.

Esawu ta musow

³⁴ Ayiwa, ka Esawu si to san binaani, a ka Beri denmuso furu; Beri tun ye Hetika le ye; a denmuso togo tun ye ko Yuditi. O ko, Esawu ka Elon denmuso fana furu. Elon fana tun ye Hetika ye. A denmuso togo tun ye ko Basimati. ³⁵ O muso fla ta ko ka Isiyaka ni Rebeka jusu tooro kosebe.

27

Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye

¹ Isiyaka tun korora. A padenw baraka dogoyara fo ka na ke a te foyi yera tuun. Lon do, a k'a dence folo Esawu wele; a ko: «Ne dence!» Esawu ko: «Naamu.» ² Isiyaka ko: «A fle, ne

§ 26:33 26.33 Seba koro ye ko: ka kari; Beri Seba koro ye ko: Kariri ta kolon.

kɔrɔra, ne ma ne sawagati lɔn fana. ³ Sabari, i ye i ta donsominanw ta, i ta kalan ni i ta biɲew, ka taga kongo ra ka taga sogo ɲini ne ye. ⁴ Sogo tobigogo min ka di ne ye, i bɛna a tobi o cogo ra, ka na a di ne ma, ne ye a domu, janko ne ye dugawu kɛ i ye sani ne ye sa.»

⁵ Isiyaka ka min fɔ, jaga Rebeka ka o mɛn. Ayiwa, Esawu nana taga kongo ra ka taga sogo ɲini minke, ⁶ Rebeka ko a dence Yakuba ma ko: «Ne ka i face kumakan mɛn, a tun b'a fɔra i kɔrɔcɛ Esawu ye ko: ⁷ <Taga sogo ɲini ne ye; sogo tobigogo min ka di ne ye, i bɛna o ɲogɔn tobi k'a di ne ma ne ye a domu; ni o kɛra, ne bɛna dugawu kɛ i ye Matigi Ala ɲa kɔrɔ sani ne ye sa.> » ⁸ Rebeka ko Yakuba ma tuun ko: «Ne dence, ne bɛna min fɔ i ye, i toro lɔ ka o lamɛn kosebɛ. ⁹ Taga ba fla mina bakuru ra ka na. Domuni min ɲogɔn ka di i face ye, ne bɛna o tobi a ye, ¹⁰ i bɛ taga ni a ye a fɛ, a b'a domu, ka dugawu kɛ i ye sani a ye sa.»

¹¹ Yakuba ko a bamuso Rebeka ma ko: «Can lo, nka ne face k'a lɔn ko si bɛ Esawu fari ra, k'a sɔrɔ si tɛ ne fari ra. ¹² Ni ne face ka na a fɔ ko a bɛ maga ne ra, a bɛna a lɔn ko ne tɛ Esawu ye; ne bɛna kɛ mɔgɔjanfabaga le ye. O tuma sani ne ye dugawu sɔrɔ, ne bɛna danga le sɔrɔ.» ¹³ A bamuso ko: «Ne dence, Ala y'a to o danga ye ne yɛrɛ le mina. Ne ka min fɔ, o kɛ dɔrɔn; taga baw mina ka na.»

¹⁴ Yakuba tagara ba fla mina ka na a di a bamuso ma. Sogo tobigogo min ka di a face ye, a bamuso ka o ɲogɔn dɔ tobi. ¹⁵ O kɔ, Rebeka k'a dence folɔ Esawu ta fani dɔw ta bon kɔnɔ,

faniɓuman dow, ka o don Yakuba ra. ¹⁶ A ka bagbolo do ke ka Yakuba borokanw datugu, ani a kan. ¹⁷ A ka sogo min tobi, a ka o di Yakuba ma ko a ye taga ni a ye a face fe. ¹⁸ Yakuba tagara ni sogo ye a face fe. A k'a face wele ko: «Baba!» Isiyaka ko: «Naamu!» A ko: «Ne dence, ele ye jon le ye?» ¹⁹ Yakuba k'a face jaabi ko: «Ne le ye i dence folo Esawu ye. I tun ka min fo ne ye, ne ka o le ke. Sabari ka wuri ka sigi ka ne ta sogo do nimi, ka dugawu ke ne ye.» ²⁰ Isiyaka ko a dence ma ko: «E! Ele ka sogo soro ka ban wa?» Yakuba ko: «I Matigi Ala yere le ka sogow lana ne fe.» ²¹ Isiyaka ko: «Ne dence, gbara yan, ne ye maga i ra k'a lon ni can lo ko ele le ye ne dence Esawu ye, walama ni ele te.» ²² Yakuba gbarara a face ra; a face magara a ra minke, a ko: «A tigi kan ye Yakuba kan ye, nka a borow ye Esawu ta borow ye.» ²³ Isiyaka ma se k'a lon ko Yakuba lo, sabu si tun be a borow ra i n'a fo a balemace Esawu borow. A ka dugawu ke a ye. ²⁴ A k'a jininka tuun ko: «Yala can ra ele le ye ne dence Esawu ye wa?» Yakuba ko: «Onhon.» ²⁵ Isiyaka ko: «Ne dence, o tuma sogo sigi ne koru, janko ne ye do nimi, ka dugawu ke i ye.» Yakuba ka sogo sigi a koru, a k'a domu. Yakuba nana ni rezenji fana ye, a ka o min. ²⁶ O ko, Isiyaka ko: «Gbara ne ra, i ye ne fo ni kanuya ye.» ²⁷ Yakuba gbarara a ra k'a fo ni kanuya ye. Isiyaka ka a ta faniw kasa men. A ka dugawu ke a ye; a ko: «Onhon, Matigi Ala ka baraka don kongo min na ne dence kasa be i ko o kongo kasa. ²⁸ Ne dence, Ala ye sankolo gomiji di i ma ka dugukolo turu di i ma,

ka siman ni rezen di i ma caman.

²⁹ Ala ye jamanaw bla i ta fanga koro

k'a to siyaw ye na o kinbiri gban i koro.

Ala ye i ke i balemaw matigice ye,

k'a to i balemaw ye na o kinbiri gban i koro.

Ni mogo min ka i minako juguya,

Ala ye o tigi danga;

ni mogo min ka i minako ja,

Ala ye baraka don o tigi ra.»

³⁰ Ayiwa, Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye ka ban minke, ani Yakuba bora a koro minke doron, a koroce Esawu nana ka bo kongo ra. ³¹ A tagara a ta sogo do tobi ka taga o sigi a face koro. A ko a face ma ko: «Baba, wuri ka i dence ta sogo do domu, ka dugawu ke a ye.» ³² A face Isiyaka ko: «Ele ye jon le ye?» A ko: «Ne le ye i dence koroba Esawu ye.» ³³ Esawu ka o fo minke, Isiyaka ja tigera fo a be yereyerε. A ko: «O tuma jon le tagara sogo faga ka na o tobi k'a di ne ma? Sani i ye na, do nana ni sogo ye ne fe; ne k'a domu ka dugawu ke a tigi ye, a fana bena o dugawu soro.»

³⁴ Ayiwa, Esawu ka o kuma men a face fe minke, a jusu kasira; a kulera kosebe. A k'a fo a face ye ko: «Baba, dugawu do ke ne fana ye!»

³⁵ Isiyaka ko: «I dogoce le nana faninya tige, ka i janfa, ka i ta dugawu sonya.»

³⁶ Esawu ko: «E! O tuma a togo lara minke ko Yakuba*, o koson a ka ne janfa fo sinaga fla ke? A togo benna a ma faasi. A ka ne ta koroya mina ka o ke a yere ta ye; sisan, a ka ne ta dugawu fana sonya.»

* **27:36** 27.36 Yakuba togo koro ye ko: mogojanfabaga.

Esawu ko a face ma ko: «O tuma ele ma dugawu do bla ne fana ye wa?» ³⁷ Isiyaka ko Esawu ma ko: «A fe, ne ka dugawu ke a ye ka ban ko a ye ke i matigice ye, ko a balema tow be ye ke a ta jonw ye; ne ka siman ni rezen caman dugawu ke a ye. Ne bena dugawu juman were le ke ele ye tuun sa?» ³⁸ Esawu ko a face ma ko: «Baba, o tuma o dugawu kelen doron le tun be ele fe wa? Dugawu do were ke ne ye.» Esawu ka o fo minke, a kasira kosebe. ³⁹ A face ko: «A fe, ele tena dugukolo turu soru, i tena sankolo gomiji fana soru.

⁴⁰ I bena janamanya i ta kerekemuru le baraka ra.

I bena ke i dogoce ta jon ye fana; nka i bena to i yere ma ka yaala ka lamini, ka i yere bo a ta jonya fanga koru.»

⁴¹ Ayiwa, Isiyaka tun ka dugawu min ke Yakuba ye, o ko kera sababu ye k'a to Esawu ka Yakuba koninya; a nana ke Esawu tun b'a fora a yere konu ko: «Ne face sawagati be surunyara; ni a sara, ni ne k'a sutara ka ban, ne be ne dogoce Yakuba faga.» ⁴² Do tagara Rebeka fe, ka taga a dence folo Esawu ta miiriya fo a ye. Rebeka k'a dence Yakuba wele, k'a fo a ye ko: «A fe, i koroce Esawu ko a bena i faga k'a yere dimibo. ⁴³ O ra ne bena min fo i ye, o lamen. I ka kan ka bori ka taga Haran jamana ra, ne koroce Laban fe yi. ⁴⁴ I be taga to ale koru ka wagati ke yi, sani k'a to i koroce jusu ye suma. ⁴⁵ I ye to yi fo i koroce ta dimi ye mala, janko i ka min ke a ra, a ye jina o ko. Ni a nana jina, ne bena i lana yan tuun. Ni o te, ne le bena bono aw fla be ra lon kelen na.»

⁴⁶ Ayiwa, Rebeka tagara a fɔ Isiyaka ye ko: «Isiyaka, Esawu ka Heti denmuso minw furu, o musow kɔni ka ne sɛgɛ fɔ ka dunuɲa lɔgɔ bɛɛ bɔ ne ra. Ayiwa, ni Yakuba fana nana o musow ɲɔgɔn dɔ furu nin jamana ra yan, Heti denmusow ra, o tuma hali ne ye sa o belen ka fisa.»

28

Yakuba tagara Mesopotami jamana ra

¹ Ayiwa, Isiyaka ka Yakuba wele o le ra ka dugawu kɛ a ye, k'a fɔ a ye ko: «I kana i ta muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra dɛ! ² I bɛ taga fɔ Mesopotami jamana le ra, i bamuso face ta so, ka taga i bamuso kɔrɔcɛ Laban ta denmuso dɔ ta i muso ye o yɔrɔ ra yi. ³ Sebɛɛtigi Ala ye baraka don i ra, ka den caman di i ma, ka i ta duruja caya, janko i ta mɔgɔw ye kɛ mɔgɔ camanba ye. ⁴ Ala ka baraka min don Iburahima ra, a ye o baraka ɲɔgɔn don ele ni i ta duruja ra, janko i siginin bɛ jamana min na lonanya ra bi, o jamana min dira Iburahima ma, o jamana ye kɛ i ta ye.»

⁵ O kɔ, Isiyaka ka Yakuba bla ka taga Mesopotami jamana ra, Laban fɛ, min ye Aramekacɛ Betuhɛli dence ye. Laban ye Yakuba ni Esawu bamuso Rebeka kɔrɔcɛ le ye.

Esawu ka muso wɛrɛ furu

⁶ Ayiwa, Esawu nana a ye ko Isiyaka ka dugawu kɛ Yakuba ye, k'a ci ka taga Mesopotami jamana ra, ka taga muso ta yi; a k'a ye ko a ka dugawu kɛ Yakuba ye k'a fɔ a ye ko a kana muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra; ⁷ a k'a ye fana

ko Yakuba k'a face ni a bamuso kan mina, ka taga Mesopotami jamana ra. ⁸ Ayiwa, Esawu k'a lon o le ra ko Kanaana sunguruw man di a face Isiyaka ye. ⁹ A k'a ye ten minke, a wurira ka taga Iburahima dence Sumayila ta mogow fe, ka taga olugu denmuso do furu ka o fara a muso tow kan. O sunguru togo tun ye ko Mahalati. Ale tun ye Nebayoti dogomuso ye.

Yakuba ta siko

¹⁰ Ayiwa, Yakuba bora Beri Seba ko a be taga Haran. ¹¹ A tagato, a sera yoro do ra; a sira yi sabu tere tun benna ka ban. A ka kabakuru do ta ka o bla a kun koro ka la. ¹² A sikora ka yelenyelennan do ye, a lonin be dugu ma, a kun be sera fo sankolo ma. Ala ta melekew tun be yelenna ka jigi o yelenyelennan fe. ¹³ Matigi Ala yere tun be yelenyelennan kunna, san fe. Ala ko Yakuba ma ko: «Ne le ye Matigi Ala ye, i bemace Iburahima ta Ala, ani i face Isiyaka ta Ala. I lanin be dugukolo min kan, ne bena o di i ni i ta duruja ma. ¹⁴ I ta duruja bena caya i ko dugukolo kenkenmugu. I ta denw bena caya ka taga terebenyanfan na, ka taga tereboyanfan na, ka taga sahiliyanfan fe, ani ka taga woroduguyanfan fe. Ne bena baraka don dugukolo gbaw bee ra, ele ni i ta duruja le sababu ra. ¹⁵ Ne be ni i ye; ni i be taga yoro o yoro, ne bena ke ni i ye ka i tanga kojugu ma. Ne bena a to i ye sekoo ka na nin jamana ra yan tuun. Ne tena i to i kelen na fiyewu. Ne ka fen o fen fo i ye, ne bena o bee ke k'a dafa.»

¹⁶ Yakuba wurira a ta sunogo ra minke, a ko: «Sigiya t'a ra, Matigi Ala be nin yoro ra, k'a soro

ne tun ma o lon.» ¹⁷ Yakuba siranna; a ko: «Nin yoro ye siranyayoro le ye de! I b'a soro ko yan le ye Ala ta so ye co. Sankolo donda fana ka kan ka soro yan le.» ¹⁸ A wurira sogomada joona fe; a tun ka kabakuru min bla a kun koro, a ka o wuri k'a lo, ka turu bon a kan, k'a ke hakirijigifen ye. ¹⁹ A ka o yoro togo la ko Beteli* ; k'a soro folofolo o yoro togo tun ye le ko Luzi.

²⁰ Yakuba ka dajuru ta Ala fe; a ko: «Ni Ala tora ni ne ye, ka ne tanga kojuguw ma nin tagama ra, ni a ka domuni di ne ma ne y'a domu, ka ne ta fani donta di ne ma, ²¹ k'a to ne ye seko hera ra ka na ne faso ra, o tuma Matigi Ala bena ke ne ta Ala ye. ²² Ne ka nin kabakuru min lo nin ye fana yan, k'a ke hakirijigifen ye, o yoro bena ke Ala ta so ye. Ni ne ka fen o fen soro, ne bena o yaga bo Ala ye.»

29

Yakuba sera Laban fe

¹ Yakuba wurira ka sira mina ka taga tereboyanfan jamana fan fe. ² A tagara kolon do ye kongo kono. Sagakuru saba tun be yi, o sagaw tun lanin be kolonda ra. O tun be o sagaw lamin o kolon le ra. O tun be kolon datugu ni kabakuru min ye, o kabakuru tun ka bon kosebe.

³ O tun be sagaw bee lajen o yoro le ra; ni sagaw bee nana, o be soro ka kabakuruba kolonkolon ka bo kolon da ra, ka sagaw lamin. Ni sagaw minna, o be kabakuruba kolonkolon k'a bla kolon da ra tuun. ⁴ Yakuba ka o sagagbenbagaw

* **28:19** 28.19 Beteli koro ye ko: Ala ta so.

nininka ko: «Ne balemaw, aw bora yoro juman le?» O ko: «Anw bora Karan le.» ⁵ Yakuba ko: «Yala aw ka Laban lon wa, Nahori dence?» O ko: «An k'a lon.» ⁶ Yakuba ko: «Yala a ka kene wa?» O ko: «A ka kene kosebe. A denmuso Raseli yere nato ye nin ye, ni sagaw ye.»

⁷ Ayiwa, Yakuba ko sagagbenbagaw ma ko: «Sagaw lajentuma ma se folo de! Aw m'a ye ko tere to ka jan hali bi wa? Aw ye sagaw to o ye min, o ko, aw ye taga ni o ye, o ye bin jimi.»

⁸ Sagagbenbagaw ko: «An te se ka o ke; fo sagaw bee le ye lajen folo, an be soro ka kabakuru kolonkolon ka bo kolonda ra, ka sagaw lamin.»

⁹ Ka Yakuba to o kuma ra ni sagagbenbagaw ye, Raseli sera ni a face ta sagaw ye. Ale le tun be o sagaw gbenna.

¹⁰ Yakuba ka Raseli ye minke, a belence Laban denmuso, ani a belence ta sagaw, a tagara kabakuru kolonkolon ka bo kolonda ra, k'a belence Laban ta sagaw lamin. ¹¹ Yakuba ka Raseli fo ni kanuya ye, ka kasi kosebe. ¹² A k'a fo Raseli ye ko ale ye a face ta mogo le ye; ko ale ye a face dogomuso Rebeka dence le ye. Raseli borira ka taga so ka taga o fo a face ye. ¹³ Kabini Laban k'a dogomuso dence Yakuba ko men, a borira ka taga a no fe, ka taga a boro melege a ma, k'a fo ni kanuya ye, ka taga ni a ye so konjo. Ko minw ka Yakuba soro, a ka o bee lakari Laban ye. ¹⁴ Laban ka o men minke, a ko: «Ka can fo, ele ni ne bee ye mogo kelen le ye.» Yakuba tora Laban fe ka na se fo karo kelen.

Yakuba ka Leya ni Raseli furu

¹⁵ Lon dɔ, Laban nana a fɔ Yakuba ye ko: «Ne ta mɔgɔ le bɛ i ye, o ye can ye, nka o bɛɛ n'a ta, i man kan ka baara kɛ ne ye gbansan. I sara ka kan ka kɛ min ye, o fɔ ne ye.»

¹⁶ Ayiwa, o y'a sɔrɔ denmuso fla tun bɛ Laban fɛ. Korɔmusoman tɔgɔ tun ye ko Leya; a dɔgɔmuso le tun ye Raseli ye. ¹⁷ Leya padenw le tun cɛ ka ji*; nka Raseli fari tun cɛ ka ji, a pada fana tun cɛ ka ji.

¹⁸ Raseli ko le tun ka di Yakuba ye. A ko Laban ma ko: «Ne bɛna baara kɛ i ye san wolonfla i denmuso flanan Raseli kosɔn.» ¹⁹ Laban ko: «Ne ye a di ele ma, o ka fisa ne ye a di mɔgɔ wɛrɛ ma. To ni ne ye yan.»

²⁰ O cogo ra, Yakuba tora Laban fɛ ka baara kɛ fɔ san wolonfla Raseli kosɔn. Nka Raseli diyanya kosɔn, o san wolonfla kera a ja na i ko tere dama dɔrɔn. ²¹ San wolonfla bannin kɔ, Yakuba ko Laban ma ko: «Ne ta muso di ne ma sisan sabu wagati min tun yirara, o dafara; ne b'a fɛ ka jɛn ni a ye sisan.»

²² Laban ka o yɔrɔ mɔgɔw bɛɛ lajɛn, ka domuniba tobi, o ka o yere janagbɛ. ²³ Ayiwa, su fɛ, Laban k'a denmuso Leya ta ka taga ni a ye Yakuba fɛ. Yakuba sira ni a ye o su fɛ. ²⁴ Laban tun k'a ta baardenmuso dɔ di Leya ma, k'a kɛ a ta baardenmuso ye. O tɔgɔ tun ye ko Zilipa. ²⁵ Dugu nana gbɛ minke, Yakuba k'a ye ko Leya lo. A ko Laban ma ko: «I ka mun le kɛ ne ra tan? O tuma ne ma baara kɛ i ye Raseli le kosɔn wa?

* **29:17** 29.17 Leya padenw le tun cɛ ka ji: Kitabu dow bɛ nin kuma fɔ cogo wɛrɛ ra, sabu heburukan faamu ka gbɛlɛn.

Mun koson i ka ne janfa?» ²⁶ Laban ko: «An ta landa ra yan, an te se ka dogomuso di furu ra koromuso na. ²⁷ Logokun to ke ni Leya ye. Ni logokun banna, an bena dogomusoman fana di i ma, ni i ka san wolonfla were baara ke ne fe.»

²⁸ Yakuba k'a ke ten; a ka logokun to ke ni Leya ye. O ko, Laban k'a denmuso Raseli fana di a ma. ²⁹ Laban k'a ta baaradenmuso do di Raseli ma; o togo tun ye ko Bila. ³⁰ Yakuba jenna ni Raseli fana ye. Ale le ko diyara a ye ka teme Leya kan; Yakuba ka baara ke Laban ye tuun fo san wolonfla.

Yakuba ka dence naani soro Leya fe

³¹ Matigi Ala k'a ye ko Leya ko tun man di Yakuba ye; o koson Ala ka denworo nogo ya Leya ma, nka Raseli ma se ka den soro.

³² Leya nana konso ta ka dence woro; a k'a togo la ko Ruben[†], ko: «Matigi Ala ka ne ta sege ye; sisan ne ce bena ne kanu.»

³³ A nana konso ta tuun, ka dence were woro; a ko: «Matigi Ala k'a men ko ne ko man di ne ce ye, o koson a ka nin fana di ne ma.» A ka o togo la ko Simeyon[‡].

³⁴ Leya ka konso ta tuun ka dence were woro; a ko: «Sisan koni ne ce bena noro ne ra, sabu ne ka dence saba le woro a ye.» O koson a ka o togo la ko Levi[§].

[†] **29:32** 29.32 Ruben togo koro ye ko: Aw ye dence fle! [‡] **29:33**

29.33 Simeyon togo koro ye ko: Matigi be mogo lamen. [§] **29:34**

29.34 Levi togo koro ye ko: ka noro a ra.

³⁵ A ka kɔnɔ wɛrɛ ta ka dɛncɛ naaninan woro. A ko: «Sisan ne bɛna Matigi tando le.» O kɔsɔn a ka o tɔgɔ la ko Zuda*.

O kɔ, a ma dɔ woro o wagati ra tuun.

30

Yakuba ta den tɔw

¹ Ayiwa, Raseli nana a ye ko ale tɛ den worora Yakuba ye minke, a kɔrɔmuso celiya k'a mina. A ko Yakuba ma ko: «Den dɔ di ne fana ma, ni o tɛ, ne bɛna sa.» ² Yakuba dimina Raseli kɔrɔ kɔsɛbɛ. A ko: «O tuma ne le ye Ala ye wa? Ala le ma i bari denworo ra wa?» ³ Raseli ko: «Ne ta baaradenmuso Bila ye nin ye; jɛn ni ale ye, janko a ye den sɔrɔ ne ye. Ni o kɛra, ale sababu ra, ne fana bɛna den dɔ sɔrɔ.»

⁴ Raseli k'a ta baaradenmuso Bila di Yakuba ma k'a kɛ a muso ye. Yakuba jenna ni a ye. ⁵ Bila nana kɔnɔ ta ka dɛncɛ woro Yakuba ye. ⁶ Raseli ko: «Ala ka jo di ne ma. Ne ka min fɔ a ka o mɛn, ka dɛncɛ di ne ma.» O kɔsɔn Raseli ka den tɔgɔ la ko Dan*.

⁷ Raseli ta baaraden Bila nana kɔnɔ ta ka dɛncɛ flanan woro Yakuba ye. ⁸ Raseli ko: «Ne ka siyɛngbɛlɛn le ta ni ne kɔrɔmuso ye fɔ ka se sɔrɔ.» A ka o den tɔgɔ la ko Nɛfitali†.

⁹ Ayiwa, Leya nana a ye ko ale tɛ den worora minke tuun, ale fana k'a ta baaradenmuso Zilipa ta ka o di Yakuba ma.

* **29:35** 29.35 Zuda tɔgɔ kɔrɔ ye ko: ne bɛ Matigi tando. * **30:6** 30.6 Dan tɔgɔ kɔrɔ ye ko: Ala ka kiti tige. † **30:8** 30.8 Nɛfitali tɔgɔ kɔrɔ ye ko: ne ka siyɛn ta.

¹⁰ Zilipa nana kɔnɔ ta ka dence woro Yakuba ye. ¹¹ Leya ko: «Ne kunnadiyara de!» A ka o den togo la ko Gadi‡.

¹² Zilipa nana dence flanan woro Yakuba ye.

¹³ Leya ko: «E! Nin ye hera le ye de! Musow bena a fo ko ne ta pana.» A ka o togo la ko Aseri§.

¹⁴ Lon do, simantigewagati ra, Ruben bora ka taga mandaragorisun do ye foro ra. A ka o yiri den tige ka na a di a bamuso Leya ma*. Raseli ko Leya ma ko: «I te sabari ka i dence ta mandaragori do di ne ma wa?»

¹⁵ Leya ko: «Mun? I ka ne ta ce bosi ne ra, o ma i wasa, fo i belen ko ne ye ne dence ta mandaragori le di i ma ka fara o kan ke!» Raseli ko: «Ayiwa, ni o lo, a bena bi su ke ni i ye. O be ke mandaragori sara ye.» Leya sonna o ma.

¹⁶ Ayiwa, wula fe, Yakuba boto foro ra, Leya borira ka taga a kunben, k'a fo a ye ko: «I be si ne le fe bi. Ne ka i soro ni ne dence ta mandaragoriw ye.» Yakuba tagara si Leya fe o lon su fe. ¹⁷ Ala ka Leya ta daariri lamɛn. A nana kɔnɔ ta ka dence loorunan woro Yakuba ye. ¹⁸ Leya ko: «Ne ka ne ta baaradenmuso di ne ta ce ma minke, Ala ka o sara le di ne ma.» Leya ka o den togo la ko Isakari†.

¹⁹ Leya nana kɔnɔ ta tuun, k'a dence wɔɔɔɔnan woro Yakuba ye minke, ²⁰ a ko: «Ala ka fenba ke ne ye. Sisan ne ce bena ne bonya, sabu ne ka

‡ **30:11** 30.11 Gadi togo koro ye ko: kunnadiya. § **30:13** 30.13 Aseri togo koro ye ko: hera. * **30:14** 30.14 Mɔgow tun b'a miiri ko o yiriden be se k'a to muso be kɔnɔ ta joona. † **30:18** 30.18 Isakari togo koro ye ko: sara.

dence wooro le woro a ye.» Leya ka o den togo la ko Zabulon‡.

²¹ O ko, a ka denmuso woro, ka o togo la ko Dina.

²² Ayiwa, Ala hakiri tora Raseli ra, k'a ta daariri lamɛn, ka woro nɔgoya a ye. ²³ Raseli nana konɔ ta ka dence woro. A ko: «Ala ka maroya bo ne ra sisan.» ²⁴ A k'a togo la ko Yusufu§. A ko: «Ala ye dence were fara nin kan ne ye.»

Yakuba kera naforotigi ye

²⁵ Ayiwa, Raseli ka Yusufu woro minke, lon do Yakuba k'a fo Laban ye ko: «Sira di ne ma ne be seko ka taga so, ne faso ra. ²⁶ Ne ta musow, ani ne ta denw di ne ma; ne ka baara ke i ye olugu le koson. O di ne ma ne be taga so, sabu ne ka min ke i ye, i yere ka o lon.» ²⁷ Laban ko: «Ni ne ko ka di i ye, o tuma to yan. Ne ta lagberikefenw k'a yira ne ra ko Matigi Ala ka baraka don ne ra ele le sababu ra. ²⁸ I ta sara be ke min ye, o fo ne ye, ne be o di i ma.» ²⁹ Yakuba ko: «Ne ka baara ke cogo min na, ani i ta beganw cayara cogo min ne boro, ele yere ka o lon. ³⁰ Sabu began fitini min tun be i fe sani ne ye na yan, o cayara sisan ka ke begankuruba ye. Matigi Ala ka baraka don i ra ne le sababu ra. Sisan ne bena wagati juman le soro ka baara ke ne yere ta mɔgow ye?» ³¹ Laban ko: «I b'a fe ne ye mun le di i ma i sara ye?» Yakuba ko: «I tena foyi were di ne ma; ne bena min fo, ni i sonna o ma, ne bena i ta sagaw gben tuun, ka o korosi. ³² Nka bi, ne

‡ **30:20** 30.20 Zabulon togo koro ye ko: bonya. § **30:24** 30.24 Yusufu togo koro ye ko: ka do fara a kan.

bena don i ta beganw ce ra ka o bee flefle kelen kelen. Sagaden musoman minw jegenjegenenna, ani fin be minw na, ani minw yoro bee finna, ani ba minw jegenenna fana, ani fin be minw na, ne bena olugu bee mina ka o bla danna. O le be ke ne ta sara ye. ³³ O ko fe, ni i nana ne ta sagaw fle, ni ne terennin lo walama ni ne terennin te, walama ni ne ka i janfa, i yere bena o lon; ni i nana ba o ba ye ne fe, min ma jegen, walama fin te a ra, ani ni i ka sagaden o sagaden ye ne fe, min ma fin, o tuma ne ka o sonya i fe le.»

³⁴ Laban ko: «Ayiwa, i k'a fo cogo min na, an ye a ke ten.»

³⁵ Nka, o lon yere ra, bakoronin min o min jegenjegenenna, ani fin be a min o min na, ani ba musoman min o min jegenjegenenna, ani fin be a min o min na, walama gbe tun be min o min na, ani saga min o min finna, Laban ka olugu bee woloma ka o bla danna. A ka olugu karifa a dencew ma, ³⁶ ka o bla ka taga yoro were, ka o yoro janya Yakuba ra; a dencew tagamana fo tere saba ka taga o yoro ra. Yakuba ka to ni Laban ta began tow ye, ka ke olugu korosi ye.

³⁷ Ayiwa, Yakuba ka bere kene dow tige, pepiliyesun dow ra, ani amandesun dow ra, ani pilatanisun dow ra. A ka o berekenew fara dow bobo o ra, ka o gbemanyorow bobo, ka o jegenjegen. ³⁸ A ka o bere kene jegeninw blabla beganw ta jiminfaga konso, janko beganw nato jiminyoro ra, o ye o bere jegeninw ye; k'a sorso beganw tun be yelen jogon kan jiminyoro le ra. ³⁹ Ayiwa, beganw nana ke yelen ye jogon kan jiminyoro ra ka o ja to o bere jegeninw

na. A kera ten, o beganw nana den o den woro, o denw bεε ηεγεηηεγενnin worora, ka fin ke o ra, walama ka gbε ke o ra.

⁴⁰ Yakuba tun ka saga minw woloma, a ka olugu bla Laban ta saga ηεγενninw, ani a fin-manw ηa korō, janko o ye Laban ta sagaw fle. A kera ten Yakuba ka begankuru dōw sōrō a yere ta ye; a ma sōn ka o fara Laban taw kan.

⁴¹ Ni saga barakamanw le tun be nana min, Yakuba tun be bere ηεγεηηεγενnin bla jiminfaga kōnō o ηa korō, janko o yelento ηogōn kan, o ye berew ye, ani janko ni o sagamusow ka na kōnō ta o denw ye ηεγεηηεγεν. ⁴² Nka ni saga fasaninw le tun be na min, Yakuba tun te bere bla jiminfaga kōnō o ηa korō. O cogo ra, saga fasaninw kera Laban ta ye, saga belebelew kera Yakuba yere ta ye.

⁴³ Ayiwa, Yakuba kera fentigi ye o cogo le ra. A ka baw ni sagaw sōrō caman; baaraden musomanw ni a cemanw tun be a fe, ani ηogōmew, ani faliw.

31

Yakuba ko a be sekō Kanaana jamana ra

¹ Ayiwa, Yakuba nana a men ko Laban dencew b'a fora ko: «Yakuba ka an face borofenw bεε ta. A ka an face ta naforo le ta k'a yere ke fentigi ye.» ² Yakuba nana Laban korōsi fana, k'a ye ko Laban tun ka ale mina cogo min na folō, a te o cogo ra tuun.

³ Lon dō, Matigi Ala k'a fō Yakuba ye ko: «Sekō i faso ra, i worora yōrō min na. Ne bena ke ni i ye.»

⁴ O kuma fora minke, Yakuba ka Raseli ni Leya wele ka na. Olugu tun be kongo ra beganw koro.
⁵ Yakuba ka o wele k'a fo o ye ko: «Ne k'a ye aw face na ra ko a tun ka ne mina cogo min na folo, ko a te ten tuun. Nka ne face ta Ala le tora ne fe.
⁶ Aw yere k'a lon ko ne ka baara ke aw face ye ni ne baraka bee le ye. ⁷ O bee n'a ta, aw face ka ne janfa, ka ne ta sara yelama fo sijaga tan. Nka Ala ma son a ye kojugu ke ne ra. ⁸ A ko minke ko ni fin walama gbe ka ke sagaden minw na, ko olugu le be ke ne ta sara ye, sagramusow ka sagaden o sagaden woro, fin walama gbe kera o bee ra. A nana yelama k'a fo ko ni sagaden minw jegenjegenina, ko olugu le be ke ne ta ye; o tuma sagramusow ka sagaden o sagaden woro, o bee jegenjegenin worora. ⁹ Ala le ka aw face ta sagaw mina a ra ka o di ne ma; ¹⁰ sabu wagati min beganw tun be yelen jagon kan, lon do ne sikora; ne ka ne na korota, k'a ye ko bakoronin minw tun yelenna ba musomanw kan, olugu bee tun jegenjegenin lo, walama fin tun be o ra. ¹¹ O wagati ra, Ala ta meleke ka ne wele ko: «Yakuba!» Ne ko: «Naamu.» ¹² A ko: «I na korota ka fleri ke: bakoronin minw be yelenna bamusow kan, o bee jegenjegenin lo, walama no be o bee ra.» A ko: «Ne ka o ke sabu Laban ka fen o fen ke i ra, ne ka o bee ye. ¹³ Ala min k'a yere yira i ra Beteli, ne le ye o Ala ye. I ka turu ke kabakuru kan o yoro le ra k'a ke hakirijigifen ye, ka dajuru ta ne Ala fe. Ayiwa, sisan wuri ka bo nin jamana ra, ka seko i worojamana ra.» »

¹⁴ Ayiwa, Raseli ni Leya ka Yakuba ta kuma men minke, o ko: «Anw ninyoro foyi te yan tuun,

an fana tena cen foyi soro an face ta so yan tuun. ¹⁵ Anw face yere be anw jatera lonanw le ye sisan. A ma an fiyeere ka an wari domu ka ban wa?» ¹⁶ O ko Yakuba ma tuun ko: «Ala ka naforo minw mina an face ra k'a di i ma, o ye anw ni an ta denw ta le ye sisan. O ra, Ala ka min fo i ye, o ke.»

¹⁷ Yakuba wurira k'a ta musow ni a ta denw yelen nogomew kan ka sira mina. ¹⁸ A tagara ni a ta beganw bee ye, a ka began minw bee soro Mesopotami jamana ra, ani fen o fen tun be a ta ye. A ka ke taga ye a face Isiyaka fe, Kanaana jamana ra.

¹⁹ Yakuba bora wagati min na, o y'a soro Laban tun tagara a ta sagaw sikanyoro ra. O boto, Raseli k'a face Laban ta batofenw sonya.

²⁰ Yakuba ka Aramekace Laban janfa tan le, ka bo ka taga, a ma sara a ra. ²¹ Fen o fen tun ye a ta ye, a teliyara ka o bee ta ka taga ni o ye. A ka Efirati ba tige, ka taga Galadi kuruw fan fe.

Laban ka Yakuba nogben

²² Yakuba taganin tere sabanan le ra, o sorora k'a fo Laban ye ko Yakuba borira.

²³ Laban k'a ta mogo dow ta ka Yakuba nogben fo tere wolonfa. A tagara Yakuba soro Galadi kuruyoro ra. ²⁴ Nka o lon su fe, Ala k'a yere yira Aramekace Laban na, siko ra, k'a fo a ye ko: «Laban, i yere korosi, i kana foyi ke Yakuba ra de!»

²⁵ Ayiwa, Laban tagara se Yakuba ma tuma min na, o y'a soro Yakuba tun k'a ta fanibonw lo kuru sanfeyoro do ra. Laban fana k'a ta

fanibonw lo Galadi kuruw yoro do were ra, ani a ta mogow. ²⁶ O ko, Laban tagara a fo Yakuba ye ko: «Yakuba, ele ka mun le ke ne ra tan? Mun na i ka ne janfa ka bo, ka ne denmusow mina ka bo ni o ye, i n'a fo jon minw minana kerekeworo ra? ²⁷ Mun na i ka ne janfa ka dogo ka bo, i yere ma sara ne ra. Ne tun bena janagbeba do ke ka i blasira, an be jagari ni donkirilakanw ye, ani dundukanw, ani gonifokanw. ²⁸ Hali i yere m'a to ne ye ne denmusow ni ne mamadenw fo ni kanuya ye! I ka mun hakirintanyako le ke tan? ²⁹ An be yoro min na sisan, ne be se ka kojugu ke aw ra. Nka kunu, i bemaw ta Ala kumana ne fe. A ko: <Laban, i yere korosi, i kana foyi ke Yakuba ra de!» ³⁰ Ayiwa, ne k'a lon ko i korotoninba lo; i b'a fe ka taga i faso ra; nka mun koson i tagato ka ne ta batofenw fana sonya?» ³¹ Yakuba ka Laban jaabi ko: «Ne tun be siranna ko i bena i denmusow bosi ne ra le; o koson ne bora i jina ma. ³² Nka ni i ka i ta batofenw soro mogoo o mogoo boro ne fe yan, o tigi ka kan ka faga le. An ta mogow bee ye nin ye; i ta batofenw jini yoro bee; ni i ka min ye, i ye o ta.»

Yakuba tun m'a lon ko Raseli le k'a face Laban ta batofenw sonya.

³³ Laban tagara don Yakuba ta fanibon konoo, ka yoro bee fle; ka taga don Leya ta fanibon konoo, ka o fana fle; ka taga don baaradenmuso fla ta fanibon konoo ka o fana fle; a ma foyi ye. O ko, a tagara don Raseli ta fanibon konoo; ³⁴ jaga Raseli tun k'a face ta batofenw ta, ka o dogo jogome ta sigifen konoo ka sigi a kan. Laban ka yoro bee fle, a ma foyi ye. ³⁵ Raseli ko a face ma ko: «Baba,

musow ta landa le be ne ra bi, o koson ne te se ka wuri; yafa ne ma.»

Laban k'a ta batofenw jini yoro tow bee ra, a ma o ye.

³⁶ Yakuba dimina Laban koro, fo k'a ke kere ye. A ko Laban ma ko: «Ne ka i hake ta mun le ra, walama ne ka kojugu juman le ke i ra, fo i jusu gbannin be ne nobenna tan? ³⁷ I ka ne ta minanw bee fle minke, i ka i ta mun le ye ne fe? Ni a kera ko i ka i ta fen do ye an fe, a yira i ta mogow ni ne ta mogow bee na na yan, olugu ye a kiti tige an fla ce. ³⁸ Ne ka san mugan le ke i fe baara ra. I ta sagaw, ani i ta baw ka den o den woro, a bee panaman worora. Lon si ne ma i ta sagajigi do faga k'a jimi. ³⁹ Lon si ne ma na ni began do ye i fe ko waraw k'a faga k'a tigetige. Ni waraw tun ka do faga, ne yere le tun be do jini k'a bla o no ra. Ni began do tun sonyana ne fe, ni a kera tere fe o, ni a kera su fe o, i tun b'a fo ko ne ye a jigon jini. ⁴⁰ Tere fe, tere fundenin tun be ne kan. Su fe fana, nene tun be ne mina, k'a ke fo ne te se ka sunogo. ⁴¹ Ne be i ta so, nin ye a san mugan ye. Ne ka baara ke i ye san tan ni naani i denmuso fla koson; o ko, ne ka san woro ke, ne be i ta sagaw ni i ta baw korosira. Nka i ka ne sara yelama fo sinaga tan. ⁴² Ne bemace Iburahima ta Ala, ani ne face Isiyaka be tagama o Ala kelen min jasaran na, ni o Ala tun te ni ne ye, ele tun bena ne borolakolon le bla ka taga. Ala ka ne ta sege le ye, ani ne ta baara; o koson kunu a ka nin kiti tige an fla ce, ka nin ko latige.»

⁴³ Ayiwa, Laban ka Yakuba jaabi ko: «Nin musow ye ne denmusow le ye, o ta denw fana

ye ne ta denw le ye. Nin beganw ye ne ta le ye. I na be fen o fen na, o bee ye ne ta le ye. Ne be se ka mun le ke ne denmusow ni o worodenw ye bi tuun?» ⁴⁴ Laban ko Yakuba ma tuun ko: «Na, an ye jennogonya don, ele ni ne; o ye ke seereya ye ele ni ne ce.»

⁴⁵ Yakuba ka kabakuru do ta k'a lo, ka o ke hakirijigifen ye. ⁴⁶ O ko, a ko a ta mogow ma ko o ye kabakuruw ce. O ka kabakuruw ce k'a ton jognon kan. O bee jenna ka domuni ke o kabakuruton kan. ⁴⁷ Laban ka o yoro togo la ko Yegari Sahaduta. Yakuba k'a togo la ko Galedi*.

⁴⁸ Laban ko: «Nin kabakuruton ye ke an fla seere ye bi. O le koson o yoro togo lara ko Galedi.» ⁴⁹ Nka a yoro togo nana la fana ko Misipa†, sabu Laban ka a fo Yakuba ye ko: «Ni an nana fara jognon na, k'a ke ko an na te jognon na tuun, Matigi Ala ye an bee korosi.»

⁵⁰ Laban ko Yakuba ma tuun ko: «Ni i ka ne denmusow minako juguya, ka muso werew ta, mogo le te an seere ye de! I yere korosi, sabu Ala le ye an seere ye.» ⁵¹ Laban k'a fo Yakuba ye tuun ko: «Nin kabakuruton fle, ani ne ka nin kabakuruba min lo, ele ni ne ce. ⁵² Ayiwa, nin kabakuruton ye an seere ye, nin kabakuruba ye an seere ye. Ne man kan ka teme nin kabakuruton kan ka taga ele no fe ni naninyajugu ye, ele fana man kan ka teme ni kabakuruton kan, ani nin kabakuruba kan ka na ne no fe ni naninyajugu ye. ⁵³ Iburahima ta Ala,

* **31:47** 31.47 Yegari Sahaduta, ani Galedi, o koro ye ko: kabakuruton min kera an seere ye. † **31:49** 31.49 Misipa koro ye ko: k'a korosi.

Nahōri ta Ala, olugu face ta Ala, ale le ye ke an ta kititigεbaga ye.»

Yakuba fana karira Ala ra, a face Isiyaka be tagama Ala min pasiran na. ⁵⁴ O kɔ, Yakuba ka began dɔ ke saraka ye kuru kan; a k'a ta mɔgɔw beε wele ka na, o ka domuniba ke; o kɔ, o sira kuru kan yi.

32

Yakuba ka cira bla Esawu ma

¹ O dugusagbe sɔgɔmada jooona fe, Laban wurira k'a denmusow ni a mamadenw fo, ka dugawu ke o ye. O kɔ, a sekɔra ka taga a ta so. ² Ayiwa, Yakuba k'a ta sira ka taga; a tagatɔ, a benna ni Ala ta meleke dɔw ye. ³ Yakuba ka o ye minke, a ko: «Nin yɔrɔ ye Ala ta mɔgɔw ta yɔrɔ le ye.» O kosɔn a ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Mahanayimu*.

⁴ Yakuba k'a ta mɔgɔ dɔw ci a kɔrɔce Esawu fe Seyiri jamana ra, Edɔmu mara ra. ⁵ A k'a fɔ o ye ko: «Aw ye taga a fɔ ne matigice Esawu ye ko a ta jɔnce Yakuba le ka aw ci; ko ne tun be Laban fe yi, ko ne tun be yi le fɔ ka na se bi ma.» ⁶ A ko tuun ko: «Aw ye a fɔ a ye ko misiw be ne fe, ani faliw, ani sagaw, ani baarden cemanw ni a musomanw; ko ne be o fɔ ne matigice ye janko a ye sabari ka ne minako na.»

⁷ Ayiwa, ciradenw tagara Esawu fe. O sekɔra minke, o nana a fɔ Yakuba ye ko: «An tagara i kɔrɔce Esawu fe. A be nana i kunben ni ce keme naani ye a kɔ fe.»

* **32:3** 32.3 Mahanayimu kɔrɔ ye ko: sigiyɔrɔ fla.

⁸ Kabini Yakuba ka o men, a siranna fo k'a hakiri jagami. Mogo minw bee tun be ni a ye, ani sagaw, ani misiw, ani jogomew, a ka o bee taran, ka o ke jenkuru fla ye. ⁹ A ko: «Ni Esawu nana ben jenkuru kelen kan, ka olugu faga, tow bena boriyoro soro.» ¹⁰ A ka Ala daari ko: «Ne bemace Iburahima ta Ala, ne face Isiyaka ta Ala, Matigi Ala, ele le k'a fo ne ye ko ne ye seko ka na ne ta jamana ra, ne woroyoro ra, ko i bena baraka don ne ra. ¹¹ Ayiwa, i ka kopuman min bee ke ne ye, ani i ka kankelentigiya min bee ke i ta jonce ye, ne tun man kan ni o ye. Ne temeto yan ka taga Laban fe, ne ka Zuriden ba tige tuma min na, foyi tun te ne boro ni ne ta bere te. Nka bi ne ka ne ta mogow ni ne ta beganw taran ka o ke fo jenkuru fla. ¹² Sabari ka ne bosi ne koroce Esawu boro. Sabu ne be siranna, a kana na ne faga, ka ne ta musow ni o ta denw fana faga. ¹³ Matigi Ala, ele yere le k'a fo ko i bena baraka don ne ra, ka ne ta duruja caya i ko kogoji kenken; k'a ke fo mogo tena se k'a jate k'a da lon.»

Yakuba ka sama ci ka taga a di Esawu ma

¹⁴ Ayiwa, Yakuba ka Ala daari ka ban minke, a sira o yoro ra yi. A k'a ta began dow woloma ko a be o sama a koroce Esawu ma. ¹⁵ A ka sagajigi mugan mina, ani sagamusu keme, bakoronin mugan, ani ba musoman keme fla, ¹⁶ ani jogomemusos bisaba ni o sinmindenw, ani misi binaani, ani misitoran tan, ani falimusos mugan, ani falice tan. ¹⁷ A ka o karifa a ta baaradenw ma, o bee ni o ta begankuru. A k'a fo o ye ko: «Aw ye bla ne ja, ka furance do to begankuruw ni jagon ce.»

¹⁸ A k'a fɔ baaraden folo ye ko: «Ni ne korɔɔ Esawu nana bɛn ni i ye, ni a ka i jininka ko: <Ele ye jɔn ta baaraden le ye? I bɛ tagara min le? Bɛgankuru min bɛ i ja o ye jɔn ta le ye?»

¹⁹ Ni a ka i jininka ten, i ye a jaabi ko: <I ta jɔncɛ Yakuba ta lo, a ka nin bɛganw di ko ka na a sama a matigicɛ Esawu ma. A yɛrɛ bɛ nana kɔ fɛ.> »

²⁰ Yakuba ka o kuma kelen fɔ baaraden flanan ye, ani baaraden sabanan, ani bɛgankuru dɔ tun bɛ min o min ja. A k'a fɔ o ye ko ni o ka bɛn ni ale matigicɛ Esawu ye, o ye o kuma le fɔ a ye.

²¹ A ko o ma ko: «Aw ye a fɔ a ye ko a ta jɔncɛ Yakuba yɛrɛ bɛ nana kɔ fɛ.»

Yakuba tun b'a fɔra a yɛrɛ kɔnɔ ko: «Ne ka nin bɛgan minw bla ka taga ja, ni olugu dira a ma, a jusu bɛna suma; o ra, ni an ja ka na jɔgɔn ye, a bɛ se ka kɛ ko a bɛna ne kunbɛn ni hɛra ye.»

Yakuba tɔgɔ kɛra Izirayeli ye

²² Ayiwa, Yakuba ka o sama bla ka taga a yɛrɛ ja minkɛ, a yɛrɛ tora ni a ta mɔgɔw ye o su fɛ.

²³ O su kelen na, Yakuba wurira k'a muso fla ta, ani a ta baaradenmuso fla, ani a ta den tan ni kelen, ka Yabɔki ba tige. ²⁴ A ka ba tige ni olugu ye, k'a borofɛn tɔw bɛɛ latɛmɛ fana ba kɔ fɛ. ²⁵ O kɔ, ale yɛrɛ tora a kelen. Cɛ dɔ nana siyɛn ta ni a ye fɔ ka taga dugugbɛda se. ²⁶ Cɛ k'a ye ko a tɛ se ka Yakuba bɛn minkɛ, a k'a bugɔ a tɔgɔkun na. Yakuba tɔgɔkun mugura. ²⁷ Cɛ ko Yakuba ma ko: «A to ne ye taga, sabu dugu bɛ gbera.» Yakuba ko: «Ni i ma dugawu kɛ ne ye, ne tɛ a to i ye taga dɛ!» ²⁸ Cɛ ko Yakuba ma ko: «I tɔgɔ ye di?» A ko: «Yakuba.» ²⁹ Cɛ ko: «I tɔgɔ tɛna kɛ Yakuba

tuun, i tɔgɔ bɛna la ko Izirayeli†; sabu i ka siyen ta ni Ala ye, ka siyen ta ni mɔgɔw ye, ka se sɔrɔ.»
 30 Yakuba k'a nininka ko: «Sabari ka i tɔgɔ fɔ ne ye.» Cɛ ko: «Mun na i bɛ ne tɔgɔ nininkara?» O wagati ra, a ka dugawu kɛ Yakuba ye.

31 Yakuba ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko Penuweli‡; ko sabu ale ka Ala ye na ni na, nka ale kisira.

32 Yakuba bɔra wagati min na Penuweli ka ba tige, o y'a sɔrɔ tere bɔra ka ban. A tun bɛ tagamana ka segelen.

33 O le kosɔn fɔ ka na se bi ma, sogobu min bɛ bɛgan tɔgɔkun na, Izirayeli ta mɔgɔw tɛ o domu; sabu Ala ka Yakuba bugɔ o yɔrɔ le ra, a tɔgɔkun kolotuguyɔrɔ ra.

33

Yakuba ni Esawu ka jɔgɔn kunben

1 Ayiwa, Yakuba nana a na kɔrɔta ka fleri kɛ, ka Esawu nato ye ni cɛ kɛmɛ naani ye. Yakuba ka o ye minke, a k'a denw taran Raseli ni Leya cɛ, ani baaradenmuso fla. 2 A ka baaradenmusow bla na fɛ ni o ta denw ye, ka Leya ni a ta denw gban o ra, o kɔ, a ka Raseli ni Yusufu gban olugu kɔ fɛ. 3 Ale yɛrɛ ka bla o bɛɛ na fɛ. A k'a kinbiri gban fɔ sɔnaga wolonfla, fɔ ka taga se a kɔrɔcɛ Esawu ma. 4 Esawu borira ka na a kunben, k'a boro mini a kan na, k'a fo ni kanuya ye. O fla bɛɛ ka kɛ kasi ye. 5 Esawu k'a na kɔrɔta ka musow ni denmisenw ye minke, a ko: «Nin mɔgɔ minw

† 32:29 32.29 Izirayeli kɔrɔ ye ko: ka siyen ta ni Ala ye. ‡ 32:31 32.31 Penuweli kɔrɔ ye ko: Ala pada.

bɛ i kɔ olugu ye jɔntigiw le ye?» Yakuba ko: «Ala ka den minw di i ta jɔnce ma, olugu lo.»

⁶ Baaradenmusow gbarara, o ni o ta denw, ka na o kinbiri gban. ⁷ Leya ni a ta denw gbarara fana, ka na o kinbiri gban. O kɔ fɛ, Raseli ni Yusufu gbarara ka na o kinbiri gban. ⁸ Esawu ko Yakuba ma ko: «Ne benna ni begankuru minw ye, o ye mun ta le ye?» Yakuba ko: «Ne b'a fɛ ka o di i ma janko ne ko ye diya ne matigice ye.» ⁹ Esawu ko: «Ne dɔgɔcɛ, fɛn caman bɛ ne fɛ ka ban, to ni i ta beganw ye.» ¹⁰ Yakuba ko: «Ɔn-ɔn, sabari! Ni a kɛra ko i yafara ne ma, sabari ka ne ta bonya mina. O le kosɔn ne nana i kunben minke, ne ka i ye minke, a kɛra i n'a fɔ ne ja lara Ala yere le kan. I fana ka ne kunben ka ja. ¹¹ Sabari ka sɔn ka ne ta bonya mina, sabu Ala ka ne sɔn fɛn caman na, foyi ma ne dɛsɛ.»

Yakuba k'a fɔ ten k'a gbɛleya minke, a laban Esawu sonna.

¹² O kɔ, Esawu ko: «Ayiwa, an ye taga. An ye sira mina; ne bɛ i blasira.» ¹³ Yakuba ko: «Ne matigice yere k'a lon ko denmisɛnw ta ko ka gbɛlen; sagadenw fana bɛ ne fɛ, misiden dɔw bɛ sin na. Ni an ka tagama lateliya ka tɛmɛ o baraka kan lon kelen dɔron, beganw bɛɛ bɛna sa. ¹⁴ O ra ne matigice ye bla a ta jɔnce ja. Ne bɛna to ka taga dɔɔnin dɔɔnin, ka gban beganw kɔ, ani denmisɛnw, fɔ ka taga se ne matigice fɛ Seyiri mara ra.» ¹⁵ Esawu ko: «O tuma ne bɛna ne ta mɔgɔ dɔw to ni i ye.» Yakuba ko: «O kekun ye mun ye sa? Ni ne ko diyara ne matigice ye ka ban, o bɛ ne wasa.»

¹⁶ Ayiwa, o lon yeƐ, Esawu ka sira ta ka taga Seyiri mara ra.

¹⁷ Yakuba tagara Sukoti. A k'a ta fanibon lo yi, ka weƐ dow lo a ta beganw ye. O le koson o ka o yoro togo la ko Sukoti*.

Yakuba sera Sikemu

¹⁸ Yakuba bora Mesopotami, a ni hera tagara se fo Sikemu, Kanaana jamana ra. A k'a ta fanibonw lo dugu na fe. ¹⁹ A tun k'a ta fanibonw lo yoro min na, a nana o yoro san Hamori ta mogow fe warigbe keme. Hamori le ka Sikemu dugu sigi. ²⁰ Yakuba ka sarakabonan do lo o yoro ra, ka o togo la ko Eli Elowe Izirayeli†.

34

Dina ni Sikemu ta ko

¹ Ayiwa, Leya tun ka denmuso min woro Yakuba ye, ni a togo ye ko Dina, lon do, ale le nana bo ko a be taga a sunguru jogonw fe dugu konon. ² Jamanatigi Hamori Hevikace, ale dence min togo ye ko Sikemu, o ka Dina ye. A k'a mina ka jen ni a ye fanga ra, k'a lanogo.

³ Ayiwa, Yakuba denmuso Dina ko diyara Sikemu ye; a k'a kanu. A kumana a fe, ka cogo bee ke janko ale ye a soro k'a ke a muso ye. ⁴ A ma na na, Sikemu tagara a fo a face Hamori ye ko a ye Dina daari k'a di ale ma, a be ke a muso ye.

⁵ Ayiwa, Yakuba nana a men ko Sikemu k'a denmuso Dina mina ka la ni a ye fanga ra k'a

* **33:17** 33.17 Sukoti koro ye ko: werew. † **33:20** 33.20 Eli Elowe Izirayeli, o koro ye ko: Ala ye Izirayeli ta Ala ye.

lanogɔ; nka i n'a fɔ Yakuba dencew tun be ni beganw ye kongo ra, a jera o ko kan fɔ ka na a to o ye na ka bo kongo ra.

⁶ Hamori ni a dence Sikemu tagara Yakuba fe ka taga kuma a fe. ⁷ Yakuba dencew nana ka bo kongo ra, o ka o ko men. O k'a men minke, a digira o ra, o dimina kosebe, sabu Sikemu tun ka maroyakoba le ke Izirayelimogow ce ra; a lara ni o dogomuso Dina ye, k'a sorɔ o tun man kan ka ke. ⁸ Hamori tagara kuma Yakuba dencew fe; a k'a fɔ o ye ko: «Aw denmuso ko diyara ne dence Sikemu ye. Ne be aw daari aw ye a di a ma a ye ke a muso ye. ⁹ Aw ye jɛnɔgɔnya don ni an ye; aw bɛna aw denmusow di an ma furu ra, ka an taw fana ta ka o ke aw ta musow ye. ¹⁰ Aw bɛna sigi ni anw ye yan. Jamana be labla aw ye, ni min ka aw diya aw be o ke. Aw be to yan ka jago ke, ka dugukolo dow san aw yere ye.»

¹¹ Sikemu fana k'a fɔ Dina face ni a balemaw ye ko: «Aw ye son ka nin kelen ke ne ye. Ni aw ka fen o fen pini ne fe, ne bɛna o di. ¹² Ni a ka aw diya, aw ye furunaforoba do fɔ, ani wari caman; ne bɛna o beɛ di aw ma, janko aw ye muso di ne ma dorɔn.»

¹³ Yakuba dencew ka Sikemu ni a face Hamori jaabi ni janfa kumaw le ye, sabu Sikemu ka o balemamusu Dina lanogɔ minke, o ma diya o ye. ¹⁴ O ko Hamori ni Sikemu ma ko: «Ka an dogomuso di ce kenesigibari ma, o ye ko do le ye an te se ka min ke. O ye maroya le ye an fe. ¹⁵ Aw ka min fɔ, an te se ka son o ma, fɔ aw ye ke i ko anw; o korɔ ye ko aw ra cɛdenw beɛ ka kan ka kenesigi. ¹⁶ Ayiwa, ni aw sonna o ma, o tuma ra

an bena an denmusow di aw ma, an fana bena aw taw ta. An bena sigi aw fe, an bee bena ke mogo kelen ye. ¹⁷ Nka ni aw ma son an ta kuma ma, ka kenesigi, o tuma an bena an denmuso ta ka taga ni a ye.»

¹⁸ Ayiwa, o kuma benna Hamori ni a dence Sikemu ma. ¹⁹ Sikemu ka o ko mina a sobe ra, sabu Yakuba denmuso ko tun ka diya a ye. O ta so kono, mogo bee fana tun be Sikemu jatera.

²⁰ Hamori ni a dence Sikemu tagara dugu donda* ra, ka taga kuma dugumogow fe. O ko: ²¹ «Nin mogow nana ni naninyaruman le ye an fe. An ye a to o ye sigi an ta jamana ra, ka jago ke; an ta jamana ka bon, o sigiyoro tena fon. An bena o denmusow furu, an fana bena an taw di o ma. ²² Nka ni an ta cew bee kelen kelen ma kenesigi i n'a fo olugu k'a ke cogo min na, o tena son ka sigi ni an ye, an ye ke mogo kelen ye. ²³ Ni o sigira an fe, o ta beganw, ni o borofenw, ni o ta misiw bee tena ke an ta ye wa? O ka min fo an ye son o ma, janko o ye to ni an ye.»

²⁴ Dugumogo minw bee tun be dugu donda ra, o bee sonna Hamori ni a dence Sikemu ta kuma ma. Min o min tun nana dugu donda ra, olugu bee kenesigira. ²⁵ Ayiwa, o kenesiginin tere sabanan, ka jori dimi to o kan, Yakuba dence fla, Simeyon ni Levi, Dina korocew, olugu ka o ta muruw ta ka taga ben dugumogow kan, ka cew bee faga, k'a soro dugumogow tun m'a lon ko o ko jagon bena se o ma. ²⁶ O ka Hamori ni a dence Sikemu fana faga, ka o dogomuso Dina labo Sikemu ta bon kono ka taga ni a ye.

²⁷ Yakuba dence tow ka suw ta fenw bee bo o ra, ka dugumogow ta fenw bee ce, sabu Sikemu tun ka o dogomuso lanogo. ²⁸ O ka o ta beganw ta, ani o ta misiw, ani o ta faliiw; fen o fen tun be dugu konoo, ani fen o fen tun be forow ra, o ka o bee ta. ²⁹ O ka o ta naforo bee ce, ani o ta denw, ani o ta musow, ani fen o fen tun be o ta so konoo.

³⁰ Yakuba ko Simeyon ni Levi ma ko: «Aw ka ne hakiri jagami, sabu aw bena ne ko gboya jamana mogow ye, Kanaanakaw, ani Perezikaw. Ne ta mogow man ca; o bena lajen ne kama, ka ne ni ne ta somogow bee faga ka ban.» ³¹ Yakuba dencew k'a jaabi ko: «Mun koson o ka an dogomuso ke i ko jatomuso?»

35

Ala ka Yakuba togo ke Izirayeli ye

¹ Ayiwa, lon do, Ala kumana Yakuba fe, ko: «Wuri ka taga Beteli, ka taga sigi o yoro ra; ni i sera yi, i be sarakabonan do lo ne ye, ne Ala min ka ne yere yira i ra, i borito i korooce Esawu na.»

² Yakuba kumana a ta somogow fe, ani a nofemogow bee; a ko: «Batofen were minw be aw fe, aw ye o bee labo yan. Aw ye aw yere saninya, ka fani were don aw yere ra; ³ sabu an bena wuri ka taga Beteli, ne be taga sarakabonan do lo Ala ye, Ala min ka ne ta daariri lamena ka ne demene ta sege wagati ra, ani ka to ne fe ne ta tagama ra.»

⁴ Batofen were minw tun be Yakuba ta mogow fe, o ka o bee bo ka o di Yakuba ma, ani tororanegge minw tun be o torow ra. Yirisunba

min be Sikemu dugu koro, Yakuba ka dinga sozi ka o dogo o yirisunba jukoro. ⁵ O ko, o wurira ka taga. Ala ka siranyaba bla o yoro dugumogow bee ra. O si ma son ka gban Yakuba ta mogow ko, ko o be o kere.

⁶ Yakuba ni a nofemogow bee tagara se Luzi; o dugu togo le ye fana ko Beteli, a be Kanaana jamana ra. ⁷ Yakuba ka sarakabonan do lo o yoro ra, ka o togo la ko: Eli Beteli*; ko sabu Ala k'a yere yira ale ra o yoro ra, tuma min na ale tun be borira a koroe na.

⁸ Ayiwa, Rebeka ta lamobamuso min tun ye Debora ye, o sara. O k'a su don Beteli koro, yirisunba do koro, o yirisunba togo le nana la ko kasi yirisunba.

⁹ Ala k'a yere yira Yakuba ra tuun, ka baraka don a ra, a nanin ko ka bo Mesopotami jamana ra. ¹⁰ Ala ko a ma ko: «I togo ye ko Yakuba, nka i togo tena ke Yakuba ye tuun. I togo bena la ko Izirayeli.» Ala ka Yakuba togo la ko Izirayeli o cogo le ra. ¹¹ Ala k'a fo a ye tuun ko: «Ne le ye Ala Sebsetigi ye. I bena den caman soro; siya do bena bo i ra, ani jamana caman mogow. Masaw bena bo i ta duruja ra. ¹² Ne ka jamana min di Iburahima ni Isiyaka ma, ne bena o jamana di i ma. I ta den minw bena na i ko fe, ne bena a di olugu fana ma.»

¹³ Ayiwa, Ala kumana Yakuba fe yoro min na, a bora a koro o yoro ra ka taga. ¹⁴ Ala tun kumana ni Yakuba ye yoro min na, Yakuba ka kabakuruba do lo o yoro ra k'a ke hakirijigifen

* 35:7 35.7 Eli Beteli koro ye ko: Beteli ta Ala.

ye, ka rezenji ke saraka ye ka o bon a kan, ani turu. ¹⁵ Ala kumana a fe yoro min na, Yakuba ka o yoro togo la ko Beteli.

Boniyaminu worocogo, ani Raseli ta saya

¹⁶ Ayiwa, Yakuba ni a ta mogow nana bo Beteli ka taga yoro were. O ni Efirata dugu ce belen tun ka jan doonin. Raseli jigira o yoro ra, nka a jigiko gbeyara kosebɛ. ¹⁷ Ka tin dimi to a ra, tinminamuso ko a ma ko: «I kana siran, i ka dence were soro.»

¹⁸ Ayiwa, o y'a soro Raseli tun be jini ka sa ka ban. K'a sato to, a ka den togo la ko: Beni Oni; nka ko fe faceman nana den togo la ko: Boniyaminu†.

¹⁹ Ayiwa, Raseli sara o yoro le ra. O k'a su don Efirata dugu sira ra. Efirata dugu togo le nana la ko Betilehemu. ²⁰ Yakuba ka kabakuruba do lo Raseli ta kaburu kunna, ka o ke hakirijigifen ye. O kabakuru le kera Raseli ta kaburu hakirijigifen ye. A be yi hali bi.

Yakuba dencew

²¹ Yakuba‡ bora o yoro ra minke, a tagara a ta fanibonw lo, fo ka taga teme Migidali Ederi yoro kan. ²² Ayiwa, ka Yakuba to o yoro ra, Ruben tagara jen ni Bila ye, min tun ye a face ta jonmuso do ye; Yakuba bora o ko kala ma.

Yakuba dencew tun ye ce tan ni fla:

† **35:18** 35.18 Beni Oni koro ye ko: dence min sorora tooro ra. Boniyaminu koro ye ko: dence min be ne kininboro fe, walama dence min ko ka gbelen ne ma. ‡ **35:21** 35.21 Yakuba: A sebera heburukan na ko Izirayeli.

²³ Leya dencɛw flɛ nin ye: a ka dencɛ folo min woro Yakuba ye, o ye Rubɛn ye, o kɔ, Simeyɔn, ani Levi, ani Zuda, ani Isakari, ani Zabulon. ²⁴ Rasɛli dencɛw tun ye Yusufu ni Boniyaminu ye. ²⁵ Rasɛli ta baaradenmuso Bila dencɛw tun ye Dan ni Nɛfitali ye. ²⁶ Leya ta baaradenmuso Zilipa dencɛw tun ye Gadi ni Asɛri ye.

Olugu le ye Yakuba dencɛw ye, minw worora Mesopotamiŋ.

Isiyaka ta saya

²⁷ Ayiwa, Yakuba tagara se a face Isiyaka kɔrɔ Mamire ta yɔrɔ ra, Kiriyati Araba dugu kɔrɔ; o dugu le ye Heburɔn ye fana. Iburahima ni Isiyaka tun sigira o dugu le ra. ²⁸ Isiyaka si bɛɛ lajennin kera san kɛmɛ ni san biseegi. ²⁹ O kɔ, a sara, ka fara a bɛmace tɔw kan. A tun kɔrɔra kosebɛ fɔ ka sijan sɔrɔ. A dencɛw Esawu ni Yakuba k'a su don.

36

Esawu tagara sigi Edomu jamana ra

¹ Esawu ta denw ye nin ye; ale le bɛ wele fana ko Edomu. ² Esawu k'a ta musow ta Kanaanaka sunguruw le ra. A muso dɔ tɔgɔ tun ye ko Ada; ale tun ye Hetikace Elon denmuso le ye. Dɔ tɔgɔ tun ye ko Olibama; ale tun ye Ana denmuso ye; Ana yɛrɛ face tun ye Sibeyɔn ye. Sibeyɔn tun ye Hevika le ye. ³ Esawu muso sabanan kera Basimati ye. Ale tun ye Sumayila denmuso dɔ ye. Nebayɔti dɔgɔmuso tun lo.

§ 35:26 35.26 Boniyaminu le ma woro Mesopotami.

⁴ Esawu muso Ada ka Elifazi woro Esawu fe. A muso Basimati ka Reweli woro. ⁵ Olibama ka Yehusi woro, ani Yalamu, ani Kore. Olugu le ye Esawu dencew ye, minw worora a fe Kanaana jamana ra.

⁶ Ayiwa, lon do, Esawu k'a ta musow ta, ani a dencew, ani a denmusow, ani a ta somogow bee, ani a ta sagaw ni a ta baw, ani a ta misiw bee, ani a tun ka fen o fen soro Kanaana jamana ra; a wurira ka taga jamana were ra, yorojan, ka bo a dogoce Yakuba koru. ⁷ O fla borofenw caya koson, o tun te se ka to jogon kan. Yoro tun ka dogo o ta beganw ma. ⁸ O le kera sababu ye k'a to Esawu tagara sigi Seyiri kuruyorow ra. Esawu le be wele fana ko Edomu.

Esawu ta denw

⁹ Ayiwa, Esawu le ye Edomukaw bemace ye. A ta durujaw ye nin ye, k'a siginin to Seyiri kuruyorow ra: ¹⁰ Esawu dencew togow ye nin ye: Elifazi, ale ye Esawu ta muso Ada dence ye; Reweli, o ye Esawu ta muso Basimati dence ye.

¹¹ Elifazi yere ta denw kera Teman ye, ani Omaru, ani Sefo, ani Getamu, ani Kenazi.

¹² Esawu dence Elifazi tun ka jonmuso min ke a muso ye, min tun ye Timina ye, ale le ka Amaleki woro Elifazi ye.

Olugu le ye Esawu ta muso Ada mamadenw ye.

¹³ Reweli dencew fle nin ye: Nahati, ani Zeraki, ani Sama, ani Miza.

Olugu le ye Esawu ta muso Basimati mamadenw ye.

¹⁴ Esawu ta muso Olibama, Sibeyɔn denmuso Ana ta denmuso, ale ka dence minw woro Esawu fe, olugu fle nin ye: Yehusi, ani Yalamu, ani Kore.

¹⁵ Ayiwa, Esawu dence minw kera kuntigiw ye, olugu ye nin ye: Esawu dence folo Elifazi dencew ra, minw kera kuntigiw ye, o ye Teman, ani Omaru, ani Sefo, ani Kenazi, ¹⁶ ani Kore, ani Getamu, ani Amaleki.

Olugu le ye Elifazi dencew ye, minw kera kuntigiw ye Edomu jamana ra. Olugu le ye Esawu ta muso Ada mamadenw ye.

¹⁷ Esawu dence Reweli dence minw kera kuntigiw ye, olugu fle nin ye: Nahati kera gbatigi ye, ani Zeraki, ani Sama, ani Miza.

Olugu le ye Reweli dencew ye, minw kera kuntigiw ye Edomu jamana ra. Olugu le ye Esawu ta muso Basimati mamadenw ye.

¹⁸ Esawu ta muso Olibama dence minw kera kuntigiw ye, olugu fle nin ye: Yehusi kera gbatigi ye, ani Yalamu, ani Kore.

Olugu le ye Esawu ta muso Olibama, Ana denmuso dencew ye, minw kera kuntigiw ye.

¹⁹ Ayiwa, olugu le ye Esawu dencew ye, ani o ta kuntigiw. Olugu le ye Edomukaw ye.

Seyiri dencew

²⁰ Ayiwa, mogo minw konna ka sigi Edomu jamana ra, o ye Seyiri dencew le ye. Ale tun ye Hɔrika ye. A dencew tun ye Lotan ye, ani Sobali, ani Sibeyɔn, ani Ana, ²¹ ani Dison, ani Eseri, ani Disan. Hɔrikaw ta kuntigiw le ye olugu ye. Seyiri dencew lo; o tun signin be Edomu jamana ra. ²² Lotan dencew tun ye Hɔri ni Hemamu ye. Lotan balemamusu tun ye Timina ye. ²³ Sobali

dencew fle nin ye: Aliban ni Manati, ani Ebali, ani Sefo, ani Onamu. ²⁴ Sibeyon dencew fle nin ye: Aya, ani Ana. Lon do, o Ana togo le tagara bo bununji gbanninman do kan kongo kono, k'a to a be a face Sibeyon ta faliw korosira. ²⁵ Ana dence tun ye Dison ye; a denmuso tun ye Olibama ye. ²⁶ Dison dencew fle nin ye: Hemedan, ani Esiban, ani Itiran, ani Keran. ²⁷ Eseri dencew tun ye Bilan, ani Zavan, ani Akan ye. ²⁸ Disan dencew tun ye Usi ye, ani Aran.

²⁹ Horikaw ta kuntigiw fle nin ye: Lotan, ani Sobali, ani Sibeyon, ani Ana, ³⁰ ani Dison, ani Eseri, ani Disan. Olugu le ye Horikaw ta kuntigiw ye Seyiri ta jamana ra.

Edomu masacew

³¹ Sani masace do ye sigi Izirayelimogow kunna, masace minw sigira Edomu mara kunna, olugu fle nin ye: ³² Behori dence Bela, ale sigira masaya ra Edomu; a ta dugu togo tun ye ko Dinaba. ³³ Bela nana sa minke, Zera dence Yobabu, min be bo Bosira, ale sigira a no ra. ³⁴ Yobabu nana sa minke, Husamu sigira a no ra; ale tun bora Temankaw ta jamana ra. ³⁵ Husamu nana sa minke, Bedadi dence Hadadi sigira a no ra; ale le ka Madiyankaw kere ka se o ra Mohabu mara ra. A ta dugu togo tun ye ko Aviti. ³⁶ Hadadi nana sa minke, Samula min tun be bo Masireka, ale sigira a no ra. ³⁷ Samula nana sa minke, Sawuli min tun be bo Rehoboti, bada ra, ale sigira a no ra. ³⁸ Sawuli nana sa minke, Akibori dence Bahali Hanani sigira a no ra. ³⁹ Akibori dence Bahali Hanani nana sa

minkɛ, Hadari sigira a nɔ ra; a ta dugu tɔgɔ tun ye Pawu. A muso tɔgɔ tun ye ko Metabeli; Metabeli tun ye Materɛdi denmuso ye, Materɛdi tun ye Mezahabu denmuso ye.

⁴⁰ Ayiwa, kuntigi minw bɔra Esawu dencɛw ra ka kapa ni o ta gbaw, ani o ta sigiyɔrɔw, ani o tɔgɔw ye, o kuntigiw flɛ nin ye: Timina, ani Aliva, ani Yeteti, ⁴¹ ani Olibama, ani Ela, ani Pinɔn, ⁴² ani Kenazi, ani Teman, ani Mibisari, ⁴³ ani Magidiyɛli, ani Iramu.

Olugu le kɛra Edɔmu mara kuntigiw ye; o bɛɛ sigira o ta mara ra.

Esawu le kɛra o Edɔmukaw bɛmaccɛ ye.

37

Yusufu ta sikow

¹ Ayiwa, Yakuba sigira Kanaana jamana ra. A face fana tun sigira o jamana le ra. ² Yakuba dencɛw ta kow flɛ nin ye.

Ka Yusufu si to san tan ni wolonfla, a tun bɛ sagaw ni baw gbenna ni a kɔrɔcɛw ye. A tun bɛ ni a face ta jɔnmuso Bila ni Zilipa dencɛw le ye. Olugu tun bɛ ko benbari minw kɛ, Yusufu tun bɛna o bɛɛ lakari a face ye. ³ Yusufu ko le tun ka di Yakuba* ye ka tɛmɛ a ta den tɔw bɛɛ kan, sabu a tun ka Yusufu sɔrɔ k'a kɔrɔnin to; o kosɔn Yakuba tun ka forokiya jumannin jɛgɛnjɛgɛnman dɔ karan Yusufu ye.

⁴ Yusufu kɔrɔcɛw k'a ye ko o face bɛ Yusufu le kanuna ka tɛmɛ olugu kan minkɛ, o ka Yusufu

* **37:3** 37.3 Yakuba, walama Izirayeli.

köninya; hali kumaɗuman yere tun te se ka bo o da ra k'a fo Yusufu ye tuun.

⁵ Lon do, Yusufu nana siko do ke; a ka o lakari a korocew ye minke, o ka do fara o ta köninya kan. ⁶ A k'a fo o ye ko: «Aw ye sabari ka ne ta siko lamen! ⁷ Ne sikora k'a ye ko an tun be foro ra, an be siman tigera k'a siri. Ne ta simansiri nana wuri ka lo, aw ta simansiriw nana ne ta lamini ka biribiri a korɔ k'a ke i n'a fo o be a bonyara.» ⁸ Yusufu korocew ko: «O tuma ele be a miiri ko ele le bena sigi an kunna ka ke an ta masace ye ke.» O k'a köninya tuun o siko koson, ani o kumaw koson.

⁹ Ayiwa, Yusufu nana siko do were ke; a ka o fana fo a korocew ye. A ko: «Ne ka siko do were ke tuun; ne ka tere ni karo ni lolo tan ni kelen ye, o nana o yere majigi ne korɔ.»

¹⁰ A ka o siko fo a face ni a korocew ye. A face songora a ra, k'a fo a ye ko: «Nin siko korɔ le ye di? O tuma i b'a fe ne ni i bamuso ni i korocew, an be le ye na an kinbiri gban ele korɔ ke?»

¹¹ A pangboya donna a korocew ra; nka a face ka o kumaw to a yere konɔ.

Yusufu korocew k'a fyeere

¹² Ayiwa, Yusufu korocew tun tagara Sikemu ni o face ta beganw ye. ¹³ Lon do, Yusufu face Yakuba† ko a ma ko: «I korocew tagara ni beganw ye Sikemu; na, ne be i ci o fe.» Yusufu nana.

¹⁴ Yakuba ko: «Taga a fe, ni i korocew ka kene, ani ni foyi te beganw na; i ye na o kibaroya fo ne ye.»

† 37:13 37.13 Yakuba, walama Izirayeli.

A ka Yusufu ci ka taga. A bora Heburon kenegbeyoro ra ka taga Sikemu. ¹⁵ Ayiwa, ce do tagara ben ni Yusufu yaalayaalato ye kongo kono. A k'a pininka ko: «Ele be mun le pinina?» ¹⁶ Yusufu ko: «Ne be ne korocew le yoro pinina. O be min le? Sabari ka o yoro yira ne ra.» ¹⁷ Ce ko: «O bora yan; sabu ne tun k'a men o fe ko o be taga Dotan.»

Yusufu tagara o ko ka taga o soro Dotan. ¹⁸ A korocew k'a ye yorojan a be nana. Sani a ye se o ma, o ka janfa siri a kama ko o b'a faga. ¹⁹ O ko: «An ta sikobagawara nato ye nin ye. ²⁰ Aw ye na an ye a faga, k'a firi kolonkolon do kono. An be taga a fo ko wara do le k'a faga k'a domu. A ta sikow bena ke min ye, an bena o ye.»

²¹ Ruben ka o kuma men minke, ale tun b'a fe ka Yusufu kisi ka bo o boro; a ko: «An kana a to a ye sa.» ²² Ruben k'a fo tuun ko: «Aw kana a faga; aw ye a firi kolonkolon kono, kongo kono yan; aw kana aw boro se a ma.»

Ruben tun b'a fe ka na Yusufu labo dogo ra o ko fe, ka seko ni a ye ka taga a di a face ma.

²³ Ayiwa, Yusufu nana se o korocew minke, o k'a ta forokiya jumannin jegenjegenman sama ka bo a kan na. ²⁴ O k'a mina k'a firi kolonkolon kono. Ji foyi tun te kolon kono. ²⁵ O ko, o sigira ka domuni ke. O nana fleri ke, ka Sumayila ta mogo dow nato ye ni o ta jogomew ye ka bo Galadi. Wusunanw, ani kasadiyananw, ani latikolon tun be o ta doniw na jogomew ko ra. O tun be tagara ni o ye Misiran.

²⁶ O ra, Zuda k'a fo a balemaw ye ko: «Ni an ka an dogonin faga k'a dogo, o bena mun le ja

an ye? ²⁷ Aw y'a to an y'a fiyeere Sumayila ta mɔgɔw ma. An kana an boro se a ma k'a faga, sabu an dɔgɔnin lo, an yere dɔ lo.»

A balema tɔw sɔnna a ta kuma ma.

²⁸ Madiyanka jagokebagaw, Sumayila ta mɔgɔw, olugu temeto, o ka Yusufu sama k'a labɔ kolɔn kɔnɔ, k'a fiyeere olugu ma warigbe mugan. Sumayila ta mɔgɔw k'a san ka taga ni a ye Misiran.

²⁹ Ayiwa, Ruben sekɔra ka na kolɔnda ra, ko a bena Yusufu labɔ. A nana a ye ko Yusufu te kolɔn kɔnɔ tuun. A jusu kasira, fo a k'a ta derege mina k'a faran. ³⁰ A nana a dɔgɔcɛw fe ka na a fo o ye ko: «E! Den te kolɔn kɔnɔ tuun! Ne bena taga min ni nin ko ye?»

³¹ O ka Yusufu ta forokiyantin ta, ka bakɔrɔnin dɔ faga, ka forokiyantin don o jori ra. ³² O ko, o ka Yusufu ta forokiyantin bla ka taga a di a face ma k'a fo a ye ko: «An ka forokiya nin ye kongo kɔnɔ; a fe ni a kɛra i dence ta forokiya lo walama ni o te.» ³³ Yakuba k'a fe, k'a ye ko a dence ta derege lo. A ko: «E! Ne dence ta derege lo; wara dɔ le k'a domu. E! Wara dɔ le ka Yusufu tigetige tan!»

³⁴ Yakuba k'a ta derege mina k'a faran, ka bɔrɔ dɔ don a yere ra, ka kasi a dence saya ko ra tere caman. ³⁵ A dencew ni a denmusow nana ko o bena a jusu saaro, nka a tun t'a fe mɔgɔ si ye a jusu saaro. A tun b'a fɔra ko: «Ne bena to kasi le ra fo ka na sa ka taga lahara ne dence nɔ fe.» A tora ka kasi.

³⁶ Ayiwa, Madiyanka jagokεbagaw tagara Yusufu fiyeere Misiran, Farawona ta sorasiw kuntigiba ma; o tɔgɔ ye ko Potifari.

38

Zuda ni Tamari ta ko

¹ Ayiwa, wagati dɔ nana kε, Zuda bɔra a balemaɯ kɔrɔ, ka taga sigi Adulamu, cε dɔ kɔrɔ, o cε tɔgɔ ye ko Hira. ² Zuda ka Kanaanaka sunguru dɔ ye o dugu ra, a face tɔgɔ ye ko Suwa. A ka o sunguru furu, ka jεn ni a ye. ³ Muso nana kɔnɔ ta, ka dence woro. A ka den tɔgɔ la ko Eri. ⁴ A nana kɔnɔ wεrε ta, ka dence wεrε woro. A ka o tɔgɔ la ko Onan. ⁵ A nana kɔnɔ wεrε ta tuun ka dence wεrε woro. A ka o tɔgɔ la ko Sela. O den worotuma ra, Zuda tun bε Kesibu dugu kɔnɔ.

⁶ Ayiwa, Zuda nana muso dɔ furu ka o di a dence folɔ Eri ma. O muso tɔgɔ tun ye ko Tamari. ⁷ Nka Zuda dence folɔ kera mɔgɔjugu ye Matigi Ala ja kɔrɔ; o kosɔn, Matigi Ala ka saya lase a ma. ⁸ Zuda k'a fɔ a dence flanan Onan ye ko: «I kɔrɔcε muso ta ka jεn ni a ye, sabu i nimɔgɔmuso lo; janko i ye den sɔrɔ ni a ye i kɔrɔcε nɔ ra, ka duruja to i kɔrɔcε kɔ.»

⁹ Ayiwa, Onan k'a ye ko o den tena kε ale yεrε ta ye; o ra, ni a tun bε jεn ni a ninmɔgɔmuso ye, a tun bε lawa bɔn dugu ma, janko muso kana kɔnɔ ta ka duruja to a kɔrɔcε kɔ. ¹⁰ Onan tun bε min kera, o ma diya Matigi Ala ye. Ala ka saya lase ale fana ma. ¹¹ Zuda k'a ye ten minkε, a ko Tamari ma ko: «I kana cε wεrε ta; taga to i face ta so, sani k'a to ne dence Sela ye janatigε. Ni a

ka janatige, ne bɛna i di ale ma.» Zuda ka o fɔ, sabu a tun bɛ siranna; a tun t'a fɛ Sela ye Tamari furu janko ale fana kana na sa i n'a fɔ a kɔrɔcɛ tɔw.

Tamari tagara to a face ta so.

¹² Wagati dama tɛmɛnin kɔ, Zuda ta muso sara. O muso tun ye Suwa denmuso le ye. Sangakow nana nɔgɔya minke, ani Zuda jusu sumana tuma min na, Zuda tagara a ta sagasikanbagaw fɛ Timina dugu kɔnɔ, a ni a terice Hira, min bɛ bɔ Adulamu. ¹³ Ayiwa, dɔ nana a fɔ Tamari ye ko a burance Zuda bɛ tagara Timina, ka taga a ta sagaw si kan. ¹⁴ Tamari ka o mɛn minke, a k'a ta firiya faniw bɔ a yere ra, ka lankana dɔ biri a kun na, k'a yere datugu, ka taga sigi Enayimu dugu donda ra, Timina dugu sira ra, k'a yere ke i ko jatɔmuso. Tamari ka o ke, sabu a k'a ye ko Sela kɔrɔyara, nka Zuda ma sɔn ka ale di a ma, ale ye ke a muso ye.

¹⁵ Ayiwa, Zuda tɛmɛtɔ nana Tamari siginin ye; a kɛra a ja na ko jatɔmuso dɔ lo, sabu Tamari tun k'a ja datugu. ¹⁶ Zuda k'a siginin ye sirada ra, a m'a lɔn ko a buranmuso lo. A ko a ma ko: «A to ne ye jɛn ni i ye.» Tamari ko: «Ni i ka jɛn ni ne ye, i bɛna mun le di ne ma?» ¹⁷ Zuda ko: «Ne bɛna badennin kelen bɔ ne ta baw ra ka o sama i ma.» Tamari ko: «I bɛ mun le di ne ma a sarati ye, sani i ye na a sama ne ma?» ¹⁸ Zuda ko: «Ele yere b'a fɛ ne ye mun le di i ma a sarati ye?» Tamari ko: «I tɔgɔ tagamasiyen bɛ fɛn min kan, ani a juru, ani bere min bɛ i boro, olugu di ne ma.»

Zuda ka o fɛnw di a ma, ka jɛn ni a ye. Tamari ka kɔnɔ ta Zuda fɛ o cogo le ra. ¹⁹ O kɔ, Tamari

wurira ka taga. A k'a ta faniw bo a yeƐ ra, k'a ta firiya faniw don tuun.

²⁰ Ayiwa, ko fe, Zuda nana badennin di a terice Adulamukace ma, ko a ye na a di muso ma, ani ale ka fen minw di muso ma, ka o mina ka na. Ce tagara, a ma muso ye. ²¹ A ka o yoro mogow jininka ko: «Jatamusu min be to ka sigi Enayimu dugu donda ra, sirada ra, a be min le?» Mogow ko: «Jatamusu si ma sigi yan ka ye.»

²² Ayiwa, a sekora ka taga a fo Zuda ye ko: «Ne ma muso ye de! Ne k'a yoro mogow jininka; o ko: <Jatamusu si ma sigi yan ka ye.> » ²³ Zuda ko: «A ye to ni o fenw ye. An kana maroya jini ka se an yeƐ ma. Ne koni k'a ta badennin ci a ma, nka ele m'a ye!»

²⁴ Ayiwa, karo saba temenin ko, o nana a fo Zuda ye ko: «I buranmuso Tamari ka jatoya ke; sisan a ye nin ye, a ka konjo ta yeƐ.» Zuda ka o kuma men minke, a ko: «Aw ye taga a mina ka bo ni a ye keƐ ma, o ye a jeni.»

²⁵ O ko o be taga Tamari mina ka bo ni a ye minke, a ka mogo bla k'a fo a burance ye ko: «Nin tagamasiyen ni nin bere ye mogu min ta ye, ne ka konjo ta o tigi le fe. Sabari ka nin tagamasiyen ni a juru, ni nin bere tigi jini, k'a lon jon ta lo.»

²⁶ Zuda ka fenw fle k'a ye ko ale yeƐ ta lo. A ko: «Ne jarakira ka teme Tamari kan. Can lo, sabu ne tun ka kan k'a furu ne dence Sela ma, nka ne ma o ke.»

Zuda ma jen ni Tamari ye o ko tuun.

²⁷ Ayiwa, a jigiwagati ra, denw kera flandinw ye.

²⁸ A jigitu, den kelen k'a boro bo; tinminamusu

ka ale boro mina ka jese wulenman dɔ siri a ra, k'a fɔ ko: «Nin le ye folo ye.» ²⁹ Nka den k'a boro sama k'a don yi tuun. A flaniɲɔgɔn bɔra. Tinminamuso ko: «Ele le ka sira dayeɛ ke!» A k'a tɔgɔ la ko Peresi*.

³⁰ O kɔ, a dɔgɔnin bɔra, ni jese wulenman sirinin ye a boro ra. O ka ale tɔgɔ la ko Zeraki.

39

O ka Yusufu fiyeere Potifari ma

¹ Ayiwa, Sumayila ta mɔgɔw tagara ni Yusufu ye Misiran. Misirankace Potifari, Farawona ta sorasiw kuntigiba, ale ka Yusufu san Sumayila ta mɔgɔw fe; olugu le tun tagara nin Yusufu ye.

² Matigi Ala tora ni Yusufu ye k'a ta kow bee na a boro. A tun be a matigice Misirankace Potifari ta so le kɔnɔ.

³ A matigice nana a ye ko Matigi Ala be ni Yusufu ye; ko ni a k'a boro don fen o fen na, Ala be o na a boro. ⁴ Yusufu ko nana diya a matigice ye, fɔ a k'a sigi a ta so kunna, k'a borofenw bee karifa a ma. ⁵ Kabini Potifari ka Yusufu sigi a ta so kunna, ani a borofenw bee kunna, Matigi Ala ka baraka don Misirankace Potifari ra, k'a ta so koɲaw bee na Yusufu kosɔn. Matigi Ala ta baraka lara Potifari borofenw bee kan, sokɔnɔfenw, ani forokɔnɔfenw bee.

⁶ A kera ten minke, Potifari k'a ta so koɲaw bee to Yusufu boro. A tun te maga foyi ra, ni a yere ta domuni dɔrɔn te.

* **38:29** 38.29 Peresi kɔrɔ ye ko: wo; walama ko: k'a dayeɛ.

Yusufu tun ye kanbelen cɛɓumanba le ye; a fari tun dakaɓanin lo, a pada fana tun cɛ ka ji.

Potifari muso ɓabɔra Yusufu fɛ

⁷ Wagati do nana ke, Yusufu matigice ta muso ɓabɔra Yusufu fɛ. A ko Yusufu ye jen ni ale ye.

⁸ Yusufu ma son; a ko a ma ko: «Ne matigice te foyi ke a yere ye tuun so konɔ yan. A k'a borofenw bee karifa ne le ma. ⁹ A ni ne bee kera kelen ye nin so konɔ yan. A ma ne bari foyi ra, fo ele kelen, sabu i ye a muso ye. Ne bena o kojuguba ɓogon ke cogo di ka Ala hake ta?»

¹⁰ Lon bee muso tun be Yusufu wele, nka Yusufu ma son ka taga la a korɔ ka jen ni a ye.

¹¹ Ayiwa, lon do Yusufu tun donna bon konɔ ka taga a ta baara ke; o y'a sorɔ lukonomogɔ si tun te yi. ¹² Muso ka Yusufu mina a ta derege ma, ko a ye jen ni ale ye. Yusufu k'a ta derege bo k'a to a boro, ka bori ka bo kene ma.

¹³ Ayiwa, muso k'a ye ko Yusufu k'a ta derege to ale boro ka bori ka bo kene ma minke, ¹⁴ a kulera ka lukonomogow wele k'a fo o ye ko: «Aw y'a fle, ne ce nana ni Heburu kanbelen min ye, o nana an janfa le. Aw m'a ye, a nana ne ko ko a bena jen ni ne ye; nka ne ka kulekanba ci. ¹⁵ A nana a ye ko ne be ne kan bora ka kule kosebe minke, a k'a ta derege to ne boro yan ka bori ka bo kene ma.»

¹⁶ Muso ka Yusufu ta derege bla a yere korɔ, sani a ce ye seko ka na so konɔ. ¹⁷ A ce nana minke, a ka o kuma kelen fo a ye, ko: «A fle, i nana ni jonce Heburuka min ye, a nana ne ko ko a bena jen ni ne ye. ¹⁸ Ne ka ne kan bo ka kule

minkε, a k'a ta derege to ne boro, ka bori ka bo kenε ma.»

O ka Yusufu bla kaso ra

¹⁹ Ayiwa, muso ka min fo Yusufu ta ko ra, ce ka o men minkε, a dimina koseβε. ²⁰ A ka Yusufu mina k'a bla kaso ra, masace ta kasodenw be yoro min na. Yusufu tora kasobon na yi.

²¹ Nka Matigi Ala tora ni Yusufu ye, ka na a ma, k'a ko diya kasobon korosibaga ye. ²² Kasobon korosibaga ka Yusufu bla kasoden tow bee kunna kasobon konɔ, ko a ye o korosi. Yusufu le tun be fen bee panabo kasobon konɔ yi. ²³ Kasobon korosibaga yere nana a boro bo fen bee ra, ka ko bee to Yusufu le boro, sabu Matigi Ala tun be ni Yusufu ye. Ala tun be a ta ko bee na a boro.

40

Yusufu ka kasoden fla ta siko korɔ fo

¹ Ayiwa, lon do, Misiran masace ta minnifendibagaw kuntigi, ani a ta burujenibagaw kuntigi, olugu ka ko do ke min ma ben masace ma. ² Farawona dimina o kuntigi fla korɔ, minw ye minnifendibagaw kuntigi ni burujenibagaw kuntigi ye. ³ Masace ko o ye o mina ka o bla kaso ra, sorasiw kuntigiba ta bon konɔ, Yusufu tun be yoro min na. ⁴ Sorasiw kuntigiba ka o bla ni Yusufu ye, ko Yusufu ye o korosi. Yusufu le tun be o ta ko bee panabo. O ka wagati dama ke kasobon na yi.

⁵ Lon do, ka o to kasobon na yi, minnifendibagaw kuntigi, ani burujenibagaw kuntigi ka siko do ke su kelen na. O bee ni

o ta siko, do ni do korɔ te kelen ye. ⁶ Ayiwa, sogomada fe, Yusufu nana o fle minke, a k'a ye ko o na kumunin lo. ⁷ A ka o jininka ko: «Mun le ka aw na kumu tan bi?» ⁸ O ko: «An ka siko do le ke; mogɔ fana te yi min be se ka a korɔ fo an ye.» Yusufu ko: «Siko korɔ lonniya be Ala le fe. Aw ye aw ta sikow fo ne ye.»

⁹ Masace ta minnifendibagaw kuntigi k'a ta siko fo; a ko: «Ne ta siko ra, ne ka rezensun do le ye ne na fe, ¹⁰ yiriboro saba tun b'a ra. A fiyerenna, a fiyerenw denna, a rezendenw mona. ¹¹ O y'a sorɔ Farawona ta jiminminan tun be ne boro. Ne ka rezemɔ mina k'a bisi Farawona ta jiminminan konɔ, k'a di Farawona ma.»

¹² Yusufu ko: «I ta siko korɔ ye nin ye: Yiriboro saba, o ye tere saba le ye. ¹³ Ni tere saba dafara, Farawona bena i labɔ kaso ra, ka i bla i ta baarakorɔ ra. I bena to ka minnifen di Farawona ma i n'a fo i tun b'a kera cogo min na kakorɔ, tuma min na i tun be o baara ra. ¹⁴ Nka ni i nana o hera sorɔ tuma min na, i ye i hakiri to ne ra, ka na ne ma; i ye kuma Farawona fe, ka ne ko fo a ye, janko a ye ne labɔ kaso ra. ¹⁵ Sabu o ka ne mina fanga ra ka bo Heburuw ta jamana le ra ka na ni ne ye yan. O ka ne bla kaso ra yan, k'a sorɔ ne ma kojugu si ke.»

¹⁶ Ayiwa, burujenibagaw kuntigi k'a ye ko Yusufu k'a tonogonce ta siko korɔ fo k'a diya minke, ale fana k'a ta fo. A ko: «Ne fana ta siko ra, segi saba tun be ne kun, buru gbeman tun be o segi saba konɔ. ¹⁷ Segi min tun be tow bee san fe, domunifen suguya bee tun be o konɔ, a bee tobira ka mo Farawona ye. Ayiwa, konɔ dow

nana ke o fenw domu ye segi koro ne kunna.»
 18 Yusufu ko: «I ta siko koro ye nin ye: Segi saba,
 o ye tere saba ye fana. 19 Ni tere saba dafara,
 Farawona bena i labo kaso ra, ka i kun tige, ka i
 su dulon yiri ra, konow bena ke i sogisogi ye.»

20 Ayiwa, tere saba nana dafa, ka ben Farawona worolon kunben ma. O janagbe ra, a ka domuniba do tobi a ta jamana jamogow bee ye. A ka minnifendibagaw kuntigi ni burujenibagaw kuntigi labo kaso ra a ta jamana jamogow jana. 21 A ka minnifendibagaw kuntigi bla a ta baarakoro ra, ko a ye to ka minnifen di Farawona ma. 22 Nka a ka burujenibagaw kuntigi dulon yiri ra ka kapa ni Yusufu ta kuma ye.

23 Kabini minnifendibagaw kuntigi bora kaso ra, a ma miiri Yusufu ma tuun; a jinana a ko pewu.

41

Farawona ta siko

1 San fla temenin ko, Farawona yere ka siko do ke. A sikora k'a yere ye Nili bada ra. 2 A ka misi pumanman toronin wolonfla ye, o bora ji ra, ka na ke bin pimi ye bada ra. 3 A ka misi cejugu fasamannin wolonfla ye, olugu fana bora ji ra, misi pumanman wolonfla ko fe, ka na lolo o koro bada ra. 4 Ayiwa, misi cejugu fasamannin wolonfla, olugu ka misi toronin wolonfla domu. O ko, Farawona kununa sunogw ra.

5 Sunogw nana a ta tuun; a ka siko do were ke. A ka jotizan wolonfla ye, o bora jwsun kelen na, o bee kise ka bonbon, o ce ka ji. 6 O ko, jotizan

wolonfla wεε bora o ɲosun kelen na, o kisew ka dɔgɔ dɔgɔ, sabu kongokolon fɔɲɔ ka o bεε jaja fɔ ka o ɕejuguya. ⁷ Ayiwa, ɲɔtizan minw jajanin bε, olugu ka ɲɔtizan kisεɲuman belebelew domu.

O kɔ, Farawona kununa tuun. A k'a ye ko siko lo.

⁸ O lon sɔgɔmada fε, Farawona hakiri ɲagamina. A ka Misiran jamana lagberikebagaw, ani a kolɔnbagaw bεε wele. A ka a ta sikow lakari o ye, nka o si ma se k'a kɔrɔ fɔ Farawona ye. ⁹ O tuma ra, Farawona ta minnifendibagaw kuntigi ka kuma ta, k'a fɔ Farawona ye ko: «Ne ka kojugu min kε, ne hakiri jigira o ra bi.» ¹⁰ A ko: «Farawona, lon dɔ i tun dimina i ta jamana mɔgɔba dɔw kɔrɔ. I tun ka ne mina o wagati ra ka ne bla kaso ra, sorasiw kuntigiba ta bon kɔnɔ, ne ni burujenibagaw kuntigi. ¹¹ Lon dɔ, su fε, an mɔgɔ fla bεε sikora, an bεε ta siko kɔrɔ fɔra an ye. ¹² Heburu kanbelen dɔ le tun bε ni an ye kasobon na; sorasiw kuntigiba ta baaraden tun lo fɔlɔfɔlɔ. An ka an ta siko ɲafɔ ale le ye, a k'a kɔrɔ fɔ an ye. ¹³ A ka min fɔ an ye fana, kow nana kε ka kapa ni o le ye. I ka ne bla ne ta baarakɔrɔ ra, ka burujenibagaw kuntigi kun tige k'a su dulon yiri ra.»

Yusufu ka Farawona ta siko kɔrɔ fɔ

¹⁴ Ayiwa, Farawona ka o mɛn minke, a ka mɔgɔ ci ka taga Yusufu wele. O teliyara ka Yusufu labɔ kasobon na. O k'a kun ni a bonbosiw bεε li, k'a saninya, ka fani wεε don a ra, ka taga ni a ye Farawona fε. ¹⁵ A sera yi minke, Farawona ko a ma ko: «Ne ka siko dɔ le kε, mɔgɔ si ma se k'a

kɔrɔ fɔ ne ye. Ne k'a men ko ni siko fɔra ele ye, ko i be se k'a kɔrɔ fɔ.» ¹⁶ Yusufu ka Farawona jaabi ko: «Farawona, ne te, Ala le bɛna i ta siko kɔrɔ fɔ i ye ka na.»

¹⁷ Farawona k'a fɔ Yusufu ye ko: «Ne ta siko ra ne k'a ye ko ne tun be Nili bada ra. ¹⁸ Ne ka misi ceɗuman tɔrɔnin wolonfla ye, o bɔra ji ra ka na ke bin jimi ye kene ma. ¹⁹ Misi wolonfla were bɔra ji ra tuun, o fasanin be, o ce ka jugu, sogo panaman te o ra; Misiran jamana bee ra ne ma o misiw jɔgɔn cejugu ye ban. ²⁰ Ayiwa, misi cejugu fasaninw, olugu ka misi tɔrɔninw domu, minw tun konna ka bo. ²¹ O ka o kunu yere le; nka o bee n'a ta, a kera i ko foyi yere ma don o konɔbara ra. O cejuguyanin tora ten, i ko o tun be cogo min na kakɔrɔ. O ko, ne kununa sunɔgo ra.

²² «Ayiwa, ne sunɔgora tuun; ne ka siko do were ke. O ra ne ka notizan wolonfla ye, o bee kisew ka bonbon, a ce ka ni. O tizan wolonfla bee bɔra jɔkala kelen na. ²³ Tizan wolonfla were bɔra o ko fe, o ka dogɔdogɔ, sabu kongokolon fɔjɔ ka o bee jaja. ²⁴ Ayiwa, tizan minw ka dogɔdogɔ, olugu ka tizanɗumanw domu.

«Ayiwa, ne ka nin siko le fɔ ne ta lagberikebagaw ye, nka o si ma se k'a kɔrɔ fɔ ne ye.»

²⁵ Yusufu k'a fɔ Farawona ye ko: «Farawona, i ka siko fla min ke, o bee ye fen kelen le ye. Ala bɛna min ke, a ka o le yira i ra. ²⁶ Misi ɗumanman wolonfla, o ye san wolonfla ye. Notizan wolonfla, o ye san wolonfla ye. A bee ye siko kelen le ye. ²⁷ Misi fasanin cejugu

wolonfla minw bora ji ra ka na tōw kō, o ye san wolonfla kōngō ye. Notizan wolonfla minw ka dōgōdōgō, fōjō ka minw jaja, o fana ye o san wolonfla kōngō kelen le ye. ²⁸ Ne k'a fō i ye cogo min na sisan, Farawona, Ala bēna min kē, a ka o le yira i ra. ²⁹ Sanji wolonfla bēna kē, siman bēna ja kosebē Misiran jamana bēē ra. ³⁰ Nka sanji wolonfla wēre bēna na o kō fē, o bēna kē kōngōba ye, k'a kē fō mōgōw bēna jina san tēmeninw ta siman camanba wagati bēē kō Misiran jamana ra. Kōngō bēna jamana bēē halaki. ³¹ Kōngō juguyakojugu fē, siman tun pana san minw na, mōgōw bēna jina o sanw bēē kō pewu.»

³² Yusufu kō Farawona ma tuun kō: «Farawona, ni i k'a ye kō i ka nin siko kē cogoya fla ra, o b'a yira kō can ra Ala le ka nin kō latige; a fana tēna mēen ni a ma kē. ³³ Ayiwa, sisan i ka kan ka mōgō hakiriman kolōnbaga dō le jini, k'a sigi Misiran jamana bēē kunna, ³⁴ ka mōgō dōw fana sigi jamana kunna ni ale ye, janko ni siman o siman ka sōrō, o ye o tarantaran yōrō looru, ka taran kelen bō k'a bla danna, Misiran jamana yōrō bēē ra, sanjuman wolonfla bēē kōnō. ³⁵ Sanjuman wolonfla min bēna na, o ye siman lajen o sanw bēē kōnō. Ele Farawona yere ye o mōgōw kōrōsi. O ye o simanw lajen k'a bla danna duguw bēē ra, k'a kōrōsi. ³⁶ Ni san wolonfla kōngō nana se Misiran jamana ma tuma min na, o siman min lajenna, o le bēna kē ka jamana baro. Ni o kera, kōngō tēna jamana halaki.»

Yusufu kera Misiran jamana jamōgōba ye

³⁷ Ayiwa, Yusufu ka min fɔ, o diyara Farawona ni a ta jamana jamɔɔw bɛɛ ye. ³⁸ Farawona k'a fɔ a ta jamana jamɔɔw ye ko: «An bɛ se ka mɔɔɔ juman le sɔɔ tuun Ala ka hakiri di min ma i ko nin cɛ?» ³⁹ Farawona ko Yusufu ma ko: «I n'a fɔ Ala ka nin kow yira ele ra, mɔɔɔ si tɛ yi tuun min bɛ sɔɔ kolɔnbaga ye, ani hakiritigi ye ka ele bɔ. ⁴⁰ Ne bɛ i sigi ne ta so kunna; ni i ka min fɔ, ne ta mɔɔɔw bɛna o le kɛ. Masacɛya dɔɔɔn le bɛna ne bonya ni i ye. ⁴¹ Ne ka Misiran jamana bɛɛ kuntigiya don i boro bi.»

⁴² Farawona k'a yɛɛ ta borokandennɛɛ bɔ k'a don Yusufu borokanden na. A ko o ye lɛnfani jumanman dɔw don a ra, ka kannanɛɛɛ saninlaman dɔ don a kan na. ⁴³ A ka Yusufu yɛɛ sowotoro dɔ kan, k'a gban a yɛɛ ta sowotoro ko. Mɔɔɔ dɔw blara o na ka kɛ pɛɛn ye, ko: «Aw ye sira bla, aw ye sira bla, fagamaw bɛ nana*!»

Ayiwa, Farawona ka Misiran jamana bɛɛ kuntigiya di Yusufu ma o cogo le ra.

⁴⁴ Farawona ko Yusufu ma tuun ko: «Ne le ye Farawona ye. Nka mɔɔɔ man kan ka foyi kɛ Misiran jamana bɛɛ kɔnɔ yan, ni ele ma o sira di o tigi ma.»

⁴⁵ Farawona ka Yusufu tɔɔɔ la ko Safinati Paneya. A ka muso di a ma. A muso tɔɔɔ tun ye ko Asanati. Muso face tɔɔɔ tun ye Potifera; ale le tun ye Ɔni dugu sarakalasebaga ye.

Yusufu sigira Misiran jamana bɛɛ kunna.

* **41:43** 41.43 Kitabu dɔw kɔnɔ a sebera ko: «Aw ye aw kinbiri gban.»

⁴⁶ Wagati min na o ka Yusufu wele ka taga Misiran masace Farawona fe, o y'a soro a si tun ye san bisaba.

O le ko fe, a bora Farawona koro ka taga Misiran jamana yaala.

⁴⁷ Ayiwa, san wolonfla kera, siman jana, ka den kosebe. ⁴⁸ Yusufu ka o san wolonfla ta siman dow lajen Misiran jamana yoro bee ra, ka o bla danna. A ka siman lajen k'a bla duguw bee ra. Forow be dugu minw koro, a ka o forow simanw lajen o duguw ra. ⁴⁹ Yusufu ka siman lajen caman, i ko kogoji kenken. A cayara fo a laban o nana a jateri dabra, sabu a jateda tun te se ka lon tuun.

⁵⁰ Ayiwa, sani kongu wagati ye se, Yusufu ka dence fla soro ni a muso Asanati ye, Oni dugu sarakalasebaga Potifera denmuso.

⁵¹ Yusufu k'a dence folo togo la ko Manase†, ko sabu Ala k'a ke ale jinana a ta torow bee ko, k'a hakiri bo a face ta so ko.

⁵² A ka dence flanan togo la ko Efrayimu‡, ko sabu ale torora jamana min na, Ala ka dence di ale ma o jamana ra.

⁵³ Ayiwa, siman jana kosebe sanji wolonfla min kono Misiran, o sanji wolonfla nana ban.

⁵⁴ O ko fe sanji wolonfla kongu daminana, i n'a fo Yusufu tun k'a fo cogo min na. Kongu benna jamana tow bee kan, nka siman tun be Misiran jamana yoro bee ra. ⁵⁵ Ayiwa, kongu nana se Misiran jamana fana ma tuma min na, mogow nana ke kule ye Farawona koro, ko a ye domuni

† **41:51** 41.51 Manase togo koro ye ko: ka jina. ‡ **41:52** 41.52 Efrayimu togo koro ye ko: Ala ka den di.

di o ma. Farawona ko Misirankaw bɛɛ ma ko: «Aw ye taga Yusufu fɛ; ni a ka min fɔ aw ye, aw y'a kɛ ten.» ⁵⁶ O tuma kɔngɔba le tun bɛ jamana yɔrɔ bɛɛ ra. Yusufu ka simanmarayɔrɔw dayɛɛ, ka siman fiyeere Misirankaw ma. O y'a sɔrɔ kɔngɔ tun bɛ juguyara ka taga Misiran jamana ra.

⁵⁷ Mɔgɔw tun bɛ bɔ jamanaw bɛɛ ra ka na siman san Misiran, Yusufu fɛ; sabu kɔngɔ tun bɛ juguyara jamanaw bɛɛ ra.

42

Yusufu kɔrɔcɛw tagara siman san Misiran

¹ Yakuba nana a mɛn ko siman bɛ sɔrɔra Misiran. A k'a fɔ a dɛncɛw ye ko: «Mun kosɔn aw bɛ sigi yan ka kɛ nɔgɔn flɛ ye? ² Ne k'a mɛn ko siman bɛ sɔrɔra Misiran. Aw ye taga yi ka taga dɔ san an ye, janko kɔngɔ kana na an faga yan.»

³ Yusufu kɔrɔcɛ mɔgɔ tan ka sira mina, ka taga siman san Misiran. ⁴ Yakuba ma sɔn ka Yusufu dɔgɔcɛ Boniyaminu bla ni o ye ka taga. A tun bɛ siranna ko kojugu dɔ kana na taga a sɔrɔ yi.

⁵ Ayiwa, Yakuba* dɛncɛw tagara simansanyɔrɔ ra ni mɔgɔ wɛrɛw ye, sabu kɔngɔ tun bɛ Kanaana jamana yɔrɔ bɛɛ le ra.

Yusufu k'a kɔrɔcɛw lasiran

⁶ O y'a sɔrɔ Yusufu le tun bɛ Misiran jamana kuntigiya ra; ale le tun bɛ siman fiyeerera mɔgɔ bɛɛ ma Misiran. A kɔrɔcɛw nana se minke, o ka o kinbiri gban Yusufu kɔrɔ, ka o ja biri dugu ma.

* **42:5** 42.5 Yakuba, walama Izirayeli.

⁷ Yusufu k'a kɔrɔcɛw ye minke, a ka o lon; nka a k'a ke i n'a fo ale ma o lon. A kumana o fe k'a ke i n'a fo a dimina o kɔrɔ le. A ko o ma ko: «Aw bɔra min le?» O k'a jaabi ko: «An bɔra Kanaana jamana le ra, ka na siman san yan.»

⁸ O ka o fo minke, Yusufu k'a lon can ra ko a kɔrɔcɛw lo. Nka olugu ma Yusufu lon. ⁹ Yusufu tun ka siko minw ke a kɔrɔcɛw ko ra, a hakiri jigira o ra. A ko o ma ko: «Aw nana jamana fle dogo ra le, janko aw bena se ka jamana yɔrɔ minw kere, aw ye o yɔrɔw lon.» ¹⁰ A kɔrɔcɛw ko: «An matigice, o te! I ta jonw nana siman le san. ¹¹ An be ye fakelendenw le ye. An be can le fora. An ma na jamana fle dogo ra.» ¹² Yusufu ko: «Can te! Aw nakun ye ka na jamana fle le, janko aw bena se ka yɔrɔ minw kere, aw ye o lon.» ¹³ O ko: «Anw ye i ta jonw le ye; an ye balemacɛ tan ni fla le ye, an be ye fakelendenw le ye. An sigira Kanaana jamana ra. An be ra fitini, ale be ni an face ye so; kelen sara an na.» ¹⁴ Yusufu ko: «Ne ka min fo, o le ye can ye; ne ko aw nana an ta jamana fle dogo ra le. ¹⁵ Ne bena aw segesege cogo min na, o ye nin ye: ne be kari Farawona tɔgo ra, ko ni aw dogocɛ fitini ma na fiyewu, aw tena bo yan. ¹⁶ Aw ye mogɔ kelen bo aw ra k'a ci, o ye taga aw dogocɛ fitini ta ka na ni a ye. Tow be to kaso ra yan. Ne bena aw ta kuma segesege o cogo le ra k'a lon ni aw be can le fora. Ni aw ma o ke koni, o tuma ne karira Farawona tɔgo ra ko aw nana jamana fle dogo ra le.»

¹⁷ Yusufu ka o fo minke, a ka o bla kaso ra tere saba.

¹⁸ A tere sabanan, a k'a fɔ o ye ko: «Sisan ne bɛna min fɔ aw ye, ni aw ka o kɛ, o tuma ne tɛna foyi kɛ aw ra, sabu ne bɛ siran Ala ja. ¹⁹ Ni a kɛra ko aw bɛ can le fɔra, o tuma, aw ra kelen ye to kaso ra yan, aw tɔw ye taga ni siman ye ka taga a di aw ta somɔgɔw ma, sabu kɔngɔ bɛ o ra. ²⁰ O kɔ, aw sekɔtɔ, aw ye na ni aw dɔgɔcɛ fitini ye yan; ni o kɛra, ne bɛ a lɔn ko aw bɛ can le fɔra; o ra ne tɛna foyi kɛ aw ra.»

A kɔrɔcɛw sɔnna o ma.

²¹ O ka kɛ a fɔ ye jɔgɔn ye ko: «Can ra, an ka an dɔgɔcɛ Yusufu hake ta; sabu an yɛrɛ tun k'a nin tɔrɔtɔ ye; a ka an daari ko an ye sabari ka makari ale ra k'a to yi, nka an ma sɔn. O le kosɔn nin jagban bɛ sera an ma bi.»

²² Rubɛn ka kuma ta, k'a fɔ o ye ko: «Ne tun m'a fɔ aw ye ko aw kana den nin faga wa? Aw ma sɔn ka ne ta kuma lamɛn. Sisan a ye nin ye, Ala b'a hake le bɔra an na tan.»

²³ Ayiwa, o tun m'a lɔn ko Yusufu bɛ o ta kan mɛnna; sabu Yusufu yɛrɛ tun bɛ kumana o fɛ ni daramina le ye. ²⁴ Yusufu ka o kuma mɛn minke, a bɔra o kɔrɔ ka taga kasi. A kɔsegira ka na, ka na kuma o fɛ tuun. O kɔ fɛ a ka Simeyɔn mina k'a siri o yɛrɛ jana.

Yusufu kɔrɔcɛw sekɔra ka taga Kanaana

²⁵ Yusufu k'a fɔ a ta baaradenw ye ko o ye a kɔrɔcɛw ta bɔrɔw fa siman na, ka o bɛɛ ta wariw dondon o ta bɔrɔw kɔnɔ, ani ka o ta siraradomuni di o ma. Baaradenw k'a kɛ ten. ²⁶ O ka o ta bɔrɔw lala o ta faliw kɔ ra, ka sira mina ka kɛ taga ye.

²⁷ O tagara se yɔrɔ dɔ ra, o y'a sɔrɔ su kora. O sira yi. O ra kelen k'a ta bɔrɔ dayele ko a be domuni di a ta fali ma; a k'a ta wari ye bɔrɔ da ra. ²⁸ A ko tɔw ma ko: «E! O ka ne ta wari seko; a ye nin ye bɔrɔ da ra.» Tɔw k'a ye ten minke, o jusu kasira. O siranna fɔ o be yereyere. O ko: «Ala ka mun le ke an na tan sa?»

²⁹ Ayiwa, o nana se o face Yakuba fe, Kanaana jamana ra. Min ka o sɔrɔ, o ka o bee fɔ a ye. O ko: ³⁰ «Ce min be Misiran jamana kunna, a ma kuma an fe ni numanya ye de! A ko, ko an tagara o ta jamana fle dogo ra le. ³¹ An k'a fɔ a ye ko an ye mogosobew le ye, ko an ma na jamana fle dogo ra. ³² An k'a fɔ a ye ko an tun ye balemace tan ni fla le ye an face fe, ko kelen sara, ko an dogoce fitini, sisan ale be ni an face ye Kanaana jamana ra. ³³ Ayiwa, a ko an ma ko: «Fen min be se k'a to ne be la aw ra, ko aw ye mogosobew ye, o ye nin ye: aw ye aw balema kelen to yan; aw tɔw be siman ta ka taga a di aw ta somogow ma, sabu kongɔ be o ra. Ni aw tagara, aw ye na ni aw dogoce fitini ye ne fe yan. ³⁴ O ra, ne bena a lon ko aw ma na jamana fle, ko aw ye mogosobew le ye. Ni o kera, ne bena aw balemace bla. O ko, aw be se ka taga jamana yɔrɔ bee ka sanni ni fiyeere ke, aw yere sago ma.» »

³⁵ Ayiwa, o nana ke siman bo ye o ta bɔrɔw konɔ tuma min na, o k'a ye ko o bee ta wari be o ta bɔrɔw konɔ. O ka wari ye o ta bɔrɔ konɔ minke, o ni o face bee siranna.

³⁶ O face Yakuba k'a fɔ o ye ko: «E! Aw bena ne bonɔ ne ta denw na de! Yusufu te yi tuun, Simeyon fana te yi tuun; aw bena Boniyaminu

fana mina ka taga ni a ye wa? Nin tɔɔɔ bɛɛ bɛ ben ne le kan.»

³⁷ Rubɛn ko a faɛ ma ko: «Ni ne ma seko ka na ni Boniyaminu ye i fɛ, o tuma i ye ne dence fla bɛɛ faga! Boniyaminu to ne boro; ni a kɛra cogo o cogo, ne bɛna seko ka na ni a ye i fɛ.» ³⁸ Yakuba ko: «Ɔn-ɔn, ne dence tɛ taga ni aw ye Misiran fiyewu; sabu a ni a kɔɔɔ min bɛ bamuso kelen na, o sara k'a kelen to. Ni ko do nana a soro tagama ra, aw bɛna a to ne kɔɔɔnɛba kunsigbetigi ye sa jusukasi ra le.»

43

Yusufu kɔɔɔɛw tagara Misiran ni Boniyaminu ye

¹ Ayiwa, kɔngɔ nana juguya jamana kɔɔɔ.
² Yakuba dencew tun nana ni siman min ye ka bo Misiran, o nana o domu ka ban tuma min na, Yakuba k'a fo o ye ko: «Aw ye seko ka taga domuni do jini an ye Misiran.»

³ A dence Zuda k'a jaabi ko: «Misirankace k'a fo an ye ka a gbeleya kosebe ko ni an ma taga ni an dogoɔɔ ye, an ja tena la ale kan. ⁴ O ra, ni i bɛ son ka an dogoɔɔ Boniyaminu bla ka taga ni an ye, an bɛna taga domuni san i ye. ⁵ Nka ni i tɛ son k'a bla ka taga ni an ye, an tɛ taga; sabu ce k'a fo an ye ko ni an dogoɔɔ tɛ ni an ye, an ja tena la ale kan.»

⁶ O faɛ Yakuba* ko: «Aw ka kojugu ke ne ra de! Mun na aw k'a fo ce nin ye ko dogoɔɔ were bɛ aw fe de? Han?»

* 43:6 43.6 Yakuba, walama Izirayeli.

⁷ A dencɛw k'a jaabi ko: «Cɛ yɛɛ le ka jininkari caman gban an na an ta somɔgɔw bɛɛ ta ko ra. A ko: <Yala aw face bɛ si ra wa? Yala balemace wɛɛ bɛ aw fɛ wa?> Anw fana k'a ta jininkariw jaabi. An tun bɛ se k'a lɔn cogo di ko a bɛna a fɔ an ye ko an ye na ni an dɔgɔcɛ ye?»

⁸ Zuda ko a face Yakuba ma ko: «Baba, den to ne boro, a ye taga ni an ye; a to an ye wuri ka taga domuni jini, janko kɔngɔ kana na an bɛɛ faga yan, ele ni anw, ani an ta denw.

⁹ «Ne le bɛna lɔ ni den kunko ye. Ni ko k'a sɔrɔ, i ye ne jininka. Ni ne ma seko ni a ye fiyewu ka na a lɔ i ja kɔrɔ yan, o tuma o jaraki bɛna to ne kan tuma bɛɛ; ¹⁰ sabu ni tagama tun ma lalɔ tan, i b'a sɔrɔ ko an tun tagara ka kɔsegi ka ban fɔ sijnaga fla.»

¹¹ O face Yakuba ko: «Ayiwa, i n'a fɔ jagboya le ye a taga ye, o tuma aw bɛna min kɛ, o flɛ: Aw ye an ta jamana fɛɲɲumanman dɔw bla aw ta bɔrɔw kɔnɔ, ka taga o sama Misirankace ma. Aw ye turu dɔɔnin ta, ani li, ani kasadiyananw, ani turu kasadiman, ani yiriden dɔw, ani saraden, ani amande.

¹² «Aw ye aw ta wari jɔgɔn fla ta. O tun ka wari min bla aw ta bɔrɔw kɔnɔ, aw ye seko ni o ye. I b'a sɔrɔ o firira le. ¹³ Ayiwa, aw ye aw dɔgɔcɛ ta, aw ye wuri ka taga Misirankace fɛ. ¹⁴ Ala Sebɛɛtigi ye aw makari don cɛ ra, janko a ye aw balemace tɔ kelen ni Boniyaminu bla o ye na. Nka ni ne ka kan ka bɔnɔ ne ta denw na le, o tuma ne ye bɔnɔ o ra.»

Yusufu kɔrɔcɛw sera Yusufu fɛ tuun

¹⁵ Ayiwa, Yusufu kɔrɔcɛw ka o samafenw ta; o tun ka kan ka wari min ta, o ka o jɔgɔn fla ta. O wurira, o ni Boniyaminu, ka taga Misiran, Yusufu fɛ. ¹⁶ Kabini Yusufu ka Boniyaminu ye ni o ye, a k'a fɔ a ta baaradenw kuntigi ye ko: «Nin mɔgɔw ladon so kɔnɔ, i ye began dɔ faga k'a laben; o bɛna tererafana domu ni ne yɛrɛ le ye.»

¹⁷ Yusufu ka min fɔ, cɛ ka o kɛ. A tagara ni Yusufu kɔrɔcɛw ye Yusufu ta so kɔnɔ.

¹⁸ Yusufu kɔrɔcɛw k'a ye ko o tagara ni olugu ye Yusufu ta so minke, o siranna. O ko: «Wari min tora an ta bɔrɔ kɔnɔ an nako folɔ ra, i b'a sɔrɔ o le kosɔn o nana ni an ye yan. O bɛna ben an kan le, ka jɛn an na, ka an mina ka an kɛ o ta jɔnw ye, ka an ta faliw fana mina.» ¹⁹ O siranya kosɔn, o gbarara Yusufu ta baaradenw kuntigi ra, so donda ra, ka kuma a fɛ. ²⁰ O ko: «Hakɛ to, an matigice, anw nana siman san yan kakɔrɔ. ²¹ An ta siman sanko folɔ, an sekɔtɔ, an sera an siyɔrɔ ra minke, an ka an ta bɔrɔw dayɛɛ k'a ye ko an bɛɛ ta wari dafanin bɛ an ta bɔrɔw da ra, dɔ ma bɔ a ra; a bɛ i ko an tun nana ni a ye cogo min na. O kosɔn an sekɔra ni a ye ka na a di. ²² An nana ni wari wɛrɛ ye fana ka na siman dɔ wɛrɛ san. Nka an m'a lɔn jɔn le ka wari bla an ta bɔrɔw da ra.»

²³ Baaradenw kuntigi ko o ma ko: «Aw ye aw hakiri sigi, aw kana siran! Aw ta Ala, aw face ta Ala, ale le ka o wari bla aw fɛ bɔrɔ kɔnɔ. Ni o tɛ, aw tun ka wari min di, o sera ne ma.»

Cɛ ka o kuma fɔ ka ban minke, a nana ni Simeyɔn ye o fɛ.

24 A ka o ladon Yusufu ta bon kɔnɔ, ka ji di o ma, o ka o senw ko. A ka domuni di o ta faliiw fana ma. 25 O tun nana ni samafen minw ye, o ka o laben ka bla, sani Yusufu ye na teregban fe; sabu a tun fɔra o ye ko o ni Yusufu bena domuni ke Yusufu ta so.

26 Yusufu nana so kɔnɔ tuma min na, o ka samafenw di a ma, ka o kinbiri gban a kɔrɔ k'a fo. 27 Yusufu ka o pininka ko: «Aw ka kenε wa?» A ka o pininka fana ko: «Aw ka aw face min ko fo ko a kɔrɔra, yala a be si ra hali bi wa?»

28 O ka Yusufu jaabi ko: «I ta jonεe min ye an face ye, a be si ra, a fana ka kenε.»

O birira tuun ka o kinbiri gban Yusufu kɔrɔ k'a fo.

29 Yusufu k'a na kɔrɔta k'a dɔgɔce Boniyaminu fle, a yere baden dɔgɔnin. A ko: «Aw ka aw dɔgɔce min ko fo, ale le ye nin ye wa?» Yusufu ko Boniyaminu ma ko: «Ne dence, Ala ye baraka don i ra.»

30 Yusufu k'a dɔgɔce ye minke, a hina donna a ra, fo ka kasilɔgɔ bla a ra. A teliyara ka don bon kɔnɔ ka taga kasi. 31 O ko, a k'a na ko, ka bo kenε ma. Kasilɔgɔ tun b'a ra belen, nka a jijara k'a yere mina. A k'a fo a ta baaradenw ye ko o ye na ni domuni ye. 32 O ka Yusufu ta domuni bo danna, k'a kɔrɔcew ta bo danna. Misiranka minw tun be ni o ye, o ka olugu fana ta bo danna, sabu Misirankaw te son ka domuni ke ni Heburuw ye; Misirankaw be jigi o ra.

33 Yusufu kɔrɔcew sigira a na kɔrɔ, ka gbangban jɔgɔn na, ka kapa ni o sandaw ye; k'a damina kɔrɔ ra ka taga a bla dɔgɔnin na. O ka

ke jɔgɔn fle ye; o kabakoyara. ³⁴ Domuni min tun be Yusufu kɔrɔ, a ka o dɔ di o ma. A ka tɔw ta jɔgɔn looru di Boniyaminu ma. O ka domuni ke, ka min, ka jagari ni Yusufu ye.

44

Yusufu k'a kɔrɔcɛw kɔrɔbɔ k'a fle

¹ Ayiwa, o kɔ, Yusufu k'a fɔ a ta baardenw kuntigi ye ko: «Nin mɔgɔw ta bɔrɔw fa siman na; o fanga be se min o min kɔrɔ, o di o ma. O kɔ, i ye o bɛɛ ta wari bla o ta bɔrɔ kɔnɔ, bɔrɔ da ra. ² I ye ne ta jiminminan warigberaman fana bla o bɛɛ ra fitini ta bɔrɔ kɔnɔ, a ta wari kan.»

Ayiwa, Yusufu ka min fɔ, baardenw kuntigi k'a ke ten.

³ Dugu gbera minke dɔrɔn, sɔgɔmada fɛ o ka sira di Yakuba dencew ma. O ka o ta doniw lala o ta faliw kɔ ra, ka taga. ⁴ O bɔra dugu kɔnɔ minke, k'a sɔrɔ o yɔrɔ tun ma janya fɔlɔ, Yusufu k'a ta baardenw kuntigi wele k'a fɔ a ye ko a ye wuri ka tugu o kɔ; ko ni a kunna o ra, a ye a fɔ o ye ko: «Mun na aw ka ne ta kojuman sara ni kojugu ye? ⁵ Yala aw ma ne matigice ta jiminminan ta wa, a be lagberi ke ni min ye? Aw ka kojuguba le ke nin ye dɛ!»

⁶ Ayiwa, baardenw kuntigi tagara kun o ra, a ka o kuma fɔ o ye ten. ⁷ O k'a jaabi ko: «An matigice, mun na i be o kuma jɔgɔn fɔ? Ala ye an kisi o ko jɔgɔn keri ma. ⁸ An tun ka wari min ye an ta bɔrɔw kɔnɔ, an ma na ni o ye ka bɔ Kanaana ka na o di i ma wa? An bena sɔn cogo di ka warigbe walama sanin sonya i matigice ta so kɔnɔ? ⁹ Ayiwa, ni minan ka ye i ta jɔn min o

min fɛ anw na, aw ye o tigi faga, tɔw ye kɛ an matigicɛ ta jɔnw ye.»

¹⁰ Baaradenw kuntigi ko: «Ayiwa, aw ka min fɔ, ne sɔnna o ma; nka ni minan yera mɔgɔ min kun, o tigi le bɛ kɛ ne ta jɔn ye, foyi tɛ kɛ tɔw ra.»

¹¹ O yɔrɔnin bɛɛ, o bɛɛ ka o ta bɔrɔw jigi, ka o dayɛɛ. ¹² Baaradenw kuntigi ka kɛ bɔrɔw kɔnɔ flɛflɛ ye. A k'a damina o bɛɛ ra kɔrɔba ra, ka taga a laban fitini na. Minan tagara ye Boniyaminu ta bɔrɔ kɔnɔ.

¹³ A kera ten minke, o jusu kasira fɔ o ka o ta deregew mina ka o faranfaran. O ka o ta bɔrɔw ta ka o lala faliw kɔ ra ka seko dugu kɔnɔ.

Zuda ka Yusufu daari Boniyaminu ko ra

¹⁴ Zuda ni a balemaw tagara se Yusufu ta so, k'a sɔrɔ Yusufu belen tun bɛ yi. O ka o kinbiri gban Yusufu kɔrɔ k'a fo. ¹⁵ Yusufu ko o ma ko: «Aw ka mun ko le kɛ tan? O tuma aw ma a lɔn ko ne jɔgɔn bɛ se ka ko dogoninw lɔn wa?» ¹⁶ Zuda ko: «An matigicɛ, an bɛna mun le fɔ sa? Kuma tɛ an fɛ tuun. An bɛ se ka an yɛɛ bɔ nin ko ra cogo di? Ala yɛɛ le ka i ta jɔnw ta hake bɔ kɛnɛ kan. Sisan an ye nin ye, an kera an matigicɛ ta jɔnw le ye, anw, ani minan tagara ye min ta bɔrɔ kɔnɔ.» ¹⁷ Yusufu ko: «Ala ye ne kisi o ko jɔgɔn kɛri ma. Ne ta minan yera min ta bɔrɔ kɔnɔ, o tigi kelen le bɛna kɛ ne ta jɔn ye. Aw tɔw, aw ye taga hɛra ra aw face fɛ.»

¹⁸ Zuda gbarara Yusufu ra k'a fɔ a ye ko: «Ne matigicɛ, sabari k'a to i ta jɔncɛ ye kuma dɔ fɔ i ye; i kana dimi ne kɔrɔ, sabu ele ni Farawona bɛɛ le ye kelen ye. ¹⁹ Ne matigicɛ, an nako folɔ ra yan,

ele le tun ka an jininka ko yala an face belen be yi wa, ko yala dogoce were be an fe wa. ²⁰ An ka i jaabi ko an face be yi, ko a korora, ani ko an dogoce fitini do be yi, an face ka ale woro k'a soro a tun korora kosebe ka ban. Koroce do fana tun be an dogoce fitini fe, nka ale sara. O fla bee tun be bamuso kelen na. Ayiwa, o dogoce fitini kelen le tora sisan; an face be a kanu kosebe. ²¹ Ele k'a fo an ye ko an ye na ni a ye i fe, janko i yere na ye a ye. ²² An tun ka i jaabi ko den te se ka bo a face koru. Ni a bora a face koru, a face be sa jusukasi boro. ²³ I k'a fo an ye ko ni an dogoce ma na, an na tena la ele kan tuun. ²⁴ Ayiwa, tuma min na an sekora an face fe, an ka an matigice ta kuma fo a ye. ²⁵ Lon min an face nana a fo an ye ko an ye seko ka na siman do san, ²⁶ an k'a fo a ye ko an te se ka na ni an dogoce te ni an ye, ko sabu Misirankace k'a fo an ye ko ni an dogoce te ni an ye, an na tena la ale kan.

²⁷ «I ta jonce, an face k'a fo o le ra ko: <Aw k'a lon ko ne ta muso Raseli ka dence fla doron le woro ne ye. ²⁸ Kelen tun bora so konu lon do; ne be miiri ko wara do le k'a faga, sabu ne m'a ye tuun fo ka se bi ma.> ²⁹ A ko: <Ni aw ka na nin fana ta tuun, ni ko do tagara a soru yi, o tuma aw bena a to ne koroninba le bena sa toru ra.>

³⁰ «Ayiwa, sisan ni ne ka seko i ta jonce fe, ne face fe, k'a soru den min be a ta ko bee ye, o den te ni an ye, ³¹ ni a k'a ye ko den te ni an ye, a bena sa jusukasi boro. O tuma anw minw ye i ta jonw ye, anw le bena ke sababu ye k'a to i ta jonce, an face koroninba be sa jusukasi ra; ³² sabu, ne matigice, ne le k'a fo an face ye ko ne be lo ni

den kunko ye. Ne k'a fɔ a ye ko ni ne ma seko ni den ye a fe, o tuma ne face hake ye to ne kan tuma bee. ³³ O koson, ne matigice, sabari i y'a to ne ye to yan den no ra, ka ke i ta jon ye, k'a to den ye taga so ni a korocew ye. ³⁴ Ne bena taga ne face fe cogo di, ni den te ni ne ye? E! Ne te se ka taga ne face tooroto ye.»

45

Yusufu k'a yere yira a balemaw ra

¹ Ayiwa, Zuda banna o kuma ra minke, Yusufu ma se k'a yere mina tuun mogow ja na. A perenna ko o ye mogow bee labo.

Tuma min na Yusufu tun be a yere yira a balemaw ra, mogow si tun te ni o ye. ² Yusufu kasira, fo Misirankaw k'a kasikan men; Farawona ta somogow fana k'a kasikan men. ³ Yusufu k'a fo a balemaw ye ko: «Ne le ye Yusufu ye! Yala ne face be si ra wa?»

Yusufu balemaw ma se k'a jaabi, sabu o bee hakiri tun jagamina. ⁴ Yusufu k'a fo o ye ko: «Aw ye gbara ne ra.» O gbarara a ra. A ko: «Ne le ye aw balemace Yusufu ye, aw ka min fiyeere Misiran tagabagaw ma. ⁵ Nka aw kana aw jusu kasi; aw kana dimi aw yere korow ko mun na aw ka ne fiyeere; sabu Ala le ka ne ci aw ja yan, janko ne ye na ke sababu ye ka aw kisi. ⁶ Nin ye a san fla le ye kongow be jamana konow. Ayiwa, sene tena se ka ke fo sanji looru tuun, siman fana tena ke yi. ⁷ Ala le ka ne ci ka na aw ja yan, janko aw ye na duruja sorow nin jamana ra, ka janamanya; o ye kisiriba le ye. ⁸ Aw le ma ne ci

yan, Ala yere lo. A ka ne sigi yan, ka ne ke i n'a fo Farawona fa; ka ne sigi a ta so fen bee kunna, ka ne ke Misiran jamana bee namogoba ye.

⁹ «Ayiwa, aw ye teliya ka taga ne face fe; aw ye taga a fo a ye ko a dence Yusufu ko, ko Ala ka ale ke Misiran jamana bee kuntigi ye. Ko a ye teliya ka na ne korɔ yan. ¹⁰ Ko a bena sigi Goseni mara ra; a bena to ne korɔ yan, ale ni a ta denw, ani a mamadenw, ani a ta sagaw, ani a ta misiw, ani a borofenw bee. ¹¹ Ko ne bena domuni di a ma, sabu kongɔ bena ke fo sanji looru tuun. Ni a nana yan, a ni a ta somogow ni a ta beganw bee, o tena fon foyi ra. ¹² Aw yere ja bee a ra, ne dogoce Boniyaminu yere ja b'a ra ko ne Yusufu le be kumana aw fe. ¹³ Bonya min be ne kan Misiran yan, ani aw yere ja ka min ye, aw ye taga o bee lakari ne face ye. O ko, aw y'a to ne face ye na ne fe joona.»

¹⁴ Ayiwa, Yusufu ka o kumaw fo minke, a k'a boro mini a dogoce Boniyaminu kan na, ka kasi, Boniyaminu fana k'a boro mini Yusufu kan na ka kasi. ¹⁵ A k'a boro mini a korocew bee kan na kelen kelen, ka kasi. O ko fe, a korocew sorɔra ka kuma ni a ye.

Farawona ko Yakuba ye na Misiran

¹⁶ Ayiwa, Yusufu balemaw nako kibaroya sera Farawona ta lukonmogow ma. O diyara Farawona ni a ta jamana namogow ye. ¹⁷ Farawona ka Yusufu wele, k'a fo a ye ko: «A fo i balemaw ye ko o ye o ta faliw doni siman na ka kosegi Kanaana; ¹⁸ ni o sera yi, o ye o face ni o ta gbamogow bee ta ka na to ne korɔ yan. Ne bena

Misiran jamana yoro bεε ra numanman di o ma. O bεna jamana domunipumanw domu.» ¹⁹ A ko Yusufu ma tuun ko: «A fo i balemaw ye ko ne ko, ko o ye sowotoro dow ta Misiran yan, ka taga o ta musow ni o ta denw ni o face ta ka na ni o ye. ²⁰ Ni o ma se ka na ni fen dow ye, o kana hami o ra, sabu Misiran jamana yoro bεε ra numanman le bεna di o ma.»

²¹ Ayiwa, Farawona ka min fo, Yakuba dencew ka o ke. Yusufu ka sowotorow di o ma, ka kapa ni Farawona ta kuma ye. A ka domuni do di o ma ko o ye o domu sira ra.

²² A ka fanikura donta fana di o bεε kelen kelen ma, ka warigbe keme saba di Boniyaminu ma, ani fanikura looru. ²³ A ka falice tan doni Misiran ta domunipumanw na, ka falimuso tan doni simankise ni buru ra, ani domunifen suguya werew, ko o ye taga o bεε sama a face ma, janko ni o nana ke na ye Misiran, o ye o ke o ta baro ye sira ra. ²⁴ O ko, a ka sira di a balemaw ma, ko o ye taga. A ko o ma ko: «Aw kana kere sira ra de!» O tagara.

²⁵ O bora Misiran, ka taga se Kanaana jamana ra, o face Yakuba fe. ²⁶ O sera minke, o k'a fo o face ye ko: «Yusufu belen be si ra! Ale le yere siginin be Misiran jamana kunna.» Nka Yakuba k'a ke i n'a fo mogo te kumana a fe; a manwuna, fo a ma se ka foyi fo, sabu a ma se ka la o ta kuma ra. ²⁷ Nka dencew nana ke Yusufu ta kumaw bεε fo ye a ye minke, ani Yusufu tun ka sowotoro minw bla ka na a ta, a ka o bεε ye minke, a hakiri sorora ka sigi. ²⁸ Yakuba* ko: «Ne dence Yusufu

* **45:28** 45.28 Yakuba, walama Izirayeli.

bε si ra wa? Ne tε foyi jinina tuun ka tεmε o kan. Ne bε taga ne ja la a kan sani ne ye sa.»

46

Yakuba tagacogo Misiran

¹ Yakuba* tagatɔ Misiran, a tagara ni a bo-rofenw bεε ye. A tagara se Beri Seba, a ka saraka bɔ a face Isiyaka ta Ala ye.

² Ala k'a yεε yira a ra su fε, k'a wele ko: «Yakuba, Yakuba!» A ko: «Naamu.» ³ Ala ko: «Ne le ye Ala ye, i face ta Ala. I kana siran ka taga Misiran, sabu ne bena i ta duruja caya, k'a kε siyaba ye o yɔrɔ ra. ⁴ Ne Ala yεε le bena taga ni i ye Misiran, ne yεε le fana bena i labɔ. I bena sa ka i to Yusufu le boro.»

⁵ Yakuba bɔra Beri Seba. Farawona tun ka sowotoro minw di ka na a ta, a dencεw k'a ladon o kɔnɔ, ani o ta denw ni o ta musow. ⁶ O ka o ta bεganw fana ta, ani o tun ka fεn o fεn sɔrɔ Kanaana jamana ra. Yakuba ni a ta somɔgɔw bεε tagara Misiran. ⁷ A tagara ni a dencεw ye Misiran, ani a denmusow, ani a mamaden cεmanw, ani a musomanw, ani a ta durujaw bεε.

Yakuba ta somɔgɔw

⁸ Ayiwa, Yakuba ta den minw tagara Misiran, olugu tɔgɔw ye nin ye; olugu le ye Izirayelimɔgɔw ye.

A dencε folo ye Ruben ye.

⁹ Ruben dencεw tun ye Hanoki ye, ani Palu, ani Hesirɔn, ani Karimi.

* **46:1** 46.1 Yakuba, walama Izirayeli.

¹⁰ Simeyɔn dencew tun ye Yemuweli ye, ani Yamini, ani Owadi, ani Yakini, ani Sohari, ani Sawuli; Sawuli bamuso tun ye Kanaanaka le ye.

¹¹ Levi dencew tun ye Gerison ye, ani Kehati, ani Merari.

¹² Zuda dencew tun ye Eri ye, ani Onan, ani Sela, ani Peresi, ani Zeraki. Nka Eri ni Onan sara Kanaana jamana ra. Peresi dencew tun ye Hesiron ni Hamuli ye.

¹³ Isakari dencew tun ye Tola ye, ani Puva, ani Yasubu[†], ani Simiron.

¹⁴ Zabulon dencew tun ye Seredi ye, ani Elon, ani Yaleli.

¹⁵ Leya ka o denw le woro Yakuba ye, ka o to Mesopotami jamana ra, ani a denmuso Dina. A dencew ni a denmusow bee lajennin tun ye mogo bisaba ni saba.

¹⁶ Gadi dencew tun ye Sifiyon ye, ani Hagi, ani Suni, ani Esibon, ani Eri, ani Arodi, ani Arel.

¹⁷ Aseri dencew tun ye Imina ye, ani Isiva, ani Isivi, ani Beriya, ani o balemamuso Sera. Beriya dencew kera Heberi ye, ani Malikiyeli.

¹⁸ Ayiwa, Olugu le ye Zilipa dencew ye, Laban tun ka o baaradenmuso min di a denmuso Leya ma. A ka o le sorɔ Yakuba fe. O bee lajennin tun ye mogo tan ni woro.

¹⁹ Yakuba ta muso Raseli dencew tun ye Yusufu ni Boniyaminu ye. ²⁰ Dence fla worora Yusufu fe Misiran; o ye Manase ni Efirayimu ye. A muso Asanati le ka o woro a ye. Asanati tun ye Potifera denmuso le ye; Potifera le tun ye Oni dugu sarakalasebaga ye. ²¹ Boniyaminu dencew

[†] **46:13** 46.13 Yasubu: Kitabu dow ra a fora ko Yebu.

tun ye Bela ye, ani Bekeri, ani Asibeli, ani Gera, ani Naaman, ani Ehi, ani Rosi, ani Mupimi, ani Hupimi, ani Aridi. ²² Olugu le ye Raseli dencew ye, a ka minw woro Yakuba fe. O bee lajennin tun ye mogo tan ni naani.

²³ Dan dence ye Husimu ye. ²⁴ Nefitali dencew ye Yaseli ye, ani Guni, ani Yeseri, ani Silemu.

²⁵ Olugu le ye Bila dencew ye, Laban tun ka o baaradenmuso min di a denmuso Raseli ma. A ka o dencew le woro Yakuba ye. O bee lajennin tun ye mogo wolonfla.

²⁶ Mogo minw tagara Misiran ni Yakuba ye, a yere denw, ani a mamadenw, o bee lajennin tun ye mogo biwooro ni wooro. A dencew ta musow ma jate. ²⁷ Ayiwa, dence fla fana worora Yusufu fe Misiran; o cogo ra Yakuba ta mogo minw bee nana sigi ni a ye Misiran, o bee lajennin tun ye mogo biwolonfla.

Yakuba sera Misiran

²⁸ Ayiwa, Yakuba ka Zuda bla ka taga a yere na Misiran, Yusufu fe, ka taga a fo a ye ko ale be nana Misiran, Goseni mara ra. ²⁹ Yusufu ka o men minke, a k'a ta sowotoro laben, ka taga Goseni, ka taga a face Yakuba‡ kunben. A sera a face ma minke, a k'a boro mini a face kan na, ka kasi ka meen.

³⁰ Yakuba ko Yusufu ma ko: «Sisan hali ni ne sara o te baasi ye tuun. Sabu ne ka i ye, k'a ye ko i belen be si ra.»

³¹ Yusufu k'a fo a balemaw ni a face ta somogo tow ye ko: «Ne bena taga a fo Farawona ye, k'a lasomi ko ne balemaw nana, ani ne face ta mogo

‡ 46:29 46.29 Yakuba, walama Izirayeli.

minw tun be Kanaana jamana ra.» ³² Yusufu ko tuun ko: «Ne bena a fo Farawona ye ko ne ta mɔgɔw ye sagagbenbagaw le ye. O ta baara ye beganmara le ye. Ne bena a fo a ye ko aw nana ni aw ta sagaw ni aw ta baw ni aw ta misiw ye, ani aw borofenw beɛ. ³³ Ni Farawona ka na aw wele ka aw jininka ko: <Aw be mun baara le ke?> ³⁴ Aw ye a fo a ye ko: <I ta jonw be beganw le mara kabini o denmisenman fo ka na se bi ma; anw ni an bemaw beɛ ka o le ke.> Ni o kera, a bena a to aw ye sigi Goseni mara ra, sabu Misirankaw be jigi beganmarabagaw ra.»

47

Yusufu k'a ta mɔgɔw yira Farawona ra

¹ Ayiwa, Yusufu tagara a fo Farawona ye ko: «Ne face ni ne balemaw nana ka bo Kanaana jamana ra, ani o ta sagaw ni o ta baw, ni o ta misiw, ani o borofenw beɛ. O be Goseni mara ra.» ² Yusufu tun be ni a balemace looru ye; a ka olugu yira Farawona ra. ³ Farawona k'a fo o ye ko: «Aw be mun baara le ke?» O ka Farawona jaabi ko: «Anw ye beganmarabagaw le ye, i n'a fo an bemaw.» ⁴ O ko Farawona ma tuun ko: «An minw ye i ta jonw ye, anw nana ka na sigi i ta jamana ra, sabu anw ta jamana ra domunikeyoro te an ta beganw fe tuun. Kongo juguyara Kanaana jamana ra. A to an ye sigi Goseni mara ra. Anw ye i ta baaradenw le ye.»

⁵ Farawona ko Yusufu ma ko: «Ayiwa, i face ni i balemaw nana i fe. ⁶ Misiran jamana ye nin ye i koro; i face ni i balemaw bla jamana yoro beɛ ra pumanman na, Goseni mara ra; ni i ka

dɔw sɔrɔ i balemaw ra fana minw ka baara lon kosebe, i ye olugu bla ne yere ta sagaw kunna o ye o korosi.»

⁷ Yusufu nana ni a face Yakuba fana ye ka na a yira Farawona ra. Yakuba ka Farawona fo kosebe. ⁸ Farawona ka Yakuba nininka ko: «Ele si ye san jori ye sisan?» ⁹ Yakuba k'a jaabi ko: «Ne si ye san keme ni san bisaba. Ne ka o le ke yaala ra. Ne ma san caman sɔrɔ, ne ta janamanya fana gbeyara. Ne tena se ka sijan sɔrɔ, i n'a fo ne bemaw ka min sɔrɔ ka o to yaala ra jamana kono.»

¹⁰ Yakuba ka o fo minke, a ka dugawu ke Farawona ye tuun ka sɔrɔ ka taga.

¹¹ Yusufu ka yɔrɔ do di a face ni a balemaw ma Misiran jamana ra, i n'a fo Farawona tun k'a fo a ye cogo min na; a ka jamana yɔrɔ bee ra numanman di o ma, Ramusesi mara ra. ¹² Yusufu ka domuni di a face ni a balemaw ma, ani a face ta somogow bee ma, ka kapa ni o ta gbamogow hakeya ye.

Kongɔ juguyara Misiran tuun

¹³ Ayiwa, domuni foyi tun te sɔrɔra Misiran jamana ra tuun; kongɔ tun juguyara kosebe. Misiran jamana ni Kanaana jamana mogow bee baraka tun be desera kongɔ boro fo ka o fasa.

¹⁴ Yusufu ka siman fiyeere o ma, ka Misiran jamana ni Kanaana jamana wari bee mina k'a bla Farawona ta so. ¹⁵ Misiran jamana ni Kanaana jamana wari bee nana ban tuma min na, Misirankaw bee nana Yusufu fe ka na a fo a ye ko: «Domuni di an ma; kana son k'a to an

ye faga i kɔrɔ. Wari foyi le tɛ an boro tuun.»

¹⁶ Yusufu ko o ma ko: «Ni wari tɛ aw fɛ, aw ye na ni aw ta bɛganw ye. Aw ye na aw ta bɛganw falen ne fɛ siman na.»

¹⁷ O nana ni o ta bɛganw ye Yusufu fɛ. Yusufu ka o ta sow, ni o ta sagaw, ni o ta baw, ni o ta misiw, ni o ta falliw falen siman na.

¹⁸ O san nana ban minke, o nana Yusufu fɛ tuun ka na a fɔ a ye ko: «An matigice, an ta wari banna; an nana ni an ta bɛganw bɛɛ ye i fɛ fana. An tena a dogo i ma, ko foyi wɛrɛ le tɛ an fɛ tuun k'a di i ma, ni an yere ni an ta dugukolow tɛ.

¹⁹ I kana sɔn k'a to an ye faga i kɔrɔ, ka an ta dugukolow lakolon to yi. An ni an ta dugukolow san, ka siman di an ma. O ra an ni an ta dugukolo bɛɛ bɛ kɛ i ta ye. Siman di an ma an ye a dan, janko an ye baro, an kana sa kɔngɔ boro, ka an ta dugukolow lakolon to.»

²⁰ Yusufu ka Misiran dugukolo bɛɛ san Farawona ye. Kɔngɔ gbankojugu o ra, Misirankaw ka o ta forow bɛɛ fiyeere. Jamana bɛɛ kera Farawona ta ye. ²¹ O cogo ra Misiran jamana mɔgɔw bɛɛ kera Farawona ta jɔnw ye, k'a ta jamana kun kelen na, ka taga a bla a kun dɔ ra*.

²² Dugukolo min tora ni a ma san, o kera sarakalasebagaw ta le ye. A ma olugu ta san, sabu Farawona tun ka sariya dɔ sigi sarakalasebagaw kosɔn; Farawona tun bɛ min di sarakalasebagaw ma, o tun bɛ baro o le ra. O kosɔn olugu ma o ta dugukolo fiyeere.

* **47:21** 47.21 Kitabu dow kɔnɔ a sebera ko: «A ka mɔgɔw bɔ o sigiyɔrɔw ra ka o lajen dugubaw ra.»

²³ Yusufu k'a fɔ mɔgɔw ye ko: «Ne ka aw ni aw ta dugukolow san bi Farawona ye. Ne be siman di aw ma, aw ye taga a dan aw ta forow ra.

²⁴ Nka ni simantigewagati sera, aw bɛna siman taran k'a ke sigiyɔrɔma looru, k'a taran kelen di Farawona ma. A taran naani tɔ, aw be o dɔ ke si ye, ka dɔ ke aw ni aw denw, ni aw ta somɔgɔ tow ta baro ye.» ²⁵ O ka Yusufu jaabi ko: «An matigice, i ka an kisi. Ayiwa, i n'a fɔ i ka o kojumanba ke an ye, o tuma, an bɛna ke Farawona ta jɔnw ye.»

²⁶ Yusufu ka o sariya sigi Misiran jamana bɛɛ kan, ko san o san Misiran siman ka kan ka taran sigiyɔrɔma looru, k'a taran kelen ke Farawona ta ye. O sariya be yi fɔ bi. Sarakalasebagaw dɔrɔn ta dugukolow le ma ke Farawona ta ye.

Yakuba ta kumalabanw

²⁷ Ayiwa, Izirayelimɔgɔw sigira Misiran jamana ra, Goseni mara ra. O borofenw nana caya, o ka den caman sɔrɔ fana.

²⁸ Yakuba ka san tan ni wolonfla le ke Misiran jamana ra. A si bɛɛ lajennin kera san keme ni san binaani ni san wolonfla. ²⁹ A sawagati sera minke, a k'a dence Yusufu wele, k'a fɔ a ye ko: «Ni ne ko ka di i ye, o tuma i boro la ne woto kɔrɔ, ka kari, ko i bɛna kojuman ke ne ye, ka ke kankelentigi ye ni ne ye, ko i tena ne su don Misiran yan. ³⁰ Ni ne sara tuma min na, ka taga fara ne bɛmaw kan, i ye ne ta ka bɔ Misiran, ka taga ne su don ne bɛmaw ta kaburu yɔrɔ ra.» Yusufu ko: «I ka min fɔ, ne bɛna o ke.» ³¹ Yakuba ko: «O tuma, kari ne ye.» Yusufu karira.

O kɔ, Yakuba k'a kinbiri gban a ta lanan kunyanfan fe ka Ala bato†.

48

Yakuba ka dugawu ke Yusufu dencew ye

¹ Wagati dama temenin kɔ, o nana a fo Yusufu ye ko a face man kenɛ. Yusufu k'a dence fla ta, Manase ni Efirayimu, ka taga a face korɔ. ² A fora Yakuba ye minke ko a dence Yusufu be nana a fe, a jijara ka wuri ka sigi a ta lanan kan. ³ Yakuba ko Yusufu ma ko: «Ala Sebɛetigi k'a yere yira ne ra Luzi, Kanaana jamana ra, ka baraka don ne ra. ⁴ A k'a fo ne ye ko: <Ne bena den caman di i ma, ka i ta mɔgow caya, ka o ke siya caman ye, ka nin jamana di i ta duruja ma i kɔ fe, a be ke o ta ye wagati beɛ.> » ⁵ Yakuba ko Yusufu ma tuun ko: «I ka dence fla min sorɔ Misiran jamana ra yan, sani ne ye na i fe yan, Efirayimu ni Manase, olugu bena ke ne ta denw le ye. O bena ke ne ta le ye i n'a fo Ruben ni Simeyon ye ne ta ye cogo min na.

⁶ «Nka i ka den minw sorɔ olugu kɔ fe, olugu bena ke i yere ta ye. O bena o ta cen sorɔ Efirayimu ni Manase sababu le ra. ⁷ Ne be o kera Raseli le koson. Sabu ne sekɔɔ ka bo Mesopotami jamana ra, Raseli sara ne fe sira ra Kanaana jamana ra, Efirata dugu kere fe. Ne k'a su don o yorɔ ra, Efirata dugu sira ra, Efirata min be wele fana ko Betlehemu.»

† **47:31** 47.31 Heburu 11.21 ra a sebera ko: «A tintinnin tora a ta bere kan ka Ala bato.»

⁸ Yakuba* ka Yusufu ta denw ye minke, a ko: «Ninnugu ye jonw le ye!»

⁹ Yusufu ko: «Ala ka dence fla min di ne ma yan, olugu lo.» Yakuba ko: «Sabari ka o gbara ne ra yan, janko ne ye dugawu ke o ye.»

¹⁰ Yakuba ja baraka tun dogoyara koroya fe. A tun te yeri kera berebere tuun. Yusufu k'a denw gbara Yakuba ra. Yakuba ka o ta ka o sigi a sen kan, k'a boro mini o ma ni kanuya ye. ¹¹ A k'a fo Yusufu ye ko: «Ne tun te a miiri ko ne ja bena la ele kan tuun. Nka a ye nin ye, Ala nana a ke fo ne ka i ta denw yere ye.»

¹² Yusufu ka denw ta ka o bo a face sen kan, ale yere k'a kinbiri gban dugu ma, a face koru. ¹³ O ko, a k'a dence Efirayimu bla a kininboroyanfan fe, ka Manase bla a numanboroyanfan fe. A gbarara ni o ye a face ra, ka Efirayimu lo a face numanboroyanfan fe, ka Manase lo a kininboroyanfan fe. ¹⁴ Nka a face Yakuba k'a borow bananbiri, k'a kininboro la Efirayimu kun na, k'a soru ale le ye dogoceman ye, k'a numanboro la koroceman Manase kun na.

¹⁵ Yakuba ka dugawu ke Yusufu ye. A ko: «Ne bemace Iburahima ni ne face Isiyaka ka Ala min bato, ale Ala min blara ne ja kabini ne worolon, fo ka na se bi ma, ale ye baraka don nin denw na.

¹⁶ Meleke min ka ne bosi kojugu bee ma, o meleke ye baraka don nin denw na.

Nin denw sababu ra ne togo kana tunu;

* **48:8** 48.8 Yakuba, walama Izirayeli.

ne bεmace Iburahima ni ne face Isiyaka tɔɔ
kana tunu,
o ta duruja ye caya jamana kɔnɔ.»

¹⁷ Ayiwa, Yusufu k'a ye ko a face k'a kininboro la Efirayimu le kun na minke, o ma diya a ye, a k'a face boro mina ka bɔ Efirayimu kun na, ka taga ni a ye a dence fɔlɔ Manase fan fe. ¹⁸ A k'a fɔ a face ye ko: «Baba, i firira, nin le ye dence fɔlɔ ye. I tun ka kan ka i kininboro la ale le kun na.»

¹⁹ Nka a face ma sɔn. A ko: «Ne dence, ne k'a lon cɔ. Ne k'a lon ko Manase fana ta duruja bena caya ka ke siya dɔ ye; a fana bena bonya, nka a dɔɔɔce bena bonya ka teme a kan. A dɔɔɔce ta siya le bena caya ka ke siya camanba ye.»

²⁰ Yakuba† ka dugawu ke o ye o lon na. A ko: «Izirayelimɔɔw bena aw tɔɔ le ta ka dugawu ke ni a ye. O bena a fɔ mɔɔɔw ma ko: <Ala ye baraka don aw ra, i n'a fɔ a ka baraka don Efirayimu ni Manase ra cogo min na.> »

Yakuba ka Efirayimu bla Manase ja fe o cogo le ra. ²¹ O ko, a k'a fɔ Yusufu ye ko: «Ne bena sa, nka Ala bena to ni aw ye. A bena kɔsegi ni aw ye aw bεmaw ta jamana ra.» ²² A ko Yusufu ma tuun ko: «Ne bena i ta cen caya ka teme i balemaw ta kan. Ne be Sikemu mara di i ma. Ne ka Amɔrikaw kere le ni ne ta kerekemuru ni ne ta kalan ye, ka o yɔɔ mina o ra.»

49

Yakuba ka cirayakuma minw fɔ a denw ko ra

† 48:20 48.20 Yakuba, walama Izirayeli.

¹ O kɔ, Yakuba k'a dencɛw bɛɛ wele k'a fɔ o ye ko: «Aw ye na lajɛn ne kɔrɔ, ne bɛna aw ta duruja nataw ta kow fɔ aw ye.»

² A ko:
«Aw ye na lajɛn ka mɛnni kɛ,
Yakuba dencɛw!
Aw ye na aw faɛ Izirayɛli lamɛn.

³ Rubɛn, ne dencɛ fɔlɔ,
ele ye ne ta baraka ye, ne kanbelenman kɔnna
ka den fɔlɔ min woro.
I ta bonya tɛmɛna bɛɛ ta kan,
i baraka fana tɛmɛna bɛɛ ta kan.

⁴ Nka i ma pamalo;
i bɛ i ko jiba woyotɔ min bɛ lamaga;
o ra, i tena nafɛyɔrɔ sɔrɔ dɛ!
Sabu i yɛlɛnna i faɛ ta lanan kan,
i yɛlɛnna ne ta lanan kan, ni ne muso ye.

⁵ «Ayiwa, Simeyɔn ni Levi ye mɔgɔ suguya kelen ye.

O ta muruw ye kojugukɛfɛnw le ye.

⁶ O ka jɛn min siri, ne tɛ ni o ye o ra;
ne tɛ ni o ye o ta jɛn ra fiyewu!
Sabu dimi kosɔn o ka mɔgɔ faga,
o ta juguya kosɔn, o toronkɛtɔ,
o ka mɔgɔw ta misitoranw senfasaw tige.

⁷ Ala ye o ta dimi danga,
sabu o le ka o bla kojugu ra.
Ala ye o ta fariya danga,
sabu o le ka o kɛ hinabariw ye.
Ne bɛna o ta denw faran ka o bɔ jɔgɔn na
Izirayɛli ta jamana ra,
ka o yɛrɛgɛ ka taga jamana yɔrɔ bɛɛ.

8 «Ayiwa, Zuda, ele balemaw bena ele le bonya.
I bena i boro la i juguw tɔn kan,
ka o kun biri fanga ra.

I fadenw fana bena o kinbiri gban i kɔrɔ.

9 Zuda bɛ i ko jaranbelen le.

Ne dence, i bɔra fagarikɛyɔrɔ ra ka na!

A bɛ a kinbiri turu, ka la i ko jara, i ko jaraba.

Jɔn le bɛ sɔn k'a lawuri!

10 Masacebere tena mabɔ Zuda ta gba ra fiyewu.

Kuntigiya bere tena bɔ a boro ka ye,

fɔ ka taga se kotigi* yere nawagati ma.

Siyaw bɛɛ bena o yere majigi ale le ye.

11 Rezen bena caya fɔ a bɛ a ta fali siri rezensun
le ra,

k'a ta falimuso den siri rezensunw bɛɛ ra
ɲumanman na.

A bɛ a ta derege ko rezenji le ra,

k'a ta deregeba ko rezenji ra.

12 Rezenji bɛ a ɲa manamana tuma bɛɛ,

nɔnɔ bɛ a ɲinw gbɛ a da ra.

13 «Zabulon sigiyɔrɔ bena kɛ kɔgojida le ra,

kurunbaw lɔyɔrɔ le bena kɛ a sigiyɔrɔ ye.

A ta mara dan bena se fɔ Sidon dugu fan na.

14 «Isakari ye fali barakaman le ye,

a bɛ la bɛganw siyɔrɔ ra.

15 A k'a ye ko a layɔrɔ laganfiyanin bɛ minke,

ko a yɔrɔ cɛ ka ɲi minke, a tora yi kunkelen.

A k'a ko bla donita kama,

* **49:10** 49.10 Kotigi: Heburukan na a sebera ko: Silo.

fɔ ka na kɛ tɔw ta jɔn ye, ka jagboyabaaraw kɛ
tɔw ye.

16 «Dan le bɛna sigi a ta mɔgɔw kunna
ka o kiti tigɛ, ka kɛ i n'a fɔ Izirayeli ta gba tɔw.

17 Dan ye sa le ye, min bɛ la sira ra.
Ɛnfɔnnin lo, min bɛ la mɔgɔw na siradennin
kan.

A bɛ sow kin o sen na,
fɔ sotigi bɛ yeɛma ka ben dugu ma.

18 «E! Matigi Ala, ne jigi bɛ i ta demeri kan.

19 «Gadi, mɔgɔ dɔw bɛna jɛn ka na ben i kan ko
o bɛ i kɛrɛ,
nka ele bɛna ben o kan ka o gbɛn.

20 «Aseri, domunifen numanman bɛna sɔrɔ i ta
jamana le ra;
ele le bɛna domuninumanw di masacɛw ma.

21 «Nɛfitali bɛ i ko dagbɛ, min bɛ a yɛrɛ ma;
a bɛ dennumanw le woro.

22 «Yusufu bɛ i ko yiridenta min bɛ wurira kura
ye,
yiridenta min bɛ bununda ra.

A yiriborow bɛ janya fɔ ka tɛmɛ kogo kunna.

23 Kalantigiw tugura a nɔ fɛ;
o k'a bon ni o ta biɲɛw ye, o gbanna a ra kosɛbɛ.

24 Nka ale ta kalan tora a boro;
Yakuba ta Ala fangatigi ka fanga don a borow ra.
Ale Ala le ye Izirayeli kɔrɔsibaga ye,

ani Izirayeli ta Ala barakaman.

²⁵ I face ta Ala, ale bena i demε.

Ala Sebεetigi le bena baraka don i ra,

ka sankolo ta baraka di i ma,

ka dugukolo ta baraka di i ma,

ka baraka don musow ra, ka denworo nɔgɔya o
ye,

ka baraka don beganw fana ra, ka o caya.

²⁶ I face ta dugawu temena kuru banbariw ta
kan;

o dugawuw bena to i kan, ka mεen,

fo ka temε kuruw si kan, kuru minw danna
kabini folɔfolɔ.

O dugawu ye ke Yusufu kan,

o dugawu bεε ye to Yusufu kan, ale min kera a
balemaw ta kuntigi ye.

²⁷ «Boniyaminu ye wara le ye,

a bε sogo mina k'a faga.

Sɔgɔmada fε a bε sogo do jimi,

wulada fε, a ka min mina, a bε o taran.»

²⁸ Ayiwa, Izirayeli ta gba tan ni fla le ye nin
mɔgɔw ye. O face ka nin cirayakumaw le fo o
ye, a dugawuketo. A ka dugawu ke o ye, bεε ni i
ta dugawu.

Yakuba ta saya

²⁹ Ayiwa, o ko, Yakuba k'a fo a dencεw ye ko:

«Ne bena sa ka taga ne ta bemaw fε. Ni ne ka
sa, kuruwo min bε Hεtikace Efurɔn ta foro ra,
aw ye taga ne su don yi, ne ta bemaw kεε fε.

³⁰ O kuruwo bε Makipela ta foro ra, Mamire ta
yɔrɔ kɔrɔ, Kanaana jamana ra. Iburahima ka o
foro le san Hεtikace Efurɔn fε, k'a ke sudonyɔrɔ

ye. ³¹ Iburahima ni a muso Saran su donna yi le. Isiyaka ni a muso Rebeka fana su donna yi. Ne le ka Leya su don yi fana. ³² O foro ni o kuruwo bee sanna Heti ta mɔgɔw fe.»

³³ Ayiwa, Yakuba ka o kuma fo ka ban minke, a k'a senw layelen lanan kan, ka la. A sara ka taga a bemaw fe.

50

Yakuba ta sanga

¹ Yusufu k'a ye ko a face sara minke, a face kanuya koson, a ka na biri a face pada kan, k'a boro mini a kan na, ka kasi. ² Flakebaga minw tun be baara ke a ye, a k'a fo olugu ye ko o ye a face su laben ka na ni kasatigenan ye. Flakebagaw k'a su laben ni kasatigenan ye. ³ O k'a laben ka se fo tere binaani. Misirankaw k'a su kasi fo tere biwolonfla.

⁴ O sukasionw dafara minke, Yusufu k'a fo Farawona ta somogow ye ko: «Ni can ra ne ko ka di aw ye, aw ye taga kuma Farawona fe ne ye. Aw ye a fo a ye ko, ⁵ sani ne face ye sa, a tun k'a fo ne ye ko ne ye kari ale ye, ko ni ale nana sa, ale tun ka kaburu min san Kanaana jamana ra, ko ne ye taga ale su don yi. O koson ne b'a fe ka taga ne face su don, ka seko ka na.»

⁶ Ayiwa, o kuma sera Farawona ma minke, Farawona k'a fo Yusufu ye ko: «Taga i face su don i n'a fo i karira a ye cogo min na.» ⁷ Yusufu tagato a face sudonyoro ra, Farawona ta jamana namogow bee tagara a blasira, ani Farawona ta cekorobaw, ani Misiran jamana cekoroba tow

bɛɛ, ⁸ ani Yusufu ta somɔgɔw bɛɛ, ani a balemaw, ani a face ta somɔgɔw bɛɛ. Denmisenw, ani sagaw ni baw, ani misiw dɔrɔn le tora Goseni mara ra yi, Misiran jamana ra. ⁹ Sowotorotigiw, ani sotigiw fana tun bɛ ni o ye. Jama caman le tun bɛ jɔgɔn kɔ ka taga.

¹⁰ Kenɛgbɛ min tɔgɔ ye ko Atadi, o sera o yɔrɔ ra minke, Zuriden kɔba kɔ fɛ, o ka sukasi ke, ka kulekanbaw bɔ o yɔrɔ ra. Yusufu ka tere wolonfla le bla k'a face sanga ke. O k'a face sanga ke o yɔrɔ ra k'a su kasi. ¹¹ Kanaanaka minw bɛ o jamana ra, olugu ka o sanga ko ye Atadi kenɛgbɛ ra, o ko: «Nin kɛra sangaba ye Misirankaw fɛ dɛ!» O le kosɔn, o ka o yɔrɔ tɔgɔ la ko: Abeli Misirayimu*; o yɔrɔ bɛ Zuriden ba kɔ fɛ.

¹² O cogo ra, Yakuba sato tun ka min fɔ a ta sanga ko ra, a dencew ka o ke.

¹³ O tagara ni a su ye Kanaana jamana ra. Kuruwo min bɛ Makipela foro ra, o tagara a su don yi. Iburahima tun ka o yɔrɔ le san Hetikace Efurɔn fɛ, k'a ke sudonyɔrɔ ye; a bɛ Mamire ta yɔrɔ kɔrɔ.

¹⁴ Yusufu k'a face su don ka ban minke, a sekɔra Misiran, ani a balemaw, ani minw bɛɛ tun tagara ni a ye a face sudonyɔrɔ ra.

Yusufu kɔrɔcɛw k'a daari

¹⁵ Ayiwa, Yusufu balemaw k'a ye ko o face sara minke, o ko: «Ni Yusufu ka wuri an kama sisan do! An ka kojugu min ke a ra, ni a ko a bɛ o

* **50:11** 50.11 Abeli Misirayimu, o kɔrɔ ye ko: Misirankaw ta sangakoba.

juru sara an na do!» ¹⁶ O ka mɔgɔ ci ka taga a fɔ Yusufu ye ko: «Sani i face ye sa, a tun k'a fɔ ko ¹⁷ an ye kuma i fe, ko i ye sabari ka i balemaw ta hake ni o ta jurumun yafa o ma, sabu o ka kojugu le ke i ra.» O ko Yusufu ma ko: «An ye i face ta Ala ta jonw le ye; sabari ka an ta hakew yafa an ma.»

Yusufu ka o kuma men minke, a kasira.

¹⁸ A korocew yere nana o kinbiri gban a korɔ; o ko: «Anw ye i ta jonw le ye.» ¹⁹ Yusufu ko o ma ko: «Aw kana siran. Ala ka min latige, o le kera. ²⁰ Aw tun b'a fe ka kojugu le ke ne ra, nka Ala k'a yelema k'a ke kojuman ye, k'a laban ke nin ye bi, janko ka mɔgɔ caman kisi. ²¹ O ra, aw kana siran, ne bena ne janto aw ra, aw ni aw ta denw beɛ.»

Yusufu kumana o fe, ni kanuya ye, ka o jusu saaro.

Yusufu ta saya

²² O ko, Yusufu ni a face ta somogow tora Misiran. Yusufu si tun ye san keme ni tan. ²³ A k'a dence Efirayimu ta denw ye, ka Efirayimu mamadenw fana ye. A dence Manase dence Makiri, o ta denw worora minke, Yusufu ka olugu ke a yere ta denw ye.

²⁴ Lon do, Yusufu k'a fɔ a balemaw ye ko: «Ne bena sa, nka sigiya t'a ra, Ala bena a janto aw ra, ka aw labo nin jamana ra yan. A ka layiri ta ko a be jamana min di an bemaw Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ma, a bena taga ni aw ye o jamana ra.»

²⁵ O kɔ, Yusufu k'a fɔ a balemaw ye ko: «Aw ye kari ne ye, ko ni Ala nana aw labɔ Misiran, aw tagatɔ, aw ye taga ni ne kolow ye ka bɔ Misiran.»

²⁶ Ayiwa, Yusufu nana sa k'a si to san keme ni tan. O k'a su laben ni kasatigenan ye k'a bla kesu dɔ kɔnɔ Misiran.

Biblu Ala ta Kuma
Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Julakan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

0c9588de-99ac-53f9-aa9b-6885106dcde8